

By
lisalmi

EMME ODOTA IHMEITÄ.
TEEMME NIITÄ.

TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA 2021-2023

KAUPINGINJOHTAJAN KATSAUS

Kaupungin 2021 talousarvio- ja taloussuunnitelman 2022–2023 valmistelua on leimannut covid-19 viruksen aiheuttama poikkeuksellinen epävarmuus. Kuntatalouden kehitysnäkymiä heikentävät kasvavat menopaineet sosiaali- ja terveystaloudessa. Talousarvio on vuodelle 2021 n. 2M€ alijäämäinen. Taloussuunnitelmavuosina 2022–2023 tasapainoon pääsemisen edellytyksenä on tulopohjan vahvistaminen ja meno-kehityksen hillitseminen. Talousarvio- ja suunnitelmaehdotusta voidaan luonnehtia palveluturvaavaksi, investointipainotteiseksi ja kaupungin pito- ja vetovoimaa vahvistavaksi.

Kaupungin veroprosentti pidetään ensi vuonna nykyisellä 20,50%:n tasolla. Verokertymän arvioidaan olevan 78,3 M€, joka on noin 2,6M€ suurempi kuin vuoden 2020 arvioitu toteuma. Valtionosuudet vähenevät vuoteen 2021 noin 1,2M€. Valtion maksamilla koronakompensaatioilla on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen. Kaupungin investointitarpeet niin rakennusten kuin kunnallistekniikan osalta ovat mittavat koko suunnitelmakauden ajan. Ensi vuonna kaupungin nettoinvestointitaso on 25M€ ja investointisuunnitelman keskiarvo vuosille 2021–2023 on noin 19,5M€ netto (ml. vesilaitos) ja ilman vesilaitosta 17,7M€. Rakennusinvestoinneista suurimmat hankkeet ovat Kilpijärven ja Mansikkaniemen kouluinvestoinnit sekä lastenkoti Taskukello. Vuoden 2020 lopulla aloitettu uuden uimahallin rakentaminen on valmistuessaan vuoden 2022 loppupuolella kaupungin historian toiseksi suurin investointi. Liikenne-, liikunta- ja viheralueiden peruskorjaukseen investoidaan 3,2M€.

Kaupungin investointitaso on ollut viime vuosina kohtuullisella tasolla. Keskimääräiset investointimenot ovat olleet vuosina 2018–2020 noin 8 milj. euroa/vuosi (ilman vesilaitosta). Tulevien vuosien investointitason nousua selittää talonrakennushankkeiden määrä ja rakentamisen kohonnut kustannusarvotaso. Korkean investointitason myötä kaupunki velkaantuu tulevina vuosina. Kaupungin lainakanta pysynee vielä vuonna 2021 kuntasektorin keskimääräisen lainakannan (€/asukas) alapuolella.

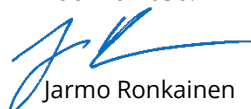
Viime vuosina myönteisesti kehittynyt työllisyystilanne heikkeni nopeasti korona-

kriisin alettua. Työllisyyden kuntakokeilu siirtää kaupungin työllisyyden hoidon vastuulle yli 90% työnhakuasiakkaista. Samalla kaupungin työllisyyden hoidon alle siirtyy TE-toimistolta 5,3 HTV panos. Työllisyyden kuntakokeilu on määräaikainen vuodelle 2021–2023 kestävä kehittämiskokeilu, joka vahvistaa ja tehostaa merkittävästi tarjottavia työnhaun palveluja.

Lisalmen kaupungin elinkeinorakenne on monen elinvoimaisen toimialan varassa. Lisalmessa ja seudulla on vahvoja kansainvälisiä vienti- ja kasvuhakuisia yrityksiä. Seutukunnan elinkeinopolitiikan ja edunvalvonnan yhteistyötä edistetään yhteisellä vuosittaisella tulevaisuusfoorumilla sekä yhteisellä kehittämissuunnitelmalla. Aktiivista työtä kaupungin elinkeinoelämän ja vetovoiman perustan vahvistamiseksi jatketaan By Lisalmi-brändityön avulla. Kaupungin kokonaismarkkinoinnin taso ja laajuus pyritään pitämään tulevinakin vuosina hyvällä tasolla.

Lisalmen vetovoima ja houkuttelevuus on näkynyt myönteisesti uusina asumisen, kaupan ja palvelurakentamisen kohteina. Virranpuiston ja Veturitallinrannan asuntoaluekohteet ovat lähteneet rakentumaan hyvällä vauhdilla. Koljonvirrantien varren kaupan ja palvelujen asemakaavoitus on valmisteilla. Lisalmi on seutukunnan palvelu- ja työssäkäyntikeskittymä, jonka julkisiin ja yksityisiin palveluihin turvautuvat myös läheisen maaseutualueen asukkaat. Kaupungin työpaikkaomavaraisuus on noussut tasaisesti ja lähestymme 110% työpaikkaomavaraisuustasoa. Onnistuneen kaavoituksen ja riittävän tonttivarannon turvin seutukeskuksen vetovoimaa on tulevina vuosina edelleen hyvä kehittää.

Kaupunkistrategian tavoite väestökehityksen kääntämisestä positiiviseksi on toimintaympäristön nopean muutoksen johdosta ollut vaikea saavuttaa. Koko maassa tapahtunut syntyvyyden nopea aleneminen on lisalmesakin suurin yksittäinen väestön vähenemistä selittävä tekijä. Toimintaympäristön muutoksen johdosta valtuusto päivitti kaupunkistrategiaa. Tavoitteena on edelleen olla maan houkuttelevin seutukaupunki vuonna 2030.

Jarmo Ronkainen
Kaupunginjohtaja

SISÄLLYSLUETTELO

KAUPINGINJOHTAJAN KATSAUS	2
SISÄLLYSLUETTELO	3
I. YLEINEN OSA.....	4
1 IISALMEN KAUPUNGIN ORGANISAATIO.....	4
2 IISALMI-KONSERNI	5
3 TOIMINTAYMPÄRISTÖ	6
3.1 VÄESTÖKEHITYS	7
3.2 VÄESTÖKEHITYKSEN VAIKUTUS PALVELUTUOTANTOON	8
3.3 TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS	9
4 TALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT	11
4.1 ALUETALOUDEN KEHITYSNÄKYMÄT	12
4.2 KUNTATALOUS	13
4.3 VALTION TUKITOIMET KORONAKRIISISSÄ	14
4.4 SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON UUDISTUS	15
5 IISALMEN KAUPUNGIN TALOUS	17
5.1 TULOSLASKELMA	18
5.2 RAHOITUSLASKELMA	22
5.3 INVESTOINNIT JA VUOSIKATE	25
5.4 KESKEISET MUUTOKSET TOIMIALOITTAIN	26
II. KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITTEET	28
III. RISKIT JA RISKIEN HALLINTA	35
IV. TALOUDEN HALLINTA.....	41
6 TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA.....	41
6.1 TALOUSSUUNNITTELUN PERIAATTEET	43
6.2 TALOUSARVION SITOVUUSTASO.....	44
6.3 TALOUSARVISSA ANNETTAVAT TOIMINTAVALTUUDET	46
6.4 KAUPUNGIN TYTÄRYHTEISÖJEN TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET	47
6.5 TILIVELVOLLISUUS	49
7 KÄYTTÖTALOUS LAUTAKUNNITTAIN	52
7.1 HENKILÖSTÖ LAUTAKUNNITTAIN	52
7.2 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	55
7.3 TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	56
7.4 KAUPUNGINHALLITUS	57
7.5 YLÄ-SAVON MAASEUTUHALLINNON YHTEISLAUTAKUNTA.....	77
7.6 SIVISTYS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA	81
7.7 TEKNINEN TOIMIALA	97
7.8 YLÄ-SAVON JÄTEHUOLTOLAUTAKUNTA	111
8 INVESTOINTIOSA.....	115
8.1 IISALMEN KAUPUNGIN INVESTOINNIT.....	115
8.2 INVESTOINTIEN PERUSTELUT 2021	123
9 IISALMEN VESI –LIIKELAITOS.....	128
LIITTEET	139
LIITE 1. TALOUSARVION KÄYTTÖTALOUSOSAN VASTUUALUEET/TOIMINTAYKSIKÖT LAUTAKUNNITTAIN.....	139
LIITE 2. POISTOSUUNNITELMA.....	140

I. YLEINEN OSA

1 Iisalmen kaupungin organisaatio

Iisalmen kaupungin organisaatio muodostuu kaupunginvaltuustosta, jossa on 43 valtuutettua ja kaupunginhallituksesta, jossa on 11 jäsentä. Kaupungissa on lakisääteisen kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan lisäksi sivistys- ja hyvinvointilautakunta sekä tekninen lautakunta.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan alaisuudessa toimivat hyvinvointijaosto ja Ylä-Savon musiikkiopiston johtokunta. Teknisen lautakunnan alaisuudessa toimivat Iisalmen

vesi-liikelaitoksen johtokunta ja tekninen jaosto. Lisäksi organisaatioon kuuluvat maaseutuhallinnon yhteislautakunta ja jätehuoltolautakunta, jotka ovat kuntien yhteislautakuntia.

Kaupungin järjestämät palvelut on organisoitu kolmeen toimialaan: tekniseen, sivistys- ja hyvinvointitoimialaan sekä elinvoima- ja konsernipalveluihin. Elinvoima- ja konsernipalvelut tuottavat tukipalvelut koko organisaatiolle. ICT-palvelut tuottaa Savon ICT -palvelut Oy.

Kuva 1. Iisalmen kaupungin organisaatio 2021.

2 Iisalmi-konserni

Iisalmen kaupunki on konserni, jossa osa palveluista tuotetaan Iisalmen vesi –liikelaitoksessa sekä tytär- ja osakkuusyhteisöissä. Iisalmi-konserni on kuvattu tilanteessa 1.1.2020 alla olevassa kuvassa.

Merkittävimmät tytäryhteisöt ovat Petterinkulma Oy, Iisalmen Teollisuuskylä Oy ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä (ml. Ylä-Savon sairaanhoidon tukisäätiö).

Merkittävimmät kuntayhtymät ovat Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ja Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä.

Palvelutuotannon kannalta merkittävä osakkuusyhteisö on ICT-palveluja kaupungille tuottava Savon ICT-Palvelut Oy, josta kaupunki omistaa suoraan 24 %, välillisesti Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kautta 22,2 % (yht. 46,2 %).

Kuva 2. Iisalmi-konserni ja tytäryhteisöt 1.1.2020.

3 Toimintaympäristö

Iisalmi on Ylä-Savon seutukunnan keskuskaupunki ja väestö keskittyy Iisalmen kaupunkikeskuksen läheisyyteen. Suuri osuus koko lähiseutujen asiointiliikenteestä suuntautuu Iisalmeen. Iisalmen ja Ylä-Savon alueen suhdanne näkymät ovat viime vuosina olleet hyvät ja alueen pk-yritykset ovat investoineet tuotantotiloihin ja yleinen vire alueella on ollut hyvä.

Iisalmen kaupungin elinkeinorakenne on monen vahvan toimialan varassa. Tulevaisuuden haasteena on turvata teollisen toiminnan kilpailukykyisyys ja tuottavuus sekä osaavan työvoiman saatavuus alueella. Alkutuotannon ja maatalouden roolin säilyminen entisessä laajuudessa ja tuotannon edelleen kasvattaminen ovat tärkeitä asioita myös tulevaisuudessa. Kaupungin keskusta-alueen palveluiden ja kaupan tarjonnan säilyttäminen ovat tärkeitä tekijöitä kaupungin kehittämiseksi.

Vuosi 2020 on ollut monessa mielessä poikkeuksellinen. Koronapandemian (covid-19) vaikutukset kuntien tehtäväkenttään, palvelujen tarpeeseen ja kysyntään sekä kuntatalouteen ovat olleet merkittävät. Koronan vaikutukset heijastuvat myös suunnitelma-vuosille. Valtion koronatuot vuosina 2020-2021 kantanevat

kunnat osittain kriisin yli. Valtion tuki kunnille on ollut välttämätöntä peruspalvelujen turvaamiseksi ja koronapandemiasta aiheutuneiden muutosten tasoittamiseksi.

Pidemmän aikavälin arviointi on tällä hetkellä haasteellista. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan Suomen talouden odotetaan alkavan elpyä ja kääntyvän hitaaseen kasvuun vuonna 2021. Näkymään liittyy kuitenkin huomattavaa epävarmuutta kansainvälisen talouden kannalta.

Erityisen nopeasti koronapandemian yritysvaikutukset ja kielteiset työllisyysvaikutukset ovat näkyneet palvelusektorilla, myös vientiyritykset ovat kärsineet koronan vaikutuksista.

Koronakriisi toi mukanaan dramaattisen lomautettujen ja työttömien määrän kasvun keväällä 2020. Työttömyyden lasku oli hidastunut edellisenä vuonna lähes nollaan. Koronakriisin vaikutukset näkyvät kuntataloudessa vielä tulevina vuosina. Alueella on laadittu erilaisia suunnitelmia ja käynnistetty toimenpiteitä, joilla lievennetään kriisin vaikutuksia ja valmistaudutaan koronakriisin jälkeiseen aikaan.

Lähteet:

Työ- ja elinkeinoministeriö: Alueelliset kehitysnäkymät, kevät 2020.

Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2021, syyskuu 2020.

3.1 Väestökehitys

Iisalmen kaupunkistrategian visio vuoteen 2030 on olla kansainvälisesti tunnettu, kehittyvä ja vetovoimainen seutukaupunki, joka tarjoaa loistavat asumisen ja yrittämisen olosuhteet sekä toimivat seudulliset palvelut.

Iisalmen ja Ylä-Savon alueen haasteena on ollut viime vuosina negatiivinen väestönkehitys ja syntyvyyden lasku. Kaupungin ja seudun kilpailukyvyyn ja elinvoiman kannalta väestönkehityksen kääntäminen positiiviseksi on erityisen tärkeää.

Syntyvyyden lasku Iisalmessa ja seutukunnassa on ollut poikkeuksellisen nopeaa. Mikäli syntyvyys jää pysyvästi vuosien 2019-2020 tasolle, aiheuttaa tämä merkittävän haasteen kaupungin väestökehitykselle ja palveluverkolle.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty väkiluvun kehitys vuosina 2017-2020 sekä kuvattu väestön ikärakennetta ja syntyvyyttä.

Väkiluku vuosina 2017-2020

Alue	2017	2018	2019	09/2020 ¹	Muutos 2018-2019, %
Iisalmi	21 639	21 469	21 368	21 212	-0,5
Ylä-Savo	54 312	53 623	52 920	52 345	-1,8
Pohjois-Savo	246 689	245 696	244 236	243 654	-0,9

1 Ennakkoväkiluku 30.9.2020

Väestön ikärakenne 31.12.2019

Alue	0–14 v	15–64 v	65 v –
Iisalmi	15,2	58,4	26,3
Ylä-Savo	13,9	55,1	31,0
Pohjois-Savo	14,6	60,2	25,2
Koko maa	15,8	62,0	22,3

Syntyneiden lasten määrä 2017-2020

Alue	2017	2018	2019	09/2020 ¹	Muutos 2018-2019, %
Iisalmi	187	171	147	114	-14
Ylä-Savo	428	403	335	285	-16,9
Pohjois-Savo	2 013	1 954	1 782	1 401	-8,8

1 Tilanne 30.9.2020. Arvio vuonna 2020 Iisalmessa syntyvistä lapsista: 135.

Taloudellinen huoltosuhde vuosina 2016-2018

Taloudellinen huoltosuhde ¹	2016	2017	2018
Iisalmi	158	153	154
Pohjois-Savo	157	152	149
Koko maa	142	137	132

¹ Taloudellinen huoltosuhde mittaa sitä, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti.

Tilastokeskus ennustaa Pohjois-Savon väestön vähenevän seuraavan kahden vuosikymmenen aikana lähes 21 000 hengellä. Ennusteen mukaan Kuopio on

ainoa asukasmääräänsä lisäävä paikkakunta. Ennusteen mukaan Iisalmen asukasmäärä vuonna 2040 olisi 17 858.

Lähteet:

Pohjois-Savon liiton tilastot

Tilastokeskus: PX-Web-tietokannat

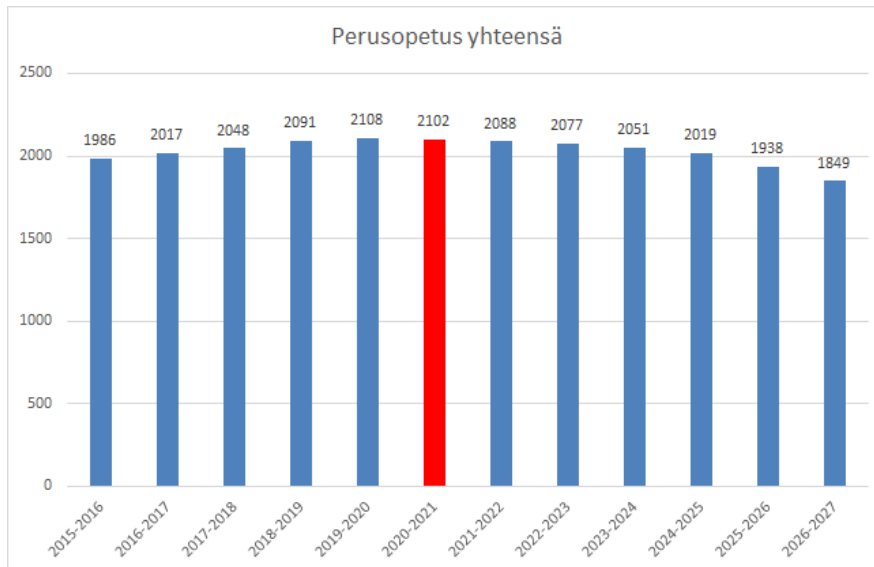
3.2 Väestökehityksen vaikutus palvelutuotantoon

Tilastokeskuksen uuden (2019) väestöennusteen mukaan syntyneiden määrä pienenee Iisalmessa 21 % vuoteen 2040 mennessä. Syntyvyyden lasku näyttää olevan huomattavasti nopeampaa kuin aiemmin ennustettiin. Ikäluokan pieneminen vaikuttaa nopeasti palvelukysyntään varhaiskasvatuksen puolella vähentäen palveluseteli- ja kotihoitotukimenoja. Ikäluokan pieneminen tulee näkymään myös lapsille ja nuorille suunnatussa kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kysynnässä.

Opetushallitus kerää koulutuksen kustannus- ja suoritustietoja

valtionosuusjärjestelmän ylläpitoa, kustannusseurantaa ja koulutuksen arviointia varten. Tilastointipäivinä 20. tammikuuta ja 20. syyskuuta kerätään oppilas- ja suorittemäärätietoja KOSKI-tietokannasta sekä käyttökustannustietoja kuntatietoraportointien yhteydessä.

Syksyn 2020 tilastointipäivänä (20.9.2020) Iisalmen kaupungin perusopetuksessa oli yhteensä 2 102 oppilasta, joista alakoululaisia 1 401 ja yläkoululaisia 701. Lisäksi maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oli yksitoista oppilasta.

Kuva 3. Perusopetuksen oppilasmäärän ennuste vuoteen 2027.

Oppilasmäärän laskeminen on alkanut. Kuuden vuoden kuluttua oppilaita on 253 vähemmän kuin nyt. Vähennys kohdistuu ensin alakouluihin eli luokille 1–6, joiden oppilasmäärä vähenee lukuvuoteen 2026–2027 mennessä 248 oppilaalla. Yläkoulussa muutos näkyy vasta seuraavina vuosina.

Vuoden 2020 syntyvyydeksi on arvioitu 135 lasta. Tieto perustuu alkuvuodesta syntyneiden lasten määrään ja loppuvuoden osalta Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän äitiysneuvolasta saatuun tietoon. Mikäli syntyvyys laskee pysyvästi viime vuosien tasolle, tulee tämä huomioida palvelujen suunnittelussa ja virkojen täytössä.

Tilastokeskuksen uuden (2019) väestöennusteen mukaan

Lähteet:

FCG/USO, Tilastokeskus 2019

työikäisten määrä laskee maltillisemmin kuin lasten ja nuorten määrä. Silti arvio on, että työikäisten määrä laskee 25 % vuoteen 2040. Näin suuri työikäisten määrän pienentyminen aiheuttaa työvoiman saatavuushaasteita muuten elinvoimaisten yritysten toimintakyvylle sekä pakollisten ja elintärkeiden julkisten palveluiden järjestämiselle.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vanhuspalveluiden tarve kasvaa voimakkaasti Iisalmessa. Vuoteen 2040 mennessä yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa vajaat 80 % nykyisestä. Muiden sosiaali- ja terveystalouden tarpeen ennustetaan pysyvän ennallaan tai jopa laskevan.

3.3 Työllisyys ja työttömyys

Talouden näkymät niin Suomessa kuin maailmantaloudessa ovat edelleen hyvin epävarmoja.

Työllisyys heikentyi selvästi vuoden 2020 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Työllisyysasteen trendi oli

heinäkuussa 71,9 %, mikä oli yli prosenttiyksikön pienempi kuin tammikuussa. Työllisten määrä oli tammi-heinäkuussa 35 000 pienempi kuin vuosi sitten. Suurinta työllisyyden lasku on ollut vähittäiskaupan sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan palvelualoilla. Työllisyys on lisääntynyt energiahuollossa ja eräillä liike-elämän palvelualoilla.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan työttömien määrä lisääntyy jatkossa alkuvuotta enemmän, kun työn kysyntä säilyy vähäisenä, irtisanomiset lisääntyvät taantumien seurauksena ja osa lomautetuista ei pääse palaamaan työelämään. Työllisyyden laskun seurauksena ja suuresta lomautettujen määrästä johtuen työttömien määrä kasvaa vuonna 2020 noin viidenneksen ja työttömyysaste kohoaa kahdeksaan prosenttiin.

Vaikka covid-19-pandemiasta toipuminen ei keskeytyisi eikä talouden taantumasta seuraisi laajoja konkurssia ja joukko-irtisanomisia, jatkuu työttömyyden

nousu vielä osin ensi vuonna. Talouden vaatimattoman toipumisen seurauksena työttömyysaste nousee ensi vuonna 8,2 prosenttiin ja kääntyy talouskasvun myötä laskuun vasta vuonna 2022.

Työllisyyden viime vuosien myönteinen kehitys pysähtyi Pohjois-Savon alueella covid-19-pandemian seurauksena vuonna 2020. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta Pohjois-Savossa oli syyskuun lopussa 11,3 %, mikä on 2,3 %-yksikköä edellisvuotta korkeampi. Koko maan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12 %. Lomautettujen suuri määrä (2 000) selittää työttömyyden kasvua. Pitkäaikaistyöttömyys on myös kasvussa.

Seutukunnittain tarkasteltuna työttömyys lisääntyi kaikilla Pohjois-Savon seuduilla, eniten Ylä-Savossa (32 %) sekä Kuopion ja Varkauden seuduilla (24 %). Korkeimmat työttömien työnhakijoiden osuudet ovat Varkauden (12,9 %) ja Ylä-Savon (12,7 %) seuduilla.

Työllisyysaste % 2016-2018

Alue	2016	2017	2018
Lisalmi	66,3	68,3	69,2
Koko maa	68,6	70,5	72,1

Työllisyysaste on 18-64-vuotiaiden työllisten osuus saman ikäisestä väestöstä

Keskimääräinen työttömyysaste % 2017-2020

Alue	2017	2018	2019	09/2020 ¹
Lisalmi	12,6	11,2	11,1	14,2
Pohjois-Savo	11,9	10,8	10,8	11,3
Koko maa	11,5	9,7	9,2	12,0

¹työttömyysaste syyskuun 2020 lopussa

Lähteet:

Tilastokeskus: PX-Web-tietokannat

Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, syksy 2020.

Pohjois-Savon Ely-keskus: Pohjois-Savon työllisyyskatsaus, syyskuu 2020.

4 Talouden kehitysnäkymät

Covid-19-pandemia on supistanut Suomen taloutta vähemmän kuin suurinta osaa Euroopan talouksista alkuvuonna. Kyseessä on suuri yksityiseen kulutukseen ja palveluiden kysyntään kohdistuva häiriö, jolla on merkittäviä työllisyys- ja tulovaikutuksia. Talous toipuu alkuvuoden pysähdyksestä asteittain.

Valtiovarainministeriön (VM) ennusteen mukaan talouden näkymät ovat edelleen hyvin epävarmoja ja rajoitustoimet supistavat taloutta. VM ennustaa, että bruttokansantuote (BKT) supistuu -4,5 % vuonna 2020. Viennin lisäksi supistuvat yksityinen kulutus sekä yksityiset investoinnit.

Vuodelle 2021 BKT:n kasvuksi ennustetaan 2,6 % ja vuodelle 2022 1,7 %. Kuluttajien luottamus pysyy heikkona, kunnes koronaan on löydetty tehokas hoito tai rokote. Luottamuksen puute ja epävarmuus alentavat kulutuksen tasoa parin vuoden ajan.

Julkinen talous heikkenee vuonna 2020 voimakkaasti. Julkisen talouden alijäämä ja velka kasvaa merkittävästi. Lähivuosina julkisen talouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino pienenee, kun talous elpyy ja hallituksen päättämät covid-19-pandemiaan liittyvät väliaikaiset tukitoimet päättyvät. Julkinen talous pysyy kuitenkin tuntuvasti alijäämäisenä ja velkasuhde jatkaa kasvuaan.

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman mukaan vuonna 2021 jatketaan peruspalvelujen kehittämistä pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti. Kuntien uusiin tai laajeneviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan täysimääräinen rahoitus, jolloin uudistusten toteuttaminen ei vaikuta kuntataloutta heikentävästi.

Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 vuoteen, mikä laajentaa oikeutta saada maksutonta opetusta. Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja perusopetuksessa ja toisella asteella vahvistetaan.

Vanhuspalvelujen hoitohenkilöstön vähimmäismitoituksen nostamiseen kohdennetaan 53M€ vuonna 2021 ja lisäksi siihen liittyen lähihoitajien koulutuksen lisäämiseen osoitetaan 20M€. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia uudistetaan, minkä arvioidaan vähentävän maksutuloja 17M€ vuonna 2021. Kuntien valtionosuuksiin tehdään vastaava lisäys.

Varhaiskasvatuksen kehittämiseen kohdennetaan 15M€. Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan, mikä vähentää kuntien maksutuloja vuositasolla 70M€:lla. Muutos tulee voimaan 1.8.2021, joten maksutulojen alenema on vuonna 2021 vain 30 M€. Maksutulojen menetys kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pysyvästi kahdella prosenttiyksiköllä.

Lähteet:

Valtiovarainministeriö: Taloudelliset katsaukset kesä ja syys 2020.

Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2021, syys 2020.

4.1 Aluetalouden kehitysnäkymät

Pohjois-Savon ja Ylä-Savon aluetalous lähti vahvoista asemista koronakriisiin. Kansainvälisen talouden heikentyminen ja epävarmuus näkyivät Suomessa jo ennen koronapandemiaa ja Suomen talouskasvu alkoi hidastua vuonna 2019. Tilastot kuitenkin osoittavat, että vuosi 2020 alkoi Pohjois-Savossa vielä maltillisessa kasvussa ja koronapandemian aluetaloudsvaikutukset alkoivat näkyä vasta huhti-kesäkuussa.

Koronapandemian puhjettua viruksen leviämisen ehkäisyyn tähtäävät sulkutoimet rajoittivat liikkumista sekä liiketoimintaa niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin ja iskivät lujaa talouteen. Myös Pohjois-Savossa talouden kasvu taittui koronapandemiaan. Liikevaihto, vienti ja palkkasumma kääntyivät laskuun useamman vuoden hyvän kasvun jälkeen. Koko maassa tilanne on samansuuntainen, joskin vielä hieman Pohjois-Savoa heikompi.

Vuosi 2020 alkoi liikevaihdon kasvun osalta Pohjois-Savossa hyvin. Liikevaihto oli kaikilla seuduilla kasvussa vielä tammi-maaliskuussa ja laskukäännä tapahtui vasta huhti-kesäkuussa. Liikevaihto laski tammi-kesäkuussa Ylä-Savonseudulla 1,5 %. Koronan vaikutukset ovat vaihdelleet maakunnan eri seuduilla. Voimakkainta koronan vaikutus on Pohjois-Savossa ollut Ylä-Savoon. Ylä-Savon vienti laski alkuvuonna 12,0 %.

Lähteet:

Pohjois-Savon liitto: Pohjois-Savon aluetaloustilastus, syyskuu 2020

Koronapandemian vaikutukset näkyivät ensimmäisenä kysynnän romahtamisena palvelualoilla, kuten kaupan alan ja matkailu- ja ravitsemisalan yrityksissä. Kaupan liiton mukaan korona on kuitenkin lisännyt jopa ennätysmäisesti elektroniikan, rautakaupan ja päivittäistavaroiden myyntiä. Useat erikoiskaupan alat ovat sen sijaan kärsineet koronasta.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan majoitusalaalla yöpymiset ovat vähentyneet merkittävästi. Suurimmillaan lasku oli huhtikuussa, jolloin yöpymiset vähenivät Pohjois-Savon majoitusliikkeissä 87 % ja koko maassa 88 % vuoden takaisesta. Heinäkuussa kotimaan matkailun kasvu Pohjois-Savossa tasoitti yöpymisten määrän pudotusta, ja lasku jäi vain 1,5 %:iin. Elokuussa yöpymisten määrä laski jälleen 17 %.

Ylä-Savon alueen suurimpia haasteita koronapandemian ja maailmantalouden yleisen epävarmuuden lisäksi ovat työikäisen väestön väheneminen, syntyvyyden lasku ja etenkin nuorten poismuutto opiskelupaikkojen perään. Iisalmessa on keskiasteen sekä AMK-tason ammatillista koulutusta, mutta yliopistokoulutukseen on hakeuttava muualle. Osaavan työvoiman saatavuus näyttäytyy yhtenä alueen merkittävänä haasteena.

4.2 Kuntatalous

Kuntatalouden näkymät ovat syksyllä 2020 poikkeuksellisen haastavat. Tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous jatkoi heikkenemistään vuonna 2019. Lisäksi yleinen taloudellinen kehitys kääntyi hienoiseen laskuun jo vuoden 2019 loppupuoliskolla. Vuoden 2020 alussa Suomeen levinnyt koronapandemia ja sitä seuranneet hallituksen asettamat rajoitustoimet vaikuttivat voimakkaasti koko julkiseen talouteen ja kuntatalouteen sen osana.

Hallitus on tukenut kuntia useilla toimilla vuoden 2020 aikana akuutista kriisistä selviämiseen. Tukitoimet ovat kohentaneet kuntatalouden tilaa merkittävästi vuonna 2020. Kuntatalouden haasteena on kuitenkin sopeutuminen kohti koronakriisin jälkeistä aikaa ja kohti normaalia rahoitusuraa.

Kuntatalouden suurin ongelma koronakriisin tuomien lisähaasteiden lisäksi on jo pitkään jatkunut tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epäsuhta. Ikäihmisten määrän kasvu on jo monen vuoden ajan lisännyt palvelutarvetta ja sote-menoja ja tämä kehitys tulee jatkumaan alkavalla vuosikymmenellä. Samanaikaisesti työikäisen väestön määrän pieneneminen heikentää veropohjaa. Demografisen muutos lisäksi eriyttää

erikokoisten ja olosuhteiltaan erilaisten kuntien talouskehitystä.

Koronapandemia on vaikuttanut voimakkaasti kuntien ja kuntayhtymien talouteen. Pandemian talousvaikutukset näkyvät kunnissa verotulojen vähenemisenä, toimintatuottojen vähenemisenä sekä maltillisena toimintakulujen kehityksenä, kun palveluja laitettiin rajoitustoimien vuoksi kiinni ja kiireetöntä hoitoa lykättiin myöhemmäksi. Toisaalta koronapandemian akuutilla hoitamisella ja varautumisella on ollut kuntataloudessa myös toimintakuluja lisääviä vaikutuksia.

Koronapandemian vaikutukset yksittäisiin kuntiin ovat olleet hyvinkin erilaisia johtuen muun muassa kuntien erilaisista tulo- ja menorakenteista, elinkeinorakenteista, palvelurakenteista, koronataapausten määrästä ja maantieteellisestä sijainnista.

Valtio on luvannut turvata peruspalvelujen järjestämistä tukemalla kuntia vuosina 2020–2021. Valtion toimenpiteet vahvistavat kokonaisuutena kuntataloutta. Suuri osa kuntataloutta vahvistavista toimista on kuitenkin määräaikaista.

Lähteet:

Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2021, syksy 2020.

Kuntaliitto: Valtion talousarvio 2021 ja kuntatalousohjelma, pääekonomisti Minna Punakallio, 8.10.2020

4.3 Valtion tukitoimet koronavirussuorissa

Valtion tukitoimenpiteet vahvistavat kuntatalouden tilaa merkittävasti vuosina 2020 ja 2021. Kuntatalouden kehitysnäkymät pysyvät kuitenkin vaikeina, sillä tukitoimenpiteillä ei pystytä korjaamaan kuntataloutta

jo pitkään vaivannutta tulo- ja menokehityksen rakenteellista epäsuhtaa.

Valtio tukee vuonna 2020 kuntia koronavirussuorissa seuraavilla toimenpiteillä:

Verotuksen maksujärjestelyjen kompensatio	114 M€
Peruspalvelujen valtionosuuden korotus	950 M€
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	112 M€
Iäkkäiden palvelut	60 M€
Kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotus	410 M€
Valtionavustus sairaanhoitopiireille	400 M€
Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus	50 M€
Koronaviruksen vaikutusten tasoittaminen, OKM	153 M€
Muut kuntiin kohdistuvat tukitoimet (mm. kulttuuri)	22 M€
Joukkoliikenteen tuki	100 M€
Kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopuminen	15 M€
Lähiövirikistysalueiden ja viheralueiden kunnostaminen	13 M€
Koronaviruksen välittömät kustannukset (testit yms.)	355 M€
HUS:lle erillinen korvaus rajatestauksesta ja analyysitoiminnasta	200 M€
YHTEENSÄ	2 954 M€

Kompensaatiot maksetaan kunnille pääosin peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän sekä verotilistysten (yhteisöveron ryhmäjako-osuuden korotus 42,13 %:n) kautta. Iisalmen kaupungin peruspalvelujen valtionosuuksien

kautta maksettavat kompensaatiot ovat valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton tietojen (5.11.2020) perusteella 5,2 M€ vuonna 2020. Iisalmen koronatuot on esitetty alla olevassa taulukossa.

Kuntatalouden tukipaketti koronaepidemiasta selviämiseen 2020: Valtionosuuden kautta myönnettyt tuot

KORONA TUKIPAKETTI, 4. LTA 6/2020	€/asukas	704 282 €
	Kunnallisverojen suht.	1 251 638 €
	Alle 18-v	423 825 €
	Yli 64 v.	273 482 €
KORONA TUKIPAKETTI, 7. LTA 9/2020	€/asukas	503 518 €
	Kunnallisverojen suhteessa	887 779 €
	13-15-v.	16 223 €
TESTAUSKUST. 7. LTA 9/2020	Testimäärien suhteessa alueittain	1 180 808 €
YHTEENSÄ 2020	Peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä myönnetty tuki	5 241 555 €

Vuoden 2021 koronatukien valtion talousarvioesitys sisältää seuraavat tukitoimet:

Peruspalvelujen valtionosuuden korotus	380 M€
Kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotus	550 M€
Kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuden korotus	20 M€
Testaus ja jäljittäminen	1 400 M€
Testausteknologia	30 M€
Rajanylityspaikkojen terveysturvallisuus, muut kuin testauskustannukset kunnille ja sh-piireille	30 M€
Sh-piireille ja kunnille koronan välittömät muut kustannukset	200 M€
YHTEENSÄ	1 660 M€

Kompensaatiot maksetaan kunnille pääosin peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän sekä verotilitysten kautta myös vuonna 2021. Iisalmen kaupungin peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta maksettavat kompensatiot ovat valtiovarainministeriön ja Kuntaliiton tietojen (5.11.2020)

perusteella 0,2 M€ vuonna 2021. Tämän lisäksi yhteisöveron jako-osuutta korotetaan 44,29 % (Kuntaliiton arvio 5.11.2020), mikäli lisää kaupungin saamaa osuutta yhteisöverotilityksistä. Iisalmen vuodelle 2021 koronatuot on esitetty alla:

Kuntatalouden tukipaketti 2021, 16.9.2020

- Kunnalisverojen suhteessa 103 075€
- 2,8€ / asukas 59 830€
- **YHTEENSÄ 162 906€**

Lähteet:

Valtiovarainministeriö: Taulukko kuntien tukemisesta 2020 ja 2021: koronaan liittyvät peruspalveluiden valtionosuuden korotukset

Kuntaliitto:

<https://www.kuntaliitto.fi/talous/valtionosuudet/valtionosuuslaskelmat/valtionosuudet-2020>

Kuntaliitto: Valtion talousarvio 2021 ja kuntatalousohjelma, pääekonomisti Minna Punakallio, 8.10.2020

4.4 Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) uudistuksen tavoitteena on turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille, parantaa palvelujen saavuutta ja saavutettavuutta, kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti sosiaali- ja terveyspalveluihin, vastata ikääntymisen

ja syntyvyyden laskun aiheuttamiin haasteisiin sekä hillitä kustannusten kasvua.

Sote-uudistuksessa painopiste on julkisten palvelujen kehittämisessä. Julkiset sosiaali- ja terveyspalvelut ovat palveluja, jotka valtio ja kunnat rahoittavat verovaroilla. Sote-uudistuksessa luodaan uusi hallinnollinen rakenne tukemaan sosiaali- ja terveyden-

huollon sekä pelastustoimen palvelujen järjestämistä.

Uudistuksella on merkittävä vaikutus kuntiin ja kuntatalouteen. Uudistus vaikuttaa keskeisesti kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen. Hallituksen esityksen mukaisesti kuntien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyvät 21 hyvinvointialueelle vuodesta 2023 alkaen.

Uudellamaalla sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu poikkeaisi muun maan ratkaisusta siten, että neljän Uudenmaan hyvinvointialueen lisäksi Helsingin kaupungilla olisi tehtävien järjestämisvastuu. Lisäksi HUS-maakuntayhtymällä olisi terveydenhuollossa järjestämisvastuu laissa säädetyn ja HUS-järjestämissopimuksessa sovituin osin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jäisi uudistuksessa kuntien tehtäväksi, mutta edistämistyötä tehtäisiin yhteistyössä maakuntien kanssa. Ympäristöterveydenhuolto pysyisi kuntien tehtävänä. Opiskeluhuollon kuraattori- ja koulupsykologi-tehtävät sen sijaan siirtyisivät hyvinvointialueille. Uudistuksella on merkittäviä vaikutuksia kuntien verotuloihin ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimukseen sekä henkilöstöön.

Uudistuksen myötä kuntasektorin työntekijämäärä vähentyy merkittävästi. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden palve-

lukseen. Yli 170 000 ihmisen työnantaja vaihtuu. Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet.

Kuntien vuosien 2018 ja 2019 tilinpäätöstietojen perusteella tehtyjen alustavien arviolaskelmien mukaan kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kustannuksia on yhteensä hieman vajaat 19,86 mrd.€ vuoden 2020 tasossa. Tästä pelastustoimen kustannuksia on noin 458 M€. Nämä kustannukset muodostavat tulevien hyvinvointialueiden rahoitus pohjan.

Kun sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuu siirretään kunnilta maakunnille, kuntien tuloja on vastaavasti siirrettävä valtiolle, joka rahoittaa maakuntien toimintaa. Rahoituksen siirtoa valmistellaan edellisellä vaalikaudella ehdotetun ja eduskunnan perustuslakivaliokunnassa käsitellyn mallin perusteella.

Rahoituksen siirto on tarkoitus toteuttaa vähentämällä kunnilta valtionosuuksia, veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta ja kunnallisveroa. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotettaisiin valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Arviolaskelmien mukaan kuntien perustalvelujen valtionosuusjärjestelmästä maakuntien rahoitukseen siirtyy noin 4,86 mrd.€.

Tämänhetkiset laskelmat osoittavat, että Pohjois-Savon maakunnan rahoitus vähenisi nykyisestä. Iisalmen osalta rahoitus-

pohjan muutos olisi myös negatiivinen.

Uudistusta koskevat laskelmat ovat alustavia ja niihin liittyy poikkeuksellista epävarmuutta

koronapandemian vaikutusten takia. Laskelmia päivitetään vielä useampaan kertaan ennen lopullista laskentaa. Lopullinen laskenta tehdään uudistuksen voimaantuloa edeltävän vuoden kuluessa

Lähteet:

Valtiovarainministeriö: kuntien ja maakuntien rahoituslaskelmat, 1.10.2020

www.sote-uudistus.fi

Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2021, syksy 2020

5 Iisalmen kaupungin talous

Iisalmen kaupungin taloustilanne on vakaa ja taustalla on seitsemän ylijäämäistä vuotta. Taseen kertynyt ylijäämä on 12 M€ ja rahasto-osuuksissa olevien sijoitusten markkina-arvo syyskuussa 2020 oli n. 14 M€. Tämän lisäksi kaupungilla on 5,0 M€:n säästötalletus. Vuosi 2020 toteutunee ylijäämäisenä. Valtion koronatuilla on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen vuosina 2020-2021.

Iisalmen kaupungin talousarvio vuodelle 2021 on valmisteltu perustuen vuoden 2020 talousarvioon. Vuosi 2021 on valtion koronatuista huolimatta alijäämäinen. Menot kasvavat tuloja nopeammin, mistä syntyy alijäämää. Arvioitu alijäämä voidaan kattaa taseen kertyneillä ylijäämillä. Kaupunkistrategian tavoite siitä, että tulot kattavat menot, ei vuoden 2021 osalta täyty.

Suunnitelmavuodet 2022-2023 ovat niukasti ylijäämäisiä. Talouden tasapainoon pääseminen suunnitelmavuosina edellyttää tuloveroprosentin nostoa 21,00 %:n (+0,5 prosenttiyksikköä) vuodelle 2022. Tämän lisäksi on

sopeutettava toimintaa menokehityksen osalta ja pyrittävä vähentämään kulujen kasvupainetta.

Suunnitelmakauden 2021-2023 haasteita ovat korkea investointitaso ja siitä johtuva velkamäärän kasvu. Velkamäärän kasvua pyritään hillitsemään käyttämällä kaupungin säästötilillä oleva talletus (5 M€) investointien rahoittamiseen vuosina 2021-2022.

5.1 Tuloslaskelma

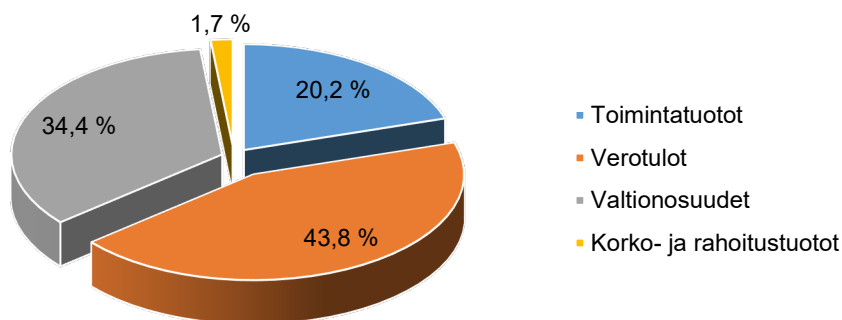
TULOSLASKELMA			Muutettu		Muutos		
Iisalmen kaupunki	TP2019	TA2020	TA2020	TA2021	TAm20/TA21	TS2022	TS2023
Toimintatuotot	36 875 775	36 986 400	36 726 900	36 060 300	-1,8 %	35 700 000	35 852 000
Myyntituotot	18 024 258	18 841 600	18 831 600	18 144 700	-3,6 %	18 144 700	18 184 700
Maksutuotot	3 461 995	3 292 600	3 142 600	3 206 900	2,0 %	3 341 900	3 441 900
Tuet ja avustukset	2 019 659	2 141 700	2 170 200	2 119 700	-2,3 %	1 613 400	1 613 400
Muut toimintatuotot	13 369 863	12 710 500	12 582 500	12 589 000	0,1 %	12 600 000	12 612 000
Toimintakulut	-164 974 887	-170 383 200	-170 737 100	-174 852 900	2,4 %	-174 607 000	-176 222 600
Henkilöstökulut	-41 627 900	-42 375 100	-42 191 000	-43 424 900	2,9 %	-42 714 900	-42 691 500
Palvelujen ostot	-98 177 348	-101 563 800	-101 599 400	-109 347 000	7,6 %	-109 931 000	-111 588 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 899 313	-6 038 000	-6 040 400	-6 017 500	-0,4 %	-5 909 800	-5 883 000
Avustukset	-8 639 618	-8 939 500	-9 439 500	-4 513 400	-52,2 %	-4 513 400	-4 513 400
Muut toimintakulut	-10 630 708	-11 466 800	-11 466 800	-11 550 100	0,7 %	-11 537 900	-11 546 400
Toimintakate	-128 099 112	-133 396 800	-134 010 200	-138 792 600	3,6 %	-138 907 000	-140 370 600
Verotulot	77 076 153	79 500 000	72 680 000	78 300 000	7,7 %	79 800 000	81 100 000
Valtionosuudet	54 427 592	57 149 000	58 836 600	61 600 000	4,7 %	62 500 000	63 800 000
Rahoitustuotot- ja kulut yht	3 166 264	2 876 600	2 576 600	2 518 800	-2,2 %	2 483 400	2 481 400
Korkotuotot	26 831	44 200	44 200	43 000	-2,7 %	43 000	43 000
Muut rahoitustuotot	3 588 285	3 289 400	2 989 400	2 940 400	-1,6 %	2 940 400	2 940 400
Korkokulut	-271 683	-294 000	-294 000	-252 600	-14,1 %	-288 000	-290 000
Muut rahoituskulut	-177 169	-163 000	-163 000	-212 000	30,1 %	-212 000	-212 000
Vuosikate	6 570 897	6 128 800	83 000	3 626 200	4268,9 %	5 876 400	7 010 800
Poistot	-6 569 459	-6 681 900	-6 681 900	-6 134 800	-8,2 %	-6 300 000	-7 300 000
Suunnitelmapoistot	-6 569 459	-6 681 900	-6 681 900	-6 134 800	-8,2 %	-6 300 000	-7 300 000
Tilikauden tulos	1 438	-553 100	-6 598 900	-2 508 600	-62,0 %	-423 600	-289 200
Poistoeron muutos	-365 072	-653 900	-653 900	-878 000	34,3 %	-878 000	-878 000
Rahastojen muutos	764 224	1 340 000	1 340 000	1 340 000	0,0 %	1 340 000	1 340 000
Yli-/alijäämä	400 590	133 000	-5 912 800	-2 046 600	-65,4 %	38 400	172 800

Tuloslaskelma sisältää sisäiset ja ulkoiset erät, ei sisällä vesilaitosta.

Tuloslaskelma on kaupungin kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Vuonna 2021 tulot

eivät riittä kattamaan menoja, joten syntyy alijäämää. Vuonna 2021 toimintatuottojen arvioidaan vähenevän -1,8 % ja toimintakulujen kasvavan 2,4 %. Toimintakate heikkenee 3,6 %.

Tuotot ryhmittäin 178,9 M€

Kuva 4. Tuotot ryhmittäin 2021.

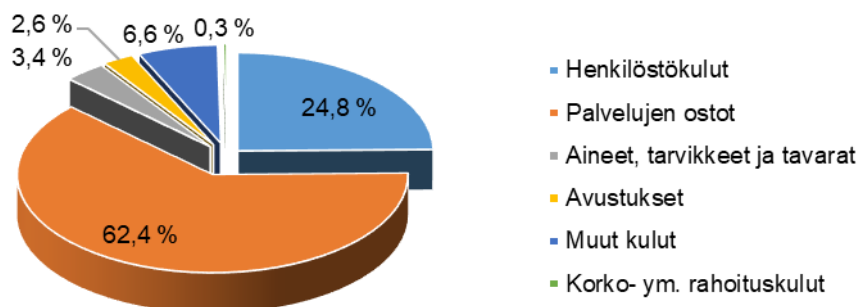
Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus (KVTES) on voimassa 1.4.2020-28.2.2022. Sopimus noudattaa kustannustasoltaan ns. yleistä linjaa eli sen kustannusvaikutus on 23 kuukauden sopimusjaksolla 3,04 prosenttia. Vuonna 2021 palkkakustannukset nousevat keskimäärin 2,05 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna.

KVTES:n mukaiset sopimuskorotukset vaikuttavat merkittävästi toimintakustannusten kasvuun. Kasvua tapahtuu siten sekä kaupungin omissa henkilöstö-

menoissa että sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksissa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin osalta.

Toimintakulut kasvavat vuoden 2020 talousarvioon verrattuna toimialoittain seuraavasti: sivistys- ja hyvinvointitoimiala 2,2 %, tekninen toimiala 4,2 % ja elinvoima- ja konsernipalvelutoimiala (sis. sote-maksuosuuden) 2,2 %. Toimintakulujen ja palvelujen ostojen kasvuun vaikuttaa erityisesti Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuuden kasvu.

Kulut ryhmittäin 175,3 M€

Kuva 5. Kulut ryhmittäin 2020.

Vuoden 2021 vuosikate on 3,6 M€ (2020: 6,1 M€). Vuosikate kattaa poistot 59 prosenttisesti ja tilikauden alijäämäksi muodostuu -2,0 M€. Suunnitelmavuosina 2022-2023 talousarvio on niukasti tasapainossa ja ylijäämäinen.

Kuntien JHS-suosituksen mukaisesti palvelusetelimenot (n.

4M€) on siirretty avustuksista palvelujen ostoihin. Tämä näkyy avustusten vähenemisenä ja palvelujen oston kasvuna.

Alla olevassa taulukossa on esitetty Iisalmen kaupungin tuloslaskelman keskeiset tunnusluvut vuosilta 2019-2021.

**Iisalmen kaupungin tuloslaskelman keskeiset tunnusluvut
2019-2021 (Luvut eivät sisällä vesilaitosta)**

	TP2019	TAm2020	TA2021
Tuloveroprosentti	20,5	20,5	20,5
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	22,4	21,5	20,6
Toimintakate, milj. euroa	-128,1	-134,0	-138,8
Verotulot, milj. euroa	77,1	72,7	78,3
Valtionosuudet, milj. euroa	54,4	58,8	61,6
Vuosikate, milj. euroa	6,6	0,1	3,6
Vuosikate, % poistoista	100,0	1,2	59,1
Vuosikate, euroa/asukas	307,5	3,9	171,9
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), €/as	18,7	-276,9	-97,0
Asukasluku 31.12.	21368	arv. 21 350	arv. 21 100

Kuva 6. Iisalmen kaupungin tuloslaskelman keskeiset tunnusluvut (ei sis. vesilaitosta)

Verotulot

Vuonna 2021 verotulojen ennakkoidaan kasvavan 3,4 % verrattuna vuoden 2020 toteumaennusteeseen. Vuosina 2021-2022 verotulojen arvioidaan

kasvavan 1,9 %. Ennuste perustuu lähtökohtaan, että tuloveroprosentti nostetaan 21,00 %:n vuonna 2022.

Verotulojen kehitys 2019-2021

Verotulojen kehitys	TP 2019	TA 2020	TP 2020 ennuste	TA 2021	Muutos 2020 (ennuste)-2021, %
Tulovero	65 351	63 189	64 522	66 101	2,4
Kiinteistövero	5 873	5 655	5 828	5 828	0,0
Yhteisövero	5 852	3 836	5 374	6 371	18,6
YHTEENSÄ	77 076	72 680	75 724	78 300	3,4

Efektiivinen kunnallisveroaste 2018-2021¹

Kunnallisveroaste (%)	2018	2019	2020	2021
Tuloveroprosentti	20,50	20,50	20,50	20,50
Kunnallisveroaste	13,99	13,97	14,02	13,96

¹ Efektiivisellä veroasteella tarkoitetaan tosiasiaa maksuunpantujen verojen suhdetta tuloihin. Erilaisten vähennysten johdosta kuntien tuloveroprosentti ei vastaa todellista veroastetta, vaan sitä kuvataan efektiivisen veroasteen avulla.

Veroprocentit vuonna 2021

Tuloveroprocentti 20,50 %

Kiinteistöveroprocentit

- vakituinen asuinrakennus 0,55 %
- muu asuinrakennus 0,93 %
- yleinen kiinteistövero 1,10 %
- voimalaitos 2,85 %
- yleishyödyllinen yhteisö 0,00 %
- rakentamaton asuinpaikka 3,00 %

Valtionosuudet

Valtionosuusrahoitus vähenee Iisalmessa vuodesta 2020 vuoteen 2021 arvion mukaan -2,0 %. Valtionosuusrahoitukseen vaikuttavat valtion maksamat koronakompensaatiot, joiden positiivinen vaikutus vuosien 2020-2021 valtionosuuksiin on n. 5,4 M€.

Verotulomenetysten korvaus on valtion korvaus kunnille lainsäädännön muutoksista johtu-

vista kunnallisverotulon menetyksistä. Verotulomenetysten kompensatio on erotettu ensimmäistä kertaa vuoden 2020 talousarviossa kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Edellä mainitusta syystä vuodet 2019-2020 eivät ole vertailukelpoisia. Muutoksella on haluttu lisätä valtionosuusjärjestelmän läpinäkyvyyttä.

Valtionosuusrahoitus 2019-2021

Valtionosuusrahoitus	TP 2019	TA 2020	TA 2020 ennuste	TA 2021	Muutos TA 2020 ennuste-TA 2021,
					%
Peruspalvelujen valtionosuus	44 552	37 685	43 111	41 027	-4,8
Verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus	11 159	10 631	10 631	11 522	8,4
Veromenetysten kompensatio		11 911	10 130	10 865	7,3
Verotulojen maksun lykkäysmenettely, kompensatio			375	-405	
OKM:n valtionosuus	-1 282	-1 390	-1 409	-1 409	0,0
YHTEENSÄ	54 429	58 837	62 838	61 600	-2,0

Poistot ja arvonalentumiset

Poistot ovat vuonna 2021 arvion mukaan 6,1 M€. Poistot kasvavat suunnitelmakaudella uusien investointien valmistuttua. Investoin-

tien valmistuminen vaikuttaa poistoihin voimakkaasti vuoden 2023 jälkeen.

Suunnitelmavuodet 2022-2023

Suunnitelmavuosien osalta verotulo- ja valtionosuusennusteiden pohjana on käytetty valtiovarainministeriön ja Kunta-

liiton ennusteita kuntatalouden kehityksestä.

Suunnitelmavuosina 2022-2023 toteutuvat kaupungin merkittävimmät investoinnit. Investointien valmistuminen aiheuttaa merkittäviä paineita käyttötalouteen. Vuonna 2023 poistojen arvioidaan olevan n. 7,3 M€. (TA 2021 poistot:

6,1 M€). Poistot kasvavat n.8,0M€ vuoteen 2024.

Sosiaali- ja terveydenhuollon menojen arvioidaan kasvavan 1,0 % vuoteen 2022 ja 2 % vuoteen 2023. Muiden menojen osalta on pyrittävä menojen nollakasvuun.

5.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma €			Muutettu			
lisalmen kaupunki	TP2019	TA2020	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	6 570 897	6 128 800	83 000	3 626 200	5 876 400	7 010 800
Tulorahoituksen korjauserät	-443 247	-317 000	-317 000	-317 000	-317 000	-317 000
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-6 452 414	-14 105 000	-10 552 000	-23 785 000	-21 415 000	-9 077 000
Rah.osuudet investointimenoihin	45 500	366 000	266 000	480 000	445 000	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	755 858	417 000	417 000	417 000	417 000	417 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	476 594	-7 510 200	-10 103 000	-19 578 800	-14 993 600	-1 966 200
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-4 320	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	112 593	106 900	106 900	101 800	97 000	92 700
Lainakannan muutokset	-10 433 425	7 458 000	7 458 000	12 598 000	9 615 100	119 800
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	15 600 000	15 600 000	20 700 000	18 400 000	9 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 209 029	-8 142 000	-8 142 000	-8 102 000	-8 784 900	-8 880 200
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 224 396	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 713 068	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-7 612 084	7 564 900	7 564 900	12 699 800	9 712 100	212 500
Rahavarojen muutos	-7 135 490	54 700	-2 538 100	-6 879 000	-5 281 500	-1 753 700

Rahoituslaskelman tunnusluvut:		Muutettu				
	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023	
Toiminnan ja investointien vuotuinen rahavirta	476 594	-10 103 000	-19 578 800	-14 993 600	-1 966 200	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		-18 145 980	-27 353 596	-40 703 588	-46 165 006	

Talousarvion rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous-, tuloslaskelma-, ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoitusosaan merkitään kaupungin antolainauksen, lainakannan ja mahdolliset oman pääoman muutokset sekä arvio merkittävistä muutoksista muissa maksuvalmiuden erissä (rahoituksen rahavirta).

Rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirratt. Välisummana esitetään toiminnan ja investointien rahavirta. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla tai omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa

määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

Rahoituslaskelma on rahavirtalaskelman luonteinen. Sen lopussa esitetään toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen vaikutus kaupungin rahavaroihin eli siihen, miten kaupungin rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana.

Talousarvion tasapainoperiaatteen mukaan talousarviossa osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan tulo-rahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan. Tulorahoituksen riittämättömyys tarkoittaa lisääntyvää lainanottotarvetta ja korkomenojen kasvua.

Toiminnan ja investointien rahavirta on suunnitelmakaudella 2021-2023 negatiivinen -36,6 M€, kun lainanlyhennykset huomioidaan, muodostuu rahoitusvajaksi -62,4 M€.

Lainamäärän kasvun hillitsemiseksi kaupungin sijoitusvaroja (5,0 M€) käytetään investointien rahoittamiseen. Suunnitelma on, että säästötilillä olevia sijoitusvaroja käytetään 2,5 M€ vuonna 2021 ja 2,5 M€ vuonna 2022. Sijoitusvarojen käyttö investointien rahoittamiseen vähentää lainanottotarvetta.

Mikäli sijoitusvaroja ei käytetä investointien rahoittamiseen,

arvioidaan lainamäärän olevan n. 4 200 €/asukas (sis. vesilaitoksen) vuoden 2023 lopussa. Alla esitettävissä ennusteissa sijoitusvarojen käyttö investointien rahoittamiseen on huomioitu.

Valtuuston vastuulla on seurata velkaantumista ja tarvittaessa reagoida, mikäli rahoituksen riittävyys ja vakavaraisuus vaarantuvat. Seuranta ja reagoitivastuu koskevat koko konsernia, ei pelkästään Iisalmen kaupunkia. Konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, josta on nähtävissä myös konsernilainat.

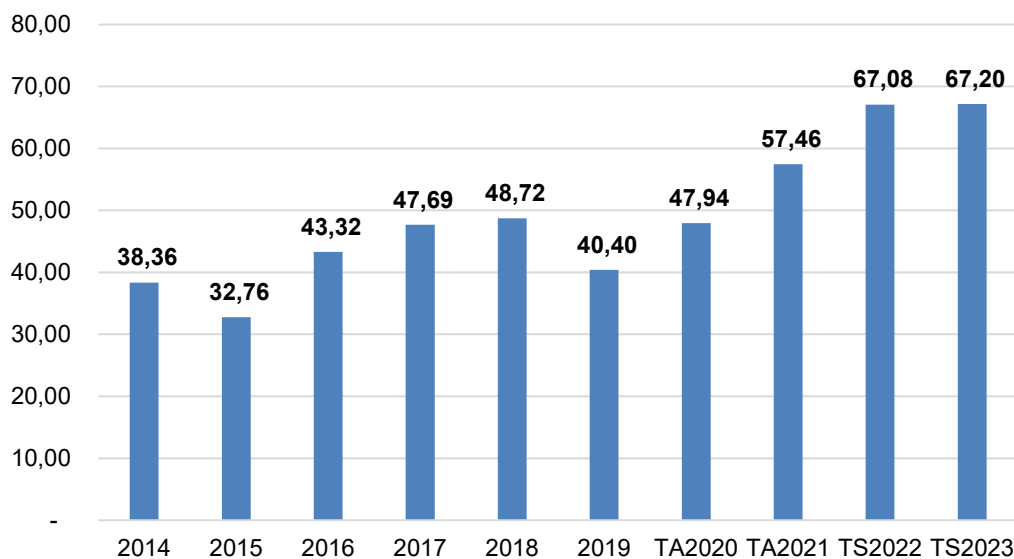
Kaupungin talousarvioon 2021 sisältyy uutta lainanottoa 20,7 M€ ja lainojen lyhennystä 8,1 M€ (ei sis. vesilaitosta). Vuoden 2021 lopussa kaupungin arvioitu lainasaldo on 57,5 M€ eli n. 2 700 €/as. Vesiliikelaitos huomioiden lainamäärä on arvion mukaan 74,6 M€ eli n. **3 500 €/as.**

Koska suunnitelmakauden rahoitusvaje on merkittävä, on varauduttava siihen, että pitkäaikaisen lainanoton lisäksi lyhytaikaista rahoitusta (kuntatodistuksia) käytetään maksuvalmiuden turvaamiseen.

Suunnitelmakauden lopussa vuonna 2023 lainamäärän arvioidaan olevan n. **4 000 €/as** (sis. vesilaitoksen).

Talousarvioon sisältyy 0,1 M€ euroa antolainojen lyhennystä. Uusien antolainojen myöntämistä talousarvioon ei sisälly.

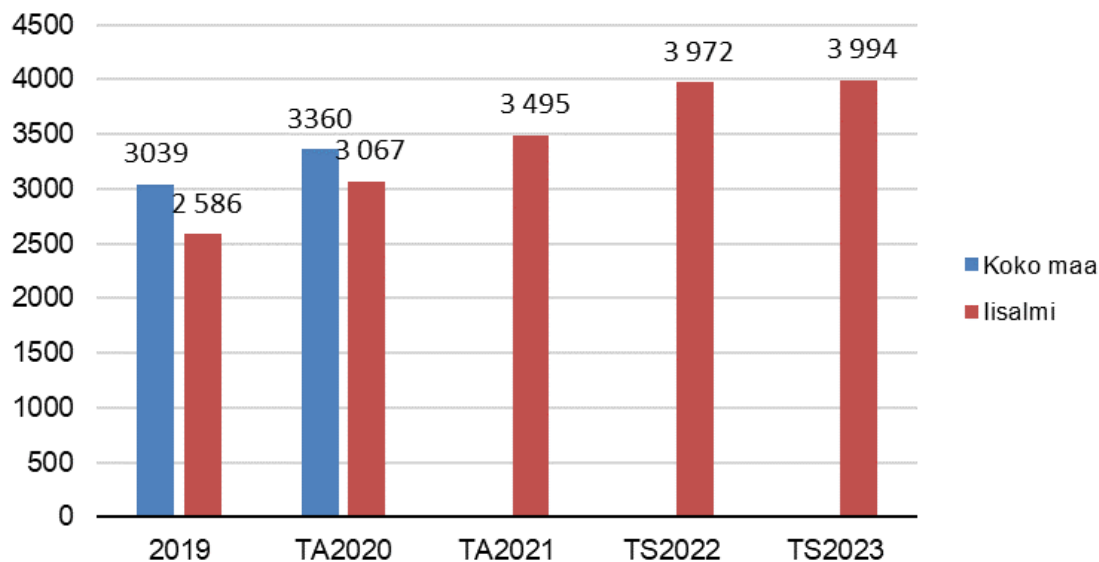
Lainasaldo vuoden lopussa M€

Kuva 7. Lainasaldo vuoden lopussa (ei sis. vesilaitosta)

Lainat €/asukas

Koko maa/lisalmi

Kuva 8. Arvio asukaskohtaisen lainamäärän (€/asukas, sis. vesilaitoksen) kehityksestä 2021-2023

Alla olevassa taulukossa on esitetty Iisalmen kaupungin rahoituslaskelman keskeiset tunnusluvut vuosilta 2019-2021.

Iisalmen kaupungin rahoituslaskelman keskeiset tunnusluvut 2019-2021 (Luvut eivät sisällä vesilaitosta)			
	TP2019	TAm2020	TA2021
Investoinnit, (br.) milj. euroa	6,5	10,6	23,8
Investointien tulorahoitus %	102,6	0,8	15,6
Lainojen muutos, milj. euroa	10,4	7,5	12,6
Lainanhoitokate	0,9	0,0	0,5
Lainat, euroa/asukas	1895	arv. 2246	arv. 2723
Asukasluku 31.12.	21368	arv. 21 350	arv. 21 100

Kuva 9. Iisalmen kaupungin talouden keskeiset tunnusluvut 2018-2020 (ei sis. vesilaitosta).

5.3 Investoinnit ja vuosikate

Nettoinvestoinnit vuonna 2021 ovat 25,0 M€ (sis. vesilaitoksen). Investoinnit on eritelty tarkemmin investointisuunnitelmassa.

Investoinnit, netto M€	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Kaupunki	23,2	20,9	9,0
Vesiliikelaitos	1,8	1,8	1,8
YHTEENSÄ	25,0	22,7	10,8

Investoinnit (netto), M€, 2021-2023

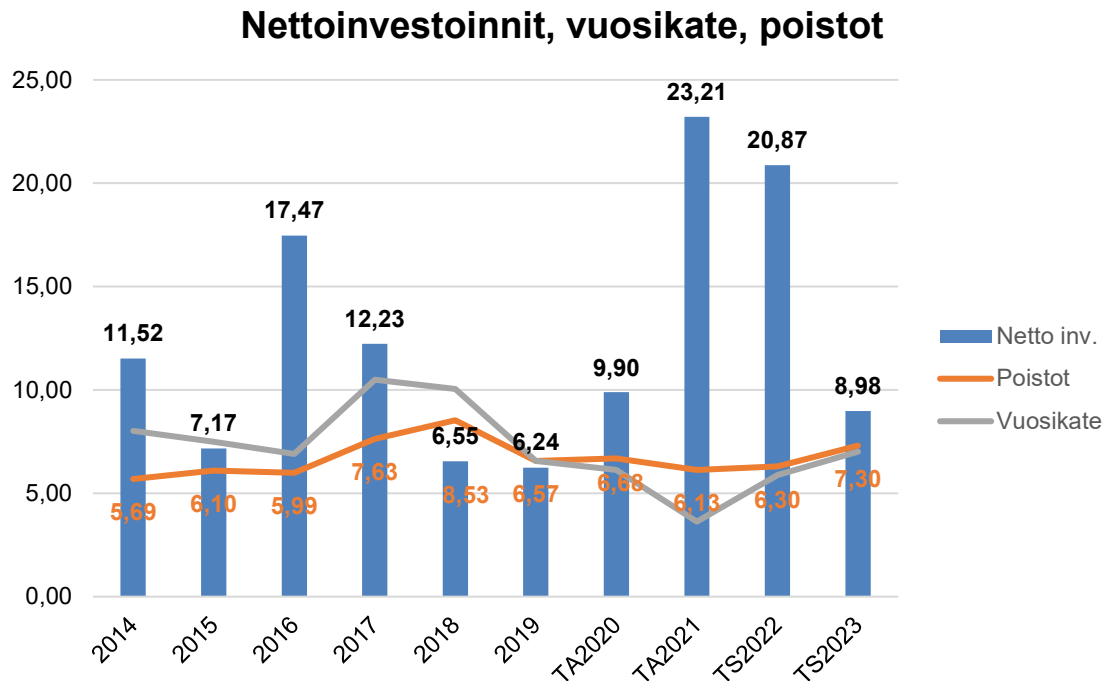
Merkittävimmät investointihankkeet ovat perusopetuksen palveluverkkosuunnitelman mukaiset koulujen rakennushankkeet sekä

uuden uimahallin rakentaminen, jotka on esitetty alla olevassa taulukossa.

Investointi:	Suunnittelu/rakentaminen:	Kustannusarvio:
Kilpijärven koulu	2019-2021	7,4 M€
Mansikkaniemen koulu	2019-2022	7,5 M€
Uimahalli	2019-2022	15,4 M€
Soinlahden koulu	2021-2023	3,1 M€
YHTEENSÄ		36,0 M€

Kaupunkistrategian tavoitteena on, että vuosikate kattaa poistot ja vuosikate sekä nettoinvestoinnit ovat pitkällä aikavälillä tasapainossa. Arvion mukaan vuosikate ei kata poistoja suunnitelmakaudella, eivätkä nettoinvestoinnit ole tasapainossa pitkällä aikavälillä tarkasteltuna.

Investointitaso nousee merkittävästi vuosina 2021-2023 ja kaupungin lainamäärä kasvaa. Kaupunkistrategian tavoite ei näiltä osin ole toteutumassa.

Kuva 10. Nettoinvestoinnit (ei sis. vesilaitosta), vuosikate, poistot.

Talousarvio sisältää esityksen Investointi- ja kehittämisrahaston käytöstä seuraavasti:

2021	Koulukiinteistöt ja Pohjois-Savon pääomarahasto	1,34 M€
2022	Koulukiinteistöt ja Pohjois-Savon pääomarahasto	1,34 M€
2023	Koulukiinteistöt, Taskukello, Pohjois-Savon pääomarahasto	1,34 M€

5.4 Keskeiset muutokset toimialoittain

Elinvoima- ja konsernipalvelut -toimiala

- kunnallisvaalit vuonna 2021
- henkilöstöpalvelujen palvelutarjonnan lisäys, tehtävien uudelleen järjestelyt ja uuden palkkasihteerin palkkaus (ehdollinen)
- kaupunkimarkkinoinnin vahvoja panostuksia jatketaan strategian mukaisesti
- valtakunnallinen työllisyyskokeilu käynnistyy 1.1.2021 (päättyy 30.6.2023)
- lomatoimen palvelutarpeen väheneminen, hallinnon uudistaminen ja keskitetyn asiakaspalvelun kehittäminen
- maksuosuus Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle (sis. sairaanhoitopiirin maksuosuuden) 81,4 M€ (kasvu 3,3 %)

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

- varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutos/nollamaksun tulorajan korotus 1.8.2021 alkaen, Kuntaliiton arvio maksutuottojen menetyksestä on 26 % (noin 120 000 €/vuosi), vastaava lisäys tulee palvelusetelimenoihin. Kokonaisvaikutus 240 000 €/vuosi. Valtion kompensatio yhteisöveron jako-osuuden kautta on 107 480 €/vuosi.
- ikäluokan pieneneminen vaikuttaa varhaiskasvatuksen palvelusetelimenoihin ja lasten kotihoidontukimenoihin vähentävästi
- uusien koulujen pienkalustoon ja materiaaleihin sekä puhdistusaineisiin ja –tarvikkeisiin määrärahalisäys
- uusien kuljetussopimusten mahdollisten taksakorotusten (varaus 2 %) ja väistökuljetusten aiheuttama lisäys koulukuljetusmenoihin
- lukiokoulutuksessa määrärahalisäys oppimateriaaleihin ja ICT-laitteisiin 76 000 € 1.8.2021 mahdollisesti alkavan toisen asteen maksuttomuuden vuoksi. Valtionosuuskompensatio on 205 €/opiskelija/vuosi.
- toimialan talousarvio sisältää erityisavustuksia n. 700 000 €
- Kulttuuripalveluiden talousarviossa 44 000 € määräraha Iisalmi 130 v – juhluvuoden menoihin ja 45 000 € määräraha Koivukuja-taidenäyttelyyn

Tekninen toimiala

- 100 000 €:n avustusmääräraha hissien jälkiasennuskustannuksiin
- pelastustoimen kuntaosuus 1 911 900 € (lisäys 34 300 €)
- väistötilavuokrat 267 000 € (Kirkonsalmen koulu, Kilpijärven koulu, Paloisten päiväkot)
- rakennusten purkuun 1 155 000 € (lisäys 642 000 €)
- yksityistieavustuksiin 30 000 € lisäpanostus
- ulkoisten vuokratuottojen vähennys 359 000 € (mm. Veljeskodin kiinteistö)
- kiinteistönhoitokulut (sähkö, lämpö, vesi, jätehuolto ym.) vuoden 2020 tasossa

Investoinnit

- investointisuunnitelma painottuu toimitilarakentamiseen
- toimitilainvestoinnit v. 2021 yht. 17,7 M€
- uusien katujen ja alueiden rakentaminen sekä liikenneväylien peruskorjaus v. 2021 yht. 2,5 M€, liikunta- ja viheralueet 0,7 M€
- uimahallihanke hankesuunnitelman mukaan v. 2019-2022 (14,4 M€ netto)
- Mansikkaniemen koulun rakentaminen v. 2019-2022 (7,4 M€)
- Kilpijärven koulun rakentaminen v. 2019-2022 (7,0 M€)
- Kulttuurikeskuksen peruskorjauksen aloitus 2023 (14,4 M€)
- Taskukello v. 2019-2023 (2,6 M€)

II. KAUPUNKISTRATEGIAN TAVOITTEET

Kaupunkistrategia ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa. Valtuuston rooli strategia-prosessissa on keskeisiä tavoitteita linjaava. Näihin tavoitteisiin konkreettista sisältöä luovat toimialat omissa käyttö- ja toimintasuunnitelmissaan, jotka hyväksytään lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa.

Strategiassa esitetään visio, arvot ja strategiset tavoitteet. Talous-arvioon otetaan lähtökohtaisesti vain valtuuston hyväksymät tavoitteet. Strategiaa toteutetaan

strategisten ohjelmien kautta, joiden vastuut on jaettu toimialoille.

Iisalmen tuore kaupunkistrategia **”Iisalmi 2030 – Suomen houkuttelevin seutukaupunki”** hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 4.12.2017 ja sen pääkohdat esitellään tässä lyhyesti. Kaupunkistrategia päivitettiin huhtikuussa 2020 vastaamaan toimintaympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin. Vuonna 2021 aloitetaan uuden kaupunkistrategian valmistelu uuden valtuustokauden käynnistyessä.

Toiminta-ajatus

Iisalmen kaupungin toiminta-ajatuksena on parantaa asukkaiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä laadukkaalla ja tehokkaalla palvelurakenteella sekä vahvistaa koko seudun kilpailukykyä ja vetovoimaa kehittämällä menestyvän elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä.

Toimivilla liikunta- ja vapaa-ajan palveluilla sekä johdonmukaisella varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden kehittämällä parannetaan asukkaiden hyvinvointia ja viihtyvyyttä. Osallistavat tapahtumat ja järjestöyhteistyön kehittäminen tukevat yhteisöllisyyttä.

Toimiva ja kehityshakuinen yhdyskuntarakenteen suunnittelu sekä hyvä tonttien saatavuus ja niiden kilpailukykyinen hinnoittelu luovat edellytyksiä elinkeinoelämän menestymiselle ja laadukkaalle asumiselle. Työvoiman saatavuuden varmistaminen sekä logistiikkaan ja infrastruktuuriin panostaminen koko kaupungin alueella rakentavat pohjaa uudelle yrittäjyydelle.

Korkeatasoinen koulutus ja avoin hallintokulttuuri sekä tarkka talouden hallinta ja palveluverkon kehittäminen takaavat laadukkaan ja tehokkaan palvelurakenteen myös tulevaisuudessa.

Visio

Iisalmen kaupungin **visiona** vuoteen 2030 on olla **Suomen houkuttelevin seutukaupunki**. Tavoitetilassa Iisalmen kaupunki on kansainvälisesti tunnettu, kehittyvä ja vetovoimainen seutukaupunki, joka tarjoaa loistavat yrittämisen olosuhteet ja toimivat seudulliset palvelut.

Muuttoliike on saatu kääntymään ja nettomuutto on vuositason positiivinen. Iisalmi houkuttelee uusia asukkaita ja on palvelutarjonnan ja elinvoimansa kautta seudun selkeä veturi. Iisalmen imago on positiivisessa

mielessä tunnettu ja houkutteleva myös kansainvälisille osajille.

Kaupunki huolehtii, että yrittäjien näkökulma otetaan kaupungin kehittämisessä huomioon ja yrittämisen edellytykset ovat kunnossa. Iisalmen palvelutarjonta pysyy laajana ja kehittyä asukaslähtöisesti koko seudun tarpeet huomioiden.

Iisalmi tarjoaa monipuolisia vaihtoehtoja asumiseen sekä kaupunkialueella että kylien maaseutumaisessa ympäristössä

Arvot

Kaupunkistrategian arvoperustana ovat **Iisalmen kaupungin arvot**.

1. Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus

Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus ovat kaupungin toimintoja, hallintoa ja kehittämistä koskevia läpileikkaavia periaatteita.

2. Avoimuus

Avoimuus ja läpinäkyvyys ovat päätöksenteon perustana, jolla luodaan luottamusta ja luovuuden ilmapiiri. Avoimuus on demokratian toteutumisen perusta, joka antaa mahdollisuuden vaikuttamiseen ja helpottaa päätöksentekoa. Avoimuutta noudatetaan myös sisäisessä ja ulkoisessa tiedottamisessa sekä kaupungin virkojen ja tehtävien täytössä.

3. Rohkeus

Rohkeus uudistaa vanhoja toimintatapoja, ideoida ja tehdä uusia avauksia. Iisalmen tulee alueen keskuksena kulkea kehityksen kärjessä ja toimia rohkeasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Kaupungilla täytyy olla organisaationa rohkeutta luoda uutta kasvua, tehdä päätöksiä ja toteuttaa suunnitelmia. Rohkeus antaa myös mahdollisuuden tehdä virheitä, kun kokeillaan uusia asioita.

4. Ympäristövastuullisuus

Ympäristövastuullisuus edellyttää taloudellista yhteiskuntarakennetta, tasapainoista ja kestävää taloutta sekä kustannustehokkuutta. Päätöksenteossa ympäristövastuullisuus tarkoittaa pitkäjänteisyyttä ja suunnitelmallisuutta, usein myös lähipalvelujen suosimista. Myös hyvä saavutettavuus ja logistiikka säästävät ympäristöä ja kustannuksia.

5. Yhteisöllisyys

Yhteisöllisyydellä luomme hyvää henkeä ja viihtyisyyttä. Kaiken toiminnan lähtökohtana on asiakas, kuntalainen. Kaupunkia kehitetään yhdessä henkilöstön, kuntalaisten, palvelujen tuottajien ja sidosryhmien kanssa. Otetaan käyttöön osallistavan budjetoinnin käytäntöjä, joilla asukkaat pääsevät suoraan vaikuttamaan asuinympäristönsä kehittämiseen.

Strategiset ohjelmat

Strategiaa toteutetaan toimialoilla viidellä strategisella ohjelmalla:

- Vetovoima ja kasvu
 - Strateginen tavoite: Kansainvälisesti vetovoimainen Iisalmi
- Osaaminen ja hyvinvointi
 - Strateginen tavoite: Osaava ja hyvinvoiva iisalmelainen
- Toimiva kaupunkiympäristö ja rakentaminen
 - Strateginen tavoite: Toimiva ja turvallinen Iisalmi
- Vakaa kuntatalous
 - Strateginen tavoite: Vakaan talouden Iisalmi
- Houkutteleva ja huolehtiva työnantaja
 - Strateginen tavoite: Iisalmi osaa ja innostaa!

Kuva 11. **Iisalmi 2030** -kaupunkistrategia yhtenä kuvana

Kaupunkitason strategiset tavoitteet ja mittarit

Kaupunkitason strategiset tavoitteet ja mittarit koskevat koko kaupunkiorganisaatiota. Toimielin-kohtaiset tavoitteet ja mittarit on esitetty talousarvion käyttö-

talousoosassa. Vastuualue- ja toimintayksikötason tavoitteet ja mittarit esitetään käyttösuunnitelmissa.

Vetovoima ja kasvu

Tavoite	Mittarit	Nykytila	Tavoite 2021	Tavoite 2022-2023
Muuttoliikkeen kääntäminen positiiviseksi 2020-luvulla	Asukasluku Nettomuutto	21 223 (ennakkotieto 31.8.2020) Nettomuutto -17 (tilanne 31.8.2020, koko vuosi 2019: -22)	21 500 Nettomuutto positiivinen vuositasonalla	Väestökehityksen kääntäminen, +1% kasvu
Työllisyysasteen ja työpaikkaomavaraisuuden nousu	Työllisyysaste Työttömyysaste Työpaikkaomavaraisuus	69,2% (31.12.2018) 11,1% (vuosi 2019) 107,8% (31.12.2017)	> 69% < 13% > 106%	> 72% < 11% > 110%
Saavutettavuuden parantaminen	Matka-aika Kuopioon / Helsinkiin	1 h 5,5 h	Siilinjärvi - Iisalmi välin parantamissuunnitelman käynnistäminen Junayhteyksien kehittäminen	Edunvalvonta ja vaikuttaminen saavutettavuuden parantamiseksi
Kaupungin imagon ja yritysystävällisyyden parantaminen	Sijointi- muuttohalukkuus tutkimuksessa Arvosana Suomen Yrittäjien barometrissa	44. (v. 2020) 3,23 / 5 (v. 2020)	< 30. (barometri valmistuu v. 2022) > 3,3 (barometri valmistuu v. 2022)	< 30. > 3,3

Vakaa kuntatalous

Tavoite	Mittarit	Toimenpide	Tavoite 2021-2023
Talous on tasapainossa	Talousarvion toteumavertailu	Kulujen kasvun hillintä ja talouden seuranta	Tulot kattavat menot eikä alijäämää synny
Vuosikate kattaa poistot ja vuosikate sekä nettoinvestoinnit ovat pitkällä aikavälillä tasapainossa.	Vuosikate kattaa poistot	Investointiohjelma sopeutetaan vuosikatteen kehitykseen.	Vuosikate kattaa poistot ja nettoinvestoinnit ovat pitkällä aikavälillä tasapainossa
Lainamäärä (€/asukas konsernitarkastelu) on alle kuntien keskiarvon ja kilpailukykyisellä tasolla muihin seutukaupunkeihin sekä Pohjois-Savon maakunnan kuntiin verrattuna	Lainamäärä, €/asukas konsernitarkastelu	Investointitaso on konsernitasolla maltillinen	Lainamäärä (€/asukas konsernitarkastelu) on alle kuntien keskiarvon sekä kilpailukykyisellä tasolla muihin seutukaupunkeihin sekä Pohjois-Savon maakunnan kuntiin verrattuna
Kaupungin hankintapolitiikka on ennakoivaa, vastuullista ja yritysystävällistä	Mittarit on esitetty hankintaohjeessa ja niiden toteutumista seurataan tilinpäätösraportoinnin yhteydessä.	Hankintaohjelman toteutumisen seuranta	Kaupungin hankintapolitiikka on ennakoivaa, vastuullista ja yritysystävällistä

Houkutteleva ja huolehtiva työnantaja

Tavoite	Mittarit	Toimenpide	Tavoite 2021-2023
Sitoutunut ja toimiva työyhteisö	Henkilöstökyselyn tulos	Työyhteisötaitojen ja yhteisöllisyyden kehittäminen (yhteisöllisyyttä tukevat koulutukset, henkilöstön kehittämisryhmän aktiivinen toiminta, esimiestyön kehittäminen)	Sosiaalisen pääoman arvo vähintään 4,05 (asteikko 1-5)
Työkykyinen ja hyvinvoiva henkilöstö	Sairauspoissaolojen seuranta	Terveet työtilat, varhainen välittäminen työkyvyn heikentyessä, esimiestyön tukeminen henkilöstön hyvinvoinnin ylläpitämisessä, tiivis yhteistyö työterveyshuollon kanssa. Työkykyjohtamisen kehittäminen ja valvonta.	Sairauspoissaoloja enintään 14,0 pv/htv.
Työnantajakuva parantaminen	Henkilöstökyselyn tulokset työnantajakuvasta (hyvä työnantajakuva, voi suositella muille)	Avoin, oikeudenmukainen ja tasapuolinen henkilöstöpolitiikka, viestinnän kehittäminen (henkilöstön ohjeistuksien ajan tasalla pitäminen, yhtenäiset käytänteet, positiivinen viestintä) ja henkilöstöpolitiikan tarkistaminen olosuhteiden muuttuessa	Tavoite 4,5 (asteikko 1-5)

Iisalmen kaupungin hyvinvointikertomus vuosille 2018-2021

Iisalmen kaupungin hyvinvointikertomus on valmisteltu vuosille 2018-2021. Hyvinvointikertomuksessa kuvataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden kehitystä suhteessa vertailukuntiin ja -alueisiin. Hyvinvointikertomuksessa on asetettu keskeiset tavoitteet väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Hyvinvointisuunnitelman keskeiset tavoitteet on koostettu talousarvion valtuustotason strategisista tavoitteista ja ne löytyvät hyvinvointikertomuksesta.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kannalta keskeisimmät kehittämiskohteet vuosille 2018-2021 ovat:

1. Työllisyyden edistäminen ja yritysyhteistyö

Työttömyys vaikuttaa haitallisesti sekä terveyteen että hyvinvointiin. Tämä liittyy erityisesti pitkittyneeseen työttömyyteen. Työttömät voivat keskimäärin huonommin ja ovat sairaampia kuin työlliset. Toisaalta huono terveys ja varsinkin mielenterveysongelmat ovat yhteydessä

korkeampaan työttömyysriskiin ja pidempään työttömyyden kestoan. Työttömyyden pitkittymisen ja toistuvuuden on havaittu alentavan työkykyä ja lisäävän kuolleisuutta. Työllisyyden edistämisessä ovat kaupungin lisäksi avainasemassa alueen yritykset.

Keskeisimmät toimenpiteet:

- Kaupungin työllistämisyksikön toimenpiteet työllistämässä
- Yritysyhteistyö hakijoiden saamiseksi avoimiin työpaikkoihin
- Yhteistyö eri toimijoiden kanssa työttömien terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi

Vastuutaho: Elinvoima- ja konsernipalvelut

2. Terveet toimitilat ja turvallinen liikkumisympäristö

Terveet toimitilat edellyttävät, että kunnassa on kiinteistöstrategia ja palveluverkko-kartoitus tehty sekä rakennuskannan säännöllinen kun-

non seuranta ja käyttäjäpalautteen kerääminen. Myös fyysisellä ympäristöllä on iso merkitys asukkaiden hyvinvointiin.

Keskeisimmät toimenpiteet:

- Kaupungin hallinnassa olevien tilojen ja alueiden kiinteistöstrategian päivittäminen
- Toimintamalli käyttäjäpalautteeseen reagoimiseen
- Fyysinen liikkumisympäristön virikkeellisuuden ja turvallisuuden kehittäminen

Vastuutaho: Tekninen toimiala

3. Kuntalaisten hyvinvointi ja terveys

Terveyttä ja hyvinvointia edistävillä toimenpiteillä vaikutetaan suoraan keskeisiin kansansairauksien syihin. Näin hillitään kustannuksia, jotka seuraavat terveydenhuollon palveluista, sairauspoissaoloista ja varhaisesta eläköitymisestä.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala tavoittaa suurimman osan lapsista ja nuorista ja on merkittävässä roolissa lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä.

Keskeisimmät toimenpiteet:

- Osallisuuden lisääminen
- Lasten ja nuorten terveellisiin elämäntapoihin vaikuttaminen, kuten säännöllinen ravinto ja liikunta sekä päihitteettömyys
- Hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden lisääminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen keinoin
- Harrastusten monipuolisuus ja matalankynnyksen palvelujen lisääminen
- Ikäihmisten toimintakyvyn edistäminen

Vastuutaho: Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

4. Hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen aktiivisuus

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen keräämä tieto kuvaa hyvin kunnan eri toimialojen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Vuoden 2017 tietojen perusteella peruskoulujen ja liikunnan osalta saavutamme hyvän tuloksen terveyden ja

hyvinvoinnin edistämisessä. Näkökulmina käytetään terveyden ja hyvinvointiin sitoutumista, johtamista, seurantaa, voimavaroja, yhteisiä käytäntöjä, osallisuutta ja muita organisaation ydintoimintoja.

Keskeisimmät toimenpiteet:

- Kaupunginjohton, luottamushenkilöiden ja toimialojen suunnitelmallisuus ja sitoutuminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, esim. terveyden ja hyvinvointia lisäävien toimenpiteiden riittävyys ja parempi huomioiminen talouden suunnittelun yhteydessä

Vastuutaho: Kaupungin johtoryhmä ja kaupunginhallitus

Strategiset tavoitteet tarkistetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä. Strategisten tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Lisäksi kaupunginhallitus on päättänyt, että päätösten

ennakkoarviointimenettelyä (EVA) toteutetaan strategisten tavoitteiden arvioinnin yhteydessä.

III. RISKIT JA RISKIEN HALLINTA

Sisäinen valvonta on keskeinen osa talouden ja toiminnan johtamista, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja niitä uhkaavia riskejä. Sisäiseen valvontaan kuuluu sisäinen tarkastus, jonka tehtävänä on varmentaa sisäisen valvonnan toimivuus. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja

toimintatapoja, joilla johto pyrkii varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden sekä tavoitteiden saavuttamisen. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinta on osa normaalia kaupungin toiminnan suunnittelua, seurantaa ja päätöksentekoa. Riskien arviointi kytkeytyy kiinteästi vuosittaiseen toiminnan suunnittelu-, seuranta- ja raportointiprosessiin.

Riskillä tarkoitetaan epävarmuuden vaikutusta Iisalmen kaupunki-

konsernin tavoitteisiin. Epävarmuuden vaikutukset voivat olla joko negatiivisia tai positiivisia suhteissa tavoitteisiin. Riski on siis joko mahdollisuus, uhka tai niiden yhdistelmä. Riskin merkittävyyttä arvioidaan tapahtuman todennäköisyyden ja seurausten yhdistelmänä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä on noudatettava sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta.

Iisalmen kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään riskialueeseen, jotka ovat strategiset, taloudelliset, toiminnalliset sekä vahinkoriskit.

Strategiset riskit

Strategiset riskit ovat riskejä, jotka liittyvät Iisalmen kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin sekä niihin kohdistuviin sisäisiin tai ulkoisiin epävarmuustekijöihin. Strategiset riskit uhkaavat kaupunki-

strategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Strategiset riskit liittyvät tyypillisesti väestön hyvinvointiin ja ikärakenteeseen, talouden suhdannevaihteluihin, työn rakenne- muutokseen, elinkeinoelämän

kehitykseen, kansainvälistymiseen, ympäristön kestävyteen ja yhdyskuntarakenteeseen, valtiontalouteen ja hallituspolitiikkaan, lainsäädäntöön ja muuttoliikkeeseen.

Keskeinen strateginen riski Iisalmessa liittyy ikärakenteen muutokseen, kaupungin palveluverkkoon sekä väestön palvelutarpeeseen. Syntyvyyden pienentyessä ja vanhusväestön määrän kasvaessa palvelutarve vähenee varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa ja kasvaa sosiaali- ja terveydenhuollossa. Keskeinen haaste tulevaisuuden kannalta on, pystytäänkö päätöksenteossa suuntaamaan määrärahoja palvelutarpeen muuttosta vastaavaksi ja riittävätkö määrärahat palvelujen järjestämiseen.

Merkittävä strateginen riski liittyy koronapandemian tai vastaavan viruksen uuteen eskaloitumiseen, jolloin uudet rajoitustoimet voivat pysäyttää talouden elpymisen ja kääntää talouden uudelleen laskuun. Pandemian eskaloituminen on sekä strateginen, taloudellinen, toiminnallinen että vahinkoriski.

Strategiset riskit voivat liittyä myös organisaatorakenteeseen ja -prosesseihin, johtamistapaan, organisaatiokulttuuriin, strategiaan valintoihin ja strategian toimeenpanoon, asiakastarpeiden tunnistamiseen ja arviointiin, toiminnan

Taloudelliset

Taloudelliset riskit liittyvät markkinahintojen muutoksiin, rahoitusvarojen riittävyyteen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä

uudelleenjärjestelyyn tai digitalisaatioon.

Strategisia riskejä ovat väestö- ja työpaikkamuutokset, toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat riskit, palvelujen järjestämistapoihin liittyvät riskit, lainsäädäntömuutokset sekä laajavaikutteiset ilmasto- ja ympäristömuutokset. **Negatiivinen väestönkehitys ja sitä seuraavat kerrannaisvaikutukset ovat selkeä tulevaisuuden haaste Iisalmessa ja koko Ylä-Savon alueella.**

Elinkeinoelämän kehitys ja alueen elinkeinorakenne vaikuttavat työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Elinkeinoelämässä tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa muun muassa verotulojen kehitykseen ja työllisyyteen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin.

Keskeinen strateginen riski liittyy myös keskeisten julkisten hallinnon toimintojen siirtämiseen pois kaupungista tai alueelta. Strategisiin riskeihin voidaan vaikuttaa hyvällä edunvalvonnalla ja yhteistoiminnalla eri sidosryhmien kanssa. Kaikkien toimien tulee olla kaupunkistrategiaa tukevia ja elinvoimaisuuden ylläpitoon on satsattava riittävät resurssit. Luottamushenkilöiden kouluttaminen, avoin hallintokulttuuri ja vuorovaikutus edesauttavat luottamuksen ilmapiirin syntymistä ja hyvää yhteistyötä.

sekä vastapuolien kykyyn täyttää taloudelliset velvoitteensa. Kaupungin toimintaan liittyviä rahoitusriskejä ovat muun muassa

verotulojen ja valtionosuuksien muutokset, rahoitus- ja korkoriskit, investointiriskit, takaus- ja vakuutusriskit, hyödykehintariskit, hinnoittelu sekä maksuvalmiusriski.

Keskeinen taloudellinen riski Iisalmessa ovat merkittävät investoinnit.

Investointeihin liittyy sekä toiminnallisia että taloudellisia riskejä. Investoinnin epäonnistuminen voi toteutessaan aiheuttaa merkittävää vahinkoa. Lisäksi riskinä on, ettei kaupunki pysty selviytymään taloudellisista velvoitteistaan.

**Lainamäärän nopea kasvu heikentää kaupungin vaka-
varaisuutta.**

Arvio on, että menot kasvavat tuloja nopeammin. Investointipaineet ovat merkittävät suunnitelmakaudella. Samaan aikaan verotulojen ja valtionosuuksien ennakoidaan kasvavan menoja hitaammin. **Riskinä on, että kaupungin talous muodostuu alijäämäiseksi jo suunnitelma-
kaudella.**

Taloudellisten riskien hallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaupungilla on mahdollisimman tehokkaasti käytettävissään riittävä rahoitus. Maksuvalmiusriski liittyy kassanhallintaan ja korkoriskit korkotason vaihteluun.

Koronakriisin pitkittyminen on johtanut korko-odotusten laskuun entistäkin alemmaksi. Euroopan keskuspankin elvytystoimet ovat painaneet korkotason matalaksi. Korko-odotukset voivat muuttua nopeasti, mikäli inflaatio- tai

kasvunäkymissä tapahtuu positiivista kehitystä. Korkojen arvioidaan kuitenkin pysyvän matalalla 2020-luvun jälkipuoliskolle. Korkoriski on kuitenkin todellinen ja sen hallinnassa lainasalkun suojausaste on keskeinen. Tämä tarkoittaa, että tietty osuus kaupungin lainasalkusta on sidottu pitkiin korkoihin, jolloin korkotason muutoksia voidaan hallita paremmin.

Taloudellisten riskien hallinnassa keskeinen keino on talouden pitkän aikavälin suunnittelu, tehokas talouden seuranta sekä kustannuskehityksen ja investointitason pitäminen maltillisena.

Taloudelliset riskit liittyvät myös kaupungin antamiin takauksiin ja osakeomistuksiin. Rahoitusriskejä arvioitaessa on otettava huomioon yleisen taloudellisen tilanteen epävakaus, tulevaisuuden investointipaineet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvu sekä kuntakonsernin kokonais-
taloudellinen hallinta.

Kaupungilla on merkittävä sijoitusvarallisuus. Sijoitukset ovat tällä hetkellä sekä korko- että osakemarkkinoilla. **Sijoitusten arvon vaihtelu sekä muutokset markkinoilla vaikuttavat suoraan sijoitusten arvonkehitykseen.** Sijoitustoimintaan liittyviä riskejä voidaan hallita hajauttamalla sijoituksia sekä määrittelemällä sijoittamiselle selkeät periaatteet. Sijoitus-
suunnitelma on hyväksytty vuonna 2017.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisilla riskeillä tarkoitetaan kaupungin päivittäistä toimintaa, johtamista, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä. Toiminnalliset riskit liittyvät operatiiviseen johtamiseen, prosessien toimivuuteen ja jatkuvuuden hallintaan, tietoturvaan ja -suojaan, ICT-palveluihin, sopimus- ja yhteistyökumppaneiden toimintaan, projektien ja hankkeiden hallintaan, maineeseen ja imagoon, henkilöstörakenteeseen, henkilöstön osaamiseen ja saatavuuteen, avainhenkilöihin, lainsäädännön velvoitteisiin, toimielin- ja viranhaltijapäätöksiin, hankintoihin, toiminnasta aiheutuvaan vahingonkorvausvastuuseen ja väärinkäytöksiin.

Vuosi 2020 osoitti, että **maailmanlaajuinen pandemia on todellinen toiminnallinen riski**, jolla on myös pitkäaikaisia ja osittain jopa strategisia vaikutuksia. Pandemian vaikutukset kaupungin toimintaan ja talouteen ovat merkittäviä. Toimintojen alasajo ja supistaminen, etäopetukseen ja etätööhön siirtyminen ovat riskejä, jotka voivat realisoitua nopealla aikavälillä. Riskienhallinnan kannalta vuosi 2020 on parantanut kaupungin valmiustasoa ja mikäli tilanne uusiutuisi, olisi kaupungilla

hyvät lähtökohdat järjestää toimintoja myös poikkeusoloissa. Hygieniaan panostaminen ja turvallisuusohjeiden noudattaminen myös tulevaisuudessa ovat keino hallita henkilöstöön liittyviä riskejä.

Henkilöstöriskit voivat realisoitua monella eri tavalla.

Avainosaaminen on usein yhden henkilön varassa, mikä muodostaa merkittävän riskin kaupungin toiminnan jatkuvuuden kannalta. Henkilöriskeihin varaudutaan koulutuksilla ja hyvällä perehdyttämisellä, kilpailukykyisellä palkkauksella, sijaisuusjärjestelyillä, ikäohjelman hyödyntämisellä, osaamisen jakamisella, sähköisillä tietojärjestelmillä ja erilaisilla työohjeilla. Lisäksi pyritään siihen, että avainhenkilöiden rekrytoinnin yhteydessä käytännöksi on sovittu yhtäaikaista työskentelyä tiedon siirron varmistamiseksi.

Aggressiiviset tai uhkaavat asiakastilanteet ovat myös toiminnallisia riskejä. Näihin riskeihin varaudutaan erilaisilla fyysisillä järjestelyillä (huoneiden ovet auki), valvontakameroilla, hälytysjärjestelmällä, parityöskentelyllä, poistumisreiteillä ja koulutuksella.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit ovat Iisalmen kaupunkikonsernin sisällä tai toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä. Vahinkoriskit kohdistuvat usein tiettyyn kohteeseen. Vahingon

mahdollisuus sekä seuraukset ovat etukäteen tiedossa, mutta vahingon todennäköisyyttä ei tiedetä. Vahinkoriskit kohdistuvat yleensä asiakkaiden, henkilöstön tai ympäristön turvallisuuteen sekä omaisuuteen.

Vahinkoriskit on jaoteltu kaupungin riskienhallintajärjestelmässä seuraaviin alakategorioihin:

- työterveys- ja työsuojeluriskit
- henkilöstöriskit
- ympäristöriskit
- tulipalo- ja onnettomuusriskit
- luonnonmullistukset
- toimitilaturvallisuusriskit

Vahinkoriskien hallinnassa keskeisiä ovat kaupungin vakuutukset, joiden on oltava riittävän kattavalla tasolla. Lisäksi voidaan käyttää vahinkorahastoa.

Poikkeukselliset luonnonolosuhteet voivat vaikuttaa kunnalliseen toimintaan monella tavalla. Esimerkiksi vesihuoltojärjestelmät ovat alttiita poikkeuksellisille luonnonolosuhteille.

Riskienhallinnassa keskeistä onkin varautuminen mahdollisiin häiriötilanteisiin. Keskeisessä asemassa on myös henkilöstön ammattitaidon kehittäminen ja ylläpito erilaisilla koulutuksilla. Työterveyshuolto järjestetään asianmukaisesti ja huolehditaan siitä, että työvälineet ja tilat ovat asianmukaiset. Työsuojeluun panostetaan.

Riskien ja riskienhallinnan raportointi

Kaupunginhallituksen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Kaupungilla on käytössään Targetor Pro strategian, riskien ja

riskienhallinnan raportointityökalu, jonka avulla riskit yksilöidään ja riskienhallinnan suunnitelmat laaditaan. Targetor muodostaa kaupungin riskirekisterin. Riskienhallintasuunnitelman toteutuminen koko kaupungin tasolla raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Tämän lisäksi toimielimet käsittelevät omaa toimialaansa koskevat suunnitelmat omassa päätöksenteossään.

IV. TALouden HALLINTA

6 Talousarvio ja -suunnitelma

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kaupungille seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös talous-suunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelma-kausi). Talousarviovuosi on talous- ja toimintasuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talous- ja toimintasuunnitelma on laadittava siten, että se toteuttaa kaupunkistrategiaa ja edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talous- ja toimintasuunnitelmassa hyväksytään kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

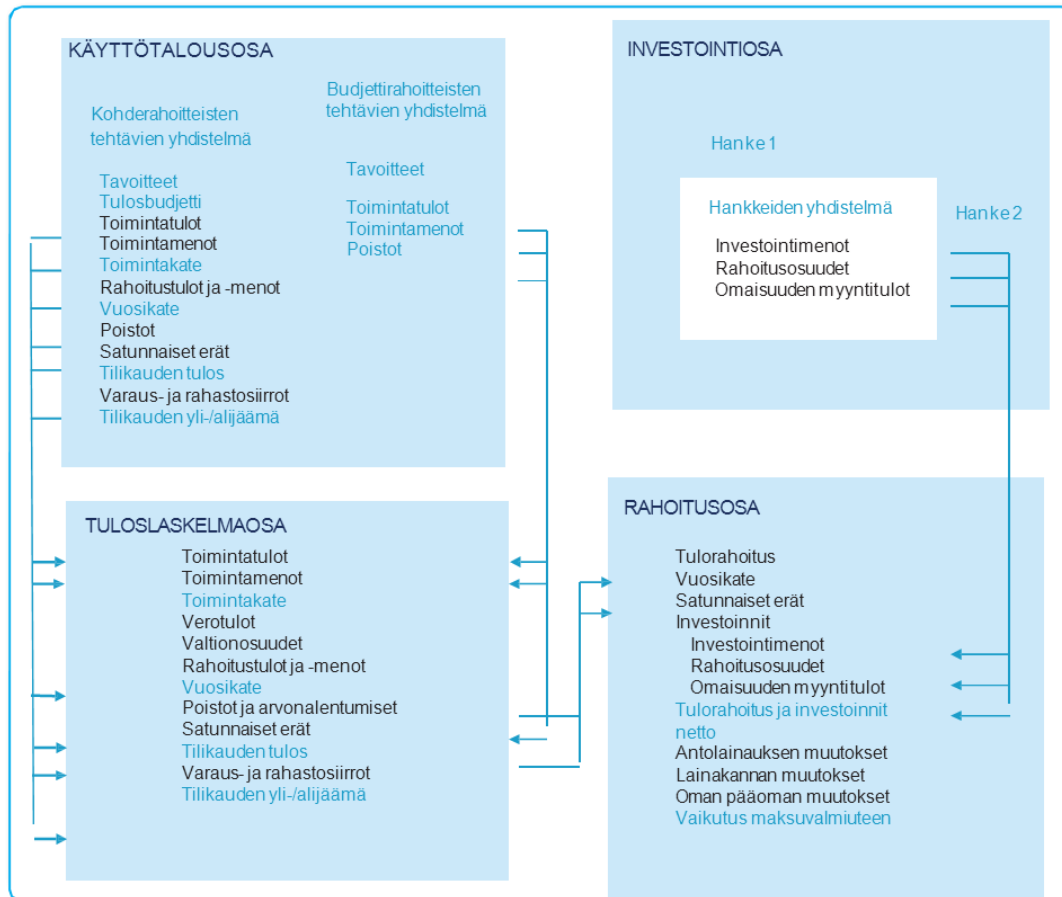
Talous- ja toimintasuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja

tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä.

Kaupungin toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Iisalmen vesiliikelaitoksen talousarvio on osa kaupungin talous- ja toimintasuunnitelmaa.

Talousarviossa on tuloslaskelma ja rahoitusosa, käyttötalousosa ja investointiosa. Talousarvion ja -suunnitelman eri osien keskinäistä yhteyttä kuvaa alla oleva kaavio. Käyttötalousoosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Kuva 12. Kunnan talousarvio- ja suunnitelmarakenne.

6.1 Taloussuunnittelun periaatteet

Taloussuunnittelun periaatteita ovat täydellisyysperiaate ja siihen liittyvä bruttoperiaate, tasapainoperiaate, vuotuisperiaate sekä sitä

tarkentava suorite- ja realisointiperiaate, kehysbudjetointiperiaate ja yhtenäisyys-periaate sekä julkisuusperiaate.

Täydellisyysperiaatteen mukaan talousarvioon on otettava kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedostossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois. Myös kunnan sisäiset ostot ja myynnit on otettava talousarvioon, vaikka niihin ei sisälly rahan käyttöä.

Tasapainoperiaate tarkoittaa, että tulojen on suunnitelmakaudella katettava menot ja että kunnan maksuvalmiuden tulee aina olla riittävä. Tuloylijäämän kerryttämiselle on oltava perusteet. Talousarvion rahoituslaskelmaosassa on osoitettava, kuinka rahoitus-tarve katetaan ja kuinka rahoitusylijäämä käytetään. Talouden tasapainoperiaate sisältää myös sen, etteivät kunnan sitoumukset ja niihin liittyvät riskit saa ylittää kunnan voimavaroja.

Bruttoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että menot ja tulot päätetään talousarviossa ja -suunnitelmassa bruttomääräisinä eli tuloja ei vähennetä menoista.

Nettoperiaatteella tarkoitetaan, että valtuusto voi päättää menojen tai tulojen erotuksen (vuosikatteen) määrärahana tai tuloarviona. Näin voidaan menetellä liiketoiminnassa ja toiminnassa, jotka rahoitetaan pääosin myynti- ja maksutuotoilla.

Vuotuisperiaatteen mukaisesti valtuuston on hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi vuodeksi talousarvio.

Suorite- ja realisointiperiaate merkitsee sitä, että talousarvioon otetaan varainhoitovuoden aikana vastaanotetuista tuotannontekijöistä aiheutuvat menot ja suoritteiden luovuttamisesta aiheutuvat tulot sekä muut sellaiset menot, joiden suorittamiseen kaupunki on varainhoitovuoden aikana sitoutunut ja muut lopullisesti kaupungille kuuluvat tulot.

Kehysbudjetointiperiaatteen mukaan valtuustolla on laaja harkintavalta päättää talousarvion määrärahakokonaisuuksista. Pääsääntöisesti määräraha asetetaan tehtäväkohtaisena siten, että toiminnan tavoitteet ja niiden saavuttamiseen varatut varat ovat yhdistettävissä talousarviossa.

Yhtenäisyysperiaate edellyttää, että valtuusto päättää talousarviosta ja -suunnitelmasta niin, että ne ovat yhtenä kokonaisuutena samassa käsittelyssä.

Julkisuusperiaate edellyttää, että talousarvio on julkinen asiakirja, johon kenellä tahansa on oikeus tutustua.

6.2 Talousarvion sitovuustaso

Talousarvio on sitova ohje kaupungin toiminnan ja talouden hoitamista varten. Sitovuus ilmenee erityisesti siinä, että varoja ei saa käyttää muihin kuin talousarviossa osoitettuihin tarkoituksiin eikä enempää kuin talousarviossa on osoitettu. Käyttötarkoitus ilmenee määrä-

rahojen nimikkeistä ja määrärahojen sitovista perusteluista.

Iisalmen kaupungin organisaatiossa on kolme toimialaa. Toimialat jakaantuvat vastuualueiksi, jotka puolestaan jakaantuvat toimintayksiköiksi.

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovia ovat:

Käyttötalousosan määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia kaupunginvaltuuston nähden. Talousarvion käyttötalousosan toimintatuotot, toimintakulut ja suunnitelmapoistot sitovat toimialoja **vastuualuetasolla** valtuustoon nähden pl. uimahalli. Uimahallia sitoo valtuustoon nähden toimintakate (toimintatuotot – toimintakulut = toimintakate).

Virkojen ja toimien henkilöstömäärärahat ovat sitovia kaupunginhallitukseen nähden lukuun ottamatta virkoja, joiden täyttämisestä päättää valtuusto. Valtuuston päättämien virkojen määrärahat ovat sitovia valtuustoon nähden.

Investointiosan määrärahat ja tuloarviot ovat valtuustoon nähden sitovia **toimialatasolla**, ellei talousarviokirjassa yksittäisen hankkeen tai hankeryhmän osalta muuta ole esitetty. Investointiosan määrärahojen käytöstä vastaa se lautakunta/johtokunta, jonka alaisuuteen ne on talousarviossa merkitty.

Käyttötalousosan strategiset tavoitteet ovat valtuuston hyväksymiä tavoitteita, jotka sitovat lautakuntia/toimialoja

valtuustoon nähden. Lautakunta-, vastuu- ja toimintayksikkötason tavoitteet esitetään tarkemmin käyttösuunnitelmassa, joka hyväksytään valtuuston hyväksyttyä talousarvion.

Talousarviossa on esitetty perustelut ja merkittävimmät toiminnassa tapahtuvat muutokset.

Tuloslaskelmaosan seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden: verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut yhteensä (netto). Rahoituslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden: antolainauksen muutokset, pitkäaikaisten lainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys sekä oman pääoman muutokset.

Mikäli toimialat tarvitsevat toimintaansa uusia tiloja, käytetään ensisijaisesti kaupungin omistuksessa tai muuten hallinnassa olevia tiloja tilapalvelun osoittamalla tavalla. Ulkopuolelta tapahtuva uusien tilojen vuokraus tehdään aina teknisen toimialan toimesta ja päätöksellä.

Talousarviovuoden sitovuus on vahvempi kuin suunnitelma-
vuosien. Vaikka oikeudellisesti

talousarvion sitovuus onkin vahvempi kuin taloussuunnitelman, on myös taloussuunnitelma kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita toiminnallisesti velvoittava asiakirja. Talousarviossa ja -suunnitelmassa turvataan edellytykset tehtävien hoitamiseen.

Käyttöomaisuuden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan tulosvaikutteiseksi kuluksi poistosuunnitelman mukaisesti. Talousohjeessa aktivointirajaksi on määritelty 10 000 euroa eli vähintään 10 000 euron hankinnat käsitellään investointimenona ja kirjataan poistoaikanaan tuloslaskelman kuluksi. Poistosuunnitelma on talousarvion liitteenä.

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion saattaa kaupungin-fhallitus sen täytäntöönpano-määräyksiin toimielimien, viran-phaltijoiden ja työntekijöiden noudatettavaksi.

Kaupunginhallitus, lautakunta tai johtokunta hyväksyy sen jälkeen käyttösuunnitelman, jolla tarkistetaan asianomaisen toimielimen talousarvioehdotukseen sisältynyt alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä.

Käyttösuunnitelmalla toimielimet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot toimintayksiköille (käyttötalous-osa) ja projekteille (investointiosa). Kaupunginhallituksen, lautakunnan tai johtokunnan määräämä, sen alainen viranhaltija päättää seuraavan tason käyttösuunnitelmista sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä asettamalla tarkennetut tavoitteet ja määräraha-arviot. Edellä tarkoitettu viranhaltija voi vastaavasti antaa alaiselleen viranhaltijalle oikeuden päättää seuraavan tason käyttösuunnitelmasta.

Käyttötalouden sitovuus lautakunnittain on esitetty kappaleessa 8.

Taloussuunnitelma vuosille 2022–2023 on esitetty osana talous- ja toimintasuunnitelman tuloslaskelma-, rahoitus-, käyttötalous- ja investointiosaa.

6.3 Talousarviossa annettavat toimintavaltuudet

Investoinnit

Talousarviossa on varattava toteutettavia investointeja varten määräraha. Investointihankkeisiin saatava valtionosuus tai muu ulkopuolinen rahoitusosuus tulee huomioida hankkeen tuloarviona.

Mikäli talousarviossa ei ole määrärahavarausta, tulee tehdä talousarviomuutos ennen investoinnin toteuttamis- tai rakentamispäätöstä. Omaisuuden myynti budjetoidaan tulona.

Pitkäaikaisten lainojen ottaminen

Kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus ratkaisee asiat, jotka koskevat kaupunginvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarviolainojen ottamista, lainojen takaisinmaksua ja lainaehtojen muuttamista. Lainanottovaltuus on tarkoituksenmukaista rajata siten, että kaupunginhallituksella on vuonna

2021 oikeus ottaa talousarviossa oleva lainamäärä rahoitusosan mukaisesti.

Kaupunginhallitus voi myös päättää lainan ennenaikaisesta takaisinmaksusta sekä lainaehtojen muuttamisesta talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa.

Lyhytaikaisen lainan ottaminen

Talousjohtajalla on hallintosäännön perusteella oikeus päättää lyhytaikaisen lainan ottamisesta.

Korkoriskiltä suojautuminen

Kaupunginvaltuusto oikeuttaa kaupunginhallituksen tekemään tarpeelliset lainasalkun korkoriskiltä suojautumistoimenpiteet siten, että kokonaismäärään suhteutettu suojaus-aste on taloussuunnitelmakauden aikana kunkin vuoden viimeisen päivän tarkastelu-tilanteessa 30–100%.

Suojausastetta on nostettu vuodesta 2020 (aiempi suojausaste 20-70 %). Lainamäärä kasvaa suunnitelmakaudella ja tästä syystä on perusteltua nostaa suojausastetta. Suojausasteen laskennassa huomioidaan kiinteäkorkoisten lainasopimusten suhde lainasalkun kulloiseenkin kokonaismäärään.

6.4 Kaupungin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Omistajapolitiikan avulla ohjataan omistamista eli sitä, mitä omaisuutta hankitaan tai myydään ja missä hankkeissa kaupunki on mukana omistajana. Omistajapolitiikan näkökulma on suurelta osin taloudellinen ja sen kautta asetetaan myös tuotto- ja muut tavoitteet. Omistajan tavoitteena on saada tuottoa sijoittamalleen pääomalle, lisäksi tytäryhteisöt tuottavat asukkaiden näkökulmasta tärkeitä palveluita. Tytär- ja osakkuusyhteisöt ovat kiinteä osa kaupunkikonsernia ja ne toteuttavat omalta osaltaan kaupunkistrategian tavoitteita.

Iisalmen kaupunginvaltuusto asettaa vuosittain merkittävälle tytäryhteisöilleen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Kaupungin edustajien tulee toimia tytäryhteisöjen päätöksenteoelimissä kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjeita.

Tytäryhteisö on velvollinen raporttoimaan tavoitteiden toteutumisesta kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta sekä kaupungin tilintarkastajat arvioivat tavoitteiden toteutumista kuntalain edellyttämällä tavalla. Kaupunki laatii vuosittain konsernitilinpäätöksen, mistä ilmenee kuntakonsernin tulos sekä taloudellinen asema siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi tilinpito-velvollinen.

Merkittävimpien konserniyhteisöjen (Iisalmen Teollisuuskylä Oy, Petterinkulma Oy ja Savon ICT-palvelut Oy) kanssa käydään vuosittain tuloskeskustelu toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kanssa käydään vuosittainen palvelusopimusneuvottelu.

Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n tavoitteet vuodelle 2021

Iisalmen Teollisuuskylän toimialana on hallita omistus- tai vuokraoikeuden nojalla kiinteistöjä ja rakentamalla niille teollisuus- ja palvelutiloja yritysten tai yhteisöjen käyttöön pääasiallisesti vuokrattavaksi tai lunastussopimuksen kyseessä ollessa omakustannushintaan luovutettavaksi.

Yhtiön toiminta on kytketty tiiviisti kaupungin elinvoimayksikön toimintaan ja yhtiön toimitusjohtajana toimii oman työnsä ohella elinkeinojohtaja Terho Savolainen. Yhteistyön muotoja kehitetään edelleen eteenpäin ja pyritään tukemaan alueen yrityksiä kokonaisvaltaisesti heidän kehittymistavoitteissaan.

- tavoitteena on pitää tilojen käyttöaste korkeana n. 90 %:ssa ja taloudellinen tulos positiivisena poistojen jälkeen,
- yhtiö pyrkii saamaan käyntiin yhden uuden rakennushankkeen
- tuetaan teknologia-alan kehitystyötä hanketoiminnan kautta

Petterinkulma Oy:n tavoitteet vuodelle 2021

Petterinkulma Oy:n tehtävänä on tuottaa ja ylläpitää vuokra-asuntoja Iisalmen kaupungin alueella.

- asuntojen käyttöaste pysyy korkealla tasolla: käyttöastetavoite 98 %
- asukkaiden tyytyväisyys yhtiön palveluihin on vähintään tasolla hyvä, tyytyväisyyttä mitataan erillisellä asukastyytyväisyyskyselyllä
- houkutteleva ja hyvä työnantaja, tyytyväisyyskyselyn tulos >4,0 (asteikolla 1-5)
- Veljeskodin jatkokäytön selvittäminen
- Satamakatu 11 senioritalon asukkaiden tyytyväisyyskysely

Savon ICT-palvelut Oy:n (SICT) tavoitteet vuodelle 2021

Yhtiö toimii Iisalmen ja Kiuruveden kaupunkien, Lapinlahden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kuntien sekä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ICT-palvelujen tuottajana. SICT on

edellä mainittujen kuntien sekä SOTE-kuntayhtymän omistama osakeyhtiö. Yhtiön omistajia ovat lisäksi Keiteleen kunta ja Suonenjoen kaupunki.

- yhtiön strategian toteuttaminen,
- nykyisten ja uusien omistaja-asiakkaiden palvelutuotannon toteuttaminen laadukkaasti ja kustannustehokkaasti ja
- laadukkaiden, kustannustehokkaiden ja asiakaslähtöisten ICT-palveluiden tuottaminen. Asukastyytyväisyyskyselyn tulos >4.0 (asteikolla 1-5)
- Kärkihankkeena vuodelle 2021 on tietoturva

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän tavoitteet vuodelle 2021

Kuntayhtymän tehtävänä on edistää väestön terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia ja järjestää jäsenkuntien puolesta kunnille lakisääteiset sosiaali- ja

terveydenhuollon palvelut. Kuntayhtymä järjestää lisäksi ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun palvelut.

Tavoitteet on esitetty kuntayhtymän talousarviossa ja taloussuunnitelmassa sekä palvelusopimuksessa.

Muille konserniyhteisöille ja liikelaitokselle asetettavat tavoitteet vuodelle 2021

Lumakeskus

- antolainan lyhennys 101 800 euroa

Iisalmen Vesi –liikelaitos tavoitteet vuodelle 2021

- korvaus peruspääomasta 300 000 euroa,
- positiivinen tulos,
- Runni-Iisalmi-siirtoviemärilinjän kuntoon saattaminen,
- katusaneerauskohteiden toteuttaminen investointisuunnitelman mukaisesti,
- hinnat ovat valtakunnan keskitasolla tai sen alapuolella ja
- vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus säilyvät korkealla tasolla

6.5 Tilivelvollisuus

Tilivelvollisten asemaa käsitellään kuntalain 125 §:ssä. Tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan

asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa vain tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

Tilivelvollisten määrittely:

Toimielin:	Vastuualue:	Tilivelvolliset:
Keskusvaalilautakunta	Vaalit	Keskusvaalilautakunnan jäsenet Hallintojohtaja
Tarkastuslautakunta Kaupunginhallitus	Tilintarkastus Elinvoima- ja konsernipalvelut	Tarkastuslautakunnan jäsenet Kaupunginhallituksen jäsenet Kaupunginjohtaja
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	Sivistys- ja hyvinvointilautakunnan jäsenet Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja
Musiikkiopiston johtokunta	Musiikkiopisto	Musiikkiopiston johtokunnan jäsenet Musiikkiopiston rehtori
Tekninen lautakunta	Tekninen toimiala	Teknisen lautakunnan jäsenet Teknisen toimialan toimialajohtaja
Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunta	Ylä-Savon maaseutupalvelut	Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunnan jäsenet Maaseutujohtaja
Ylä-Savon jätehuoltolautakunta	Jätehuolto	Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan jäsenet Jäteasiantuntija
Iisalmen vesiliikelaitos	Puhdas vesi Jätevesi	Iisalmen vesi liikelaitoksen johtokunta Vesilaitoksen johtaja

Vastuualue:	Toimintayksikkö:	Tilivelvolliset:
Rahoitus	Rahoitus	Talousjohtaja
Hallinto- ja maaseutupalvelut	Hallintopalvelut Henkilöstöhallinto Ylä-Savon maaseutupalvelut Lomituspalvelut	Hallintojohtaja Henkilöstöpäällikkö Maaseutujohtaja Lomatoimenjohtaja
Talous- tietohallinto ja	Talous- ja tietohallinto	Talousjohtaja
Sosiaali- ja terveydenhuolto	Sosiaali- ja terveydenhuolto	Talousjohtaja
Elinvoimapaalvelut	Elinvoimapaalvelut Työllisyyspalvelut Maahanmuutto- ja pakolaispalvelut	Elinkeinojohtaja Työllisyyskoordinaattori/TYP- johtaja Maahanmuuttotyön koordinaattori
Sivistys ja hyvinvointitoimialan hallinto	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto	Toimialajohtaja
Varhaiskasvatus	Päiväkodit Perhepäivähoito	Varhaiskasvatusjohtaja Varhaiskasvatusjohtaja
Perusopetus ja lukiokoulutus	Perusopetus Lukiokoulutus	Toimialajohtaja Lukion rehtori

Kulttuuri- ja vapaa-aika	Ruokapalvelut Kansalais- ja musiikkiopisto Kirjasto- ja kulttuuripalvelut Liikunta- ja nuorisopalvelut	Ruokapalvelupäällikkö Kansalais- ja musiikkiopiston rehtori Kirjasto- ja kulttuuripalvelupäällikkö Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Toimialajohtaja
Teknisen toimialan hallinto	Teknisen toimialan hallinto	
Maankäyttö ja asuminen	Kaavoitus Tonttipalvelut Kaupunkimittaus Rakennusvalvonta	Kaavoituspäällikkö Kaavoituspäällikkö Kiinteistöinsinööri Mittauspäällikkö Rakennustarkastaja
Kadut ja ympäristö	Kunnallistekniikan suunnittelu Kunnallistekniikan rakentaminen ja liikennealueet Viher- ja liikunta-alueet	Kaupungininsinööri Kaupungininsinööri Työpäällikkö Viher- ja liikunta-aluepäällikkö
Toimitilat	Tilahallinta ja rakentaminen Kiinteistöjen kunnossapito Kiinteistönhoito	Toimialajohtaja LVI-insinööri Kunnossapitopäällikkö Kiinteistönhoitopäällikkö
Jätehuolto Iisalmen vesi	Jätehuolto Hallinto ja verkostot Laitokset	Jätehuoltopäällikkö Vesilaitoksen johtaja Vesilaitoksen johtaja Käyttöpäällikkö

7 Käyttötalous lautakunnittain

Toimielin	Ta 2020 1 000 €	Ta 2021 1 000 €	muutos ed.v.	Ta 2020 1 000 €	Ta 2021 1 000 €	muutos ed.v.	Ta 2020 1 000 €	Ta 2021 1 000 €	muutos ed.v.
(ei sis. lask.vyör.eriä)	tuotot	tuotot	%	kulut	kulut	%	netto	netto	%
Keskusvaalilautakunta	0,0	0,0		0,0	46,1		0,0	-46,1	0,0
Tarkastuslautakunta	5,0	5,1	2,0	44,6	53,3	19,5	-39,6	-48,2	21,7
Kaupunginhallitus	13 499,5	13 071,3	-3,2	103 329,4	105 828,6	2,4	-89 829,9	-92 757,3	3,3
Maaseutulauslautakunta	344,1	318,5	-7,4	440,2	411,6	-6,5	-96,1	-93,1	-3,1
Sivistys- ja hyvinvointiltk	7 287,6	7 122,1	0,0	48 616,0	49 798,4	2,4	-41 328,4	-42 676,3	3,3
Tekninen lautakunta	15 691,2	15 380,3	-2,0	17 805,3	18 559,9	4,2	-2 114,1	-3 179,6	50,4
Jätehuoltolautakunta	159,0	163,0	2,5	147,7	155,0	4,9	11,3	8,0	-29,2
yhteensä	36 986,4	36 060,3	-2,5	170 383,2	174 852,9	2,6	-133 396,8	-138 792,6	4,0

Vastuualue	Sitovuus- taso	Ta 2020 1 000 €	Ta 2021 1 000 €	muutos ed.v.	Ta 2020 1 000 €	Ta 2021 1 000 €	muutos ed.v.	Ta 2020 1 000 €	Ta 2021 1 000 €	muutos ed.v.
(ei sis. lask.vyör.eriä)		tuotot	tuotot	%	kulut	kulut	%	netto	netto	%
Vaalit	B	0,0	0,0	0,0	0,0	46,1		0,0	-46,1	0,0
Tilintarkastus	B	5,0	5,1	2,0	44,6	53,3	19,5	-39,6	-48,2	21,7
Hallinto- ja maaseutupalv.	B	10 636,5	10 250,6	-3,6	14 022,2	13 695,0	-2,3	-3 385,7	-3 444,4	1,7
Talous- ja tietohallinto	B	1 065,5	1 177,3	10,5	2 838,8	2 831,4	-0,3	-1 773,3	-1 654,1	-6,7
Sos. ja terveydenhuolto	B	0,0	0,0	0,0	80 120,5	82 784,8	3,3	-80 120,5	-82 784,8	3,3
Elinvoimapaalvelut	B	1 797,5	1 643,4	-8,6	6 347,9	6 517,4	2,7	-4 550,4	-4 874,0	7,1
Ylä-Savon maaseutupalvelut	B	344,1	318,5	-7,4	440,2	411,6	-6,5	-96,1	-93,1	-3,1
Sivistys- ja hyvinvointi hallinto	B	0,0	0,0	0,0	921,4	956,3	3,8	-921,4	-956,3	3,8
Varhaiskasvatus	B	775,7	664,0	-14,4	13 602,7	13 614,0	0,1	-12 827,0	-12 950,0	1,0
Perusopetus ja lukiokoulutus	B	4 832,6	4 716,7	-2,4	25 866,0	26 766,8	3,5	-21 033,4	-22 050,1	4,8
Kulttuuri ja vapaa-aika pl uimahalli	B	1 012,8	1 091,4	7,8	7 001,2	7 225,7	3,2	-5 988,4	-6 134,3	2,4
Uimahalli	N	666,5	650,0	-2,5	1 224,7	1 235,6	0,9	-558,2	-585,6	4,9
Tekninen hallinto	B	26,6	26,6	0,0	2 325,5	2 397,8	3,1	-2 298,9	-2 371,2	3,1
Maankäyttö ja asuminen	B	1 673,5	1 719,9	2,8	1 294,7	1 323,9	2,3	378,8	396,0	4,5
Kadut ja ympäristö	B	1 940,7	1 736,1	-10,5	4 147,5	4 346,4	4,8	-2 206,8	-2 610,3	18,3
Toimitilat	B	12 050,4	11 897,7	-1,3	10 037,6	10 491,8	4,5	2 012,8	1 405,9	-30,2
Jätehuolto	B	159,0	163,0	2,5	147,7	155,0	4,9	11,3	8,0	-29,2
yhteensä		36 986,4	36 060,3	-2,5	170 383,2	174 852,9	2,6	-133 396,8	-138 792,6	4,0

B=bruttoperiaate (ks. kpl 8.1)

N=nettoperiaate (ks. kpl 8.1)

7.1 Henkilöstö lautakunnittain

Alla olevassa taulukossa on yhteenveto Iisalmen kaupungin henkilöstöstä henkilötyövuosina lautakunnittain vuosina 2019 - 2023. Taulukossa olevat henkilöstön määrät perustuvat talousarviolukujen osalta toimialojen ilmoittamiin määriin ja tilinpäätöslukumäärät palkkahallinto-ohjelmasta otettuihin toteutuneisiin henkilötyövuosiin.

Taloussuunnitelmavuosien henkilöstön määrässä on huomioitu mahdolliset tulevat eläköitymiset ja uudet ja lakkautettavat virat ja tehtävät sekä tiedossa olevat muut muutokset palvelurakenteissa. Sanalliset perustelut henkilöstömuutoksille on esitetty tarkemmin lautakuntien henkilöstösuunnitelmassa.

HENKILÖSTÖ	Henkilöstö/htv	TP 2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Keskusvaalilautakunta	Vakituiset	0	0	0,1	0	0,1
	Määräaikaiset	0,2	0	0,2	0	0,2
	Yhteensä	0,2	0	0,3	0	0,3
Tarkastuslautakunta	Vakituiset	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Määräaikaiset	0	0	0	0	0
	Yhteensä	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kaupunginhallitus	Vakituiset	193,6	199,48	185,08	185,08	185,08
	Määräaikaiset	35,7	24,05	37,72	37,72	37,72
	Työllistetyt	35,2	28	31	31	31
	Yhteensä	264,5	251,53	253,8	253,8	253,8
Maaseutuhallinnon yhteislautakunta	Vakituiset	7,0	7,0	6,4	6,0	6,0
	Määräaikaiset	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
	Yhteensä	7,3	7,3	6,7	6,3	6,3
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta	Vakituiset	411,20	420,20	412,20	413,70	410,70
	Määräaikaiset	59,50	47,60	51,70	21,90	21,90
	Yhteensä	470,70	467,80	463,90	435,60	432,60
Tekninen lautakunta	Vakituiset	87,00	91,50	90,90	92,90	92,90
	Määräaikaiset	17,20	17,90	18,50	17,50	17,50
	Yhteensä	104,20	109,40	109,40	110,40	110,40
Jätehuoltolautakunta	Vakituiset	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0
	Määräaikaiset	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3
	Yhteensä	1,9	2,0	2,0	2,3	2,3
Yhteensä	VAKITUISET	700,8	720,3	696,8	699,8	696,9
	MÄÄRÄAIKAISET	112,9	89,9	108,4	77,7	77,9
	TYÖLLISTETYT	35,2	28,0	31,0	31,0	31,0
KAIKKI YHTEENSÄ	YHTEENSÄ	848,9	838,1	836,2	808,5	805,8
Muutos edelliseen vuoteen	Htv	-35,8	-10,8	-1,9	-27,7	-2,7

Kaupunginhallituksen alaisuudessa työskentelevät työllistetyt sijoittuvat eri toimialojen toimintayksiköihin

Henkilöstön kehittäminen

Henkilöstöä kehitetään vuosien 2021-2023 aikana voimassa olevan kaupunkistrategian 2030 tavoitteiden mukaisesti. Strategisen toimenpideohjelman nimi on "houkutteleva ja huolehtiva työnantaja". Vuosittain valitaan

toimenpiteet, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan.

Henkilöstön kehittämisen tärkein painopistealue vuonna 2021 on henkilöstön työkyvyn turvaaminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen. Tarkoitusta varten on

nimetty työryhmä, johon on kuuluvat toimialajohtajat, hallintojohtaja, henkilöstöpäällikkö ja työkykykoordinaattori. Työryhmä alkaa koordinoimaan työkykytyötä tehostetusti ja seuraa toimenpiteiden vaikuttavuutta. Keva ja työterveyshuolto ovat tiiviisti mukana. Sisäinen valvonta ottaa työkykyjohtamisen yhdeksi valvonnan kohteeksi.

Henkilöstön ammatillista osaamista kehitetään toimialojen omilla koulutusmäärärahoilla. Henkilöstölle laaditaan vuosittain koulutussuunnitelmat osaamisenkartoituksia hyödyntäen. Henkilöstökoulutuksissa hyödynnetään mahdollisimman paljon verkko-koulutuksia.

Henkilöstöhallintoon on varattu keskitettyä koulutusmäärä 29 200 €. Ko. määräraha käytetään johtaja- ja esimieskoulutuksiin sekä henkilöstön keskitettyyn koulutukseen. Henkilöstön kehittämisryhmä ideoi ja järjestää yhteisöllisyyttä edistävää toimintaa.

Kehityskeskustelut käydään vuosittain, tavoitteena on 100 %. Niiden käymistä seurataan puolivuosittein. Perehdyttäminen tehdään suunnitelmallisesti

erillisen perehdyttämissuunnitelman pohjalta. Avaintehtävissä käytetään harkinnan mukaan päällekkäistä rekrytointia eli poistuva henkilö perehdyttää tarvittaessa uuden työntekijän.

Henkilöstön hyvinvointia ja työtyytyväisyyttä seurataan vuosittain henkilöstökyselyjen avulla. Lisäksi hyödynnetään mm. Kevan ja työterveyspalveluiden tuottajan tarjoamia erilaisia hyvinvointikyselyitä henkilöstön kehittämistoimenpiteitä suunniteltaessa.

Vuosina 2022-2023 kehittämisen painopistealueita ovat henkilöstön hyvinvoinnin turvaaminen ja osaavan henkilöstön hankinnan edistäminen. Henkilöstön eläköitymisen huippuvuodet ovat 2025-2026, joten uutta työvoimaa tarvitaan korvaamaan henkilöstön luonnollista poistumaa.

Iisalmen kaupungin ikäohjelma päivitetään vuoden 2021 aikana. Uudessa ikäohjelmassa pyritään ottamaan huomioon eri elämänvaiheessa olevat työntekijät sekä työn ja perheen yhteensovittaminen.

Työsuojelun riskikartoitusten ajan tasalla pitämisellä turvataan työyksiköiden työturvallisuus.

7.2 Keskusvaalilautakunta

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Henkilöstö (htv)

Keskusvaalilautakunta	Henkilöstö	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
	Vakituiset	0	0	0,1	0	0,1
	Määräaikaiset	0,2	0	0,2	0	0,2
Keskusvaaliltk yht.	YHTEENSÄ	0,2	0	0,3	0	0,3

Talous

1100 VAALIT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	76	0	0		0	40
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-17	0	-9		0	-9
Henkilöstökulut	-55	0	-37		0	-31
Toimintakate (Netto)	4	0	-46		0	0
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-72	0	-46		0	-40

Toimintasuunnitelma

Kuntavaalit pidetään huhtikuussa 2021.

Vaalien käytännön toteuttamisesta vastaa hallintopalveluiden vaalitiimi, johon kuuluvat hallintojohtaja, hallintosihteeri ja johdon sihteeri. Lisäksi palkataan tilapäistä työvoimaa ennakkoon äänestyspisteisiin ja muihin vaalien valmistelutehtäviin.

Maakuntauudistuksen mukaisia vaaleja ei oletettavasti ehditä toimittamaan vuonna 2021.

Vuonna 2022 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja ja vuonna 2023 on vuorossa eduskuntavaalit.

7.3 Tarkastuslautakunta

Tilivelvollinen: tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta valmistelee kuntalain 121 §:n mukaan valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunta arvioi, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Jos kaupungin taseessa on kattamatonta alijäämää, arvioi tarkastuslautakunta myös talouden tasapainotuksen toteutumista. Lisäksi tarkastuslautakunta valmistelee kaupunginhallitukselle esityksen tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä

arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin tavoitteena on tukea valtuuston päätöksentekoa tuottamalla tietoa kunnan taloudesta ja toiminnasta. Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointihavaintojen perusteella laaditun arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Henkilöstö (htv)

Tarkastuslautakunta	Henkilöstö	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Tilintarkastus	Vakituiset	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Määräaikaiset	0	0	0	0	0
Tarkastuslautakunta yht.	YHTEENSÄ	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Talous

1110 TILINTARKASTUS	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	5	5	5	2,0	5	5
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-30	-31	-38	22,5	-38	-38
Henkilöstökulut	-14	-14	-16	12,9	-16	-16
Toimintakate (Netto)	-39	-40	-48	21,7	-48	-48
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-44	-45	-53	19,5	-53	-53

Toimintasuunnitelma

Tarkastuslautakunnalla on vuodessa noin 10 kokousta. Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtäviä hoitaa hallintosihteeri 0,1 henkilötyövuoden panoksella ja tilintarkastaja osallistuu kokouksiin mahdollisuuksien mukaan. Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman valtuustokaudelle,

joka tarkennetaan vuosittain työohjelmaksi.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi säännöllisesti.

7.4 Kaupunginhallitus

Toimintasuunnitelma

Elinvoima- ja konsernipalvelut hoitavat keskitetysti kaupungin strategia-, konserniohjaus- ja tukipalvelutehtävät, kuten yleishallinto, asioiden valmistelu, hankintatoimi, sihteeripalvelut, taloushallinto, henkilöstöhallinto ja tietohallinto.

Kaupunginhallitus viimeistelee valtuustokauden 2017 – 2021.

Hallintosäntö päivitetään sekä laaditaan luottamushenkilöiden käsikirja ennen uuden valtuuston toiminnan aloittamista.

Kaupunginhallitus kokoontuu syksyllä 2020 laadittavan kokousaikataulun mukaan noin 20 kertaa vuodessa.

Henkilöstö (htv) vastualueittain

KAUPUNGINHALLITUS	Henkilöstö/htv	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Elinvoimapalvelut						
	Vakituiset	10,7	14	13,41	13,41	13,41
	Määräaikaiset	8,4	11,8	10,92	10,92	10,92
	Yhteensä	19,1	25,8	24,33	24,33	24,33
Hallinto- ja maaseutupalvelut						
	Vakituiset	169,2	169,86	156,8	156,8	156,8
	Määräaikaiset	25,8	12	26,8	26,8	26,8
	Yhteensä	195	181,86	183,6	183,6	183,6
Talous- ja tietohallinto						
	Vakituiset	13,7	15,62	14,87	14,87	14,87
	Määräaikaiset	1,5	0,25	0	0	0
	Yhteensä	15,2	15,87	14,87	14,87	14,87
Sosiaali- ja terveydenhuolto						
	Vakituiset	0	0	0	0	0
	Määräaikaiset	0	0	0	0	0
	Yhteensä	0	0	0	0	0
Työllistetyt						
	Eri vastualueilla	35,2	28	31	31	31
Yhteensä						
	VAKITUISET	193,6	199,48	185,08	185,08	185,08
	MÄÄRÄAIKAiset	35,7	24,05	37,72	37,72	37,72
	TYÖLLISTETYT	35,2	28	31	31	31
KAUPUNGINHALLITUS YHT.	YHTEENSÄ	264,5	251,53	253,8	253,8	253,8

Hallintopalvelujen kolme tiimiä eli päätöksenteon tukipalvelutiimi 3 henkilöä, assistenttitiimi 11 henkilöä ja i-pointtitiimi 5 henkilöä jatkavat ansiokasta työtään. Palveluja kehitetään jatkuvasti uusien sovellusten ja koulutusten myötä.

Talous- ja tietohallintopalveluiden tuottamista jatketaan myös keskitetysti. Vastuualueella toimii kolme tiimiä: controllertimi, talouden tukipalvelutiimi sekä pysäköinninvalvonta.

Strategiset tavoitteet

Vetovoima ja kasvu

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
lisalmen vetovoiman parantaminen	lisalmen työpaikkojen ja elinympäristön vahvuuksien aktiivinen markkinointi	Nettomuutto positiivinen Imagotutkimus	Elinkeinojohtaja
Yrittäjyyden edistäminen ja yritysten kasvu	Toimivat yritysneuvonta-, kehittämis- ja sijoittumispalvelut. Yrittäjyystäydällinen päätöksentekokulttuuri.	Yritysten nettolisäys positiivinen Työpaikkojen määrän kasvu	Elinkeinojohtaja
Työllisyyden edistäminen	Aktiivinen ja yrityslähtöinen ote työllistämispalveluissa	Työttömyysaste pienenee. Työttömyyden kustannukset laskevat.	Työllisyyskoordinaattori
Työperäisen maahanmuuton kasvattaminen ja tuloksellinen kotouttaminen	Toimivat maahanmuutto- ja pakolaispalvelut	Maahanmuuttajien osuus väestöstä kasvaa	Maahanmuuttotyön koordinaattori

Kaupunkitason strategiset tavoitteet koskevat kaupunginhallituksen alaista toimintaa.

Riskit

Riski	Toimenpide	Vastuu	Riskin taustatiedot
Henkilöriskit	Asianmukainen rekrytointiprosessi, henkilöiden arviointi, koeaika, ansiovertailut, avainhenkilöiden/-ja tehtävien tunnistaminen, toimivat sijaisjärjestelyt.	Johtoryhmä/ esimiehet/ tiimin vetäjät	Henkilöstö on organisaation tärkein voimavara ja strateginen resurssi. Työntekijän palkkaus on aina merkittävä investointi, mikä kannattaa toteuttaa huolella. Henkilöstöön liittyvät riskit ovat haastavia, koska niitä on vaikea ennakoida ja arvioida taloudellisesti. Oikealla henkilöllä oikealla paikalla saavutetaan paras lopputulos niin organisaation kuin työntekijän itsensä kannalta.
Henkilöstön hyvinvointi	Kehityskeskustelut, työtyytyväisyyskysely, varhainen puuttuminen, ohjeistus, koulutus, asianmukaiset työvälineet ja työskentelyolosuhteet, kuntoutus ja uudelleensijoittaminen.	Johtoryhmä/ esimiehet / tiiminvetäjät/ työntekijät	Työhyvinvointi on usean tekijän summa, joka vaikuttaa organisaation menestykseen, asiakastytyytyväisyyteen, taloudelliseen tulokseen ja maineeseen. Työhyvinvointi on sekä työnantajan että työntekijän vastuulla ja sen edistäminen on kaikkien organisaatiotasojen vastuulla.

Henkilö-, omaisuus - ja vastuuvahingot	Työntekijöiden ammattitaidon ylläpitäminen, asianmukaiset työvälineet, ensiapuvalmiuksien ylläpito, ajantasalla oleva vakuutusturva, vahinkorahasto.	Johtoryhmä/ Työsuoje lupapäällikkö/ Työkykykoordinaattori	Henkilöriskejä ovat tapaturmat, sairastumiset, uupuminen, ammattiosaamisen vanheneminen, henkilö- ja työsuhteridat sekä tahattomat inhimilliset virheet. Kiinteään ja irtaimeen omaisuuteen riskejä voi aiheuttaa mm. vesivahinko, tulipalo, ilkivalta.
Sopimusriskit	Sopimusten teolle on selkeä prosessi ja valtuudet, niillä on omistaja, sopimuksissa on kaupunkia suojaavat pykälät ja sopimuksiin on määritelty irtisanomisaika.	Sopimusten tekoon valtuutetut henkilöt	Sopimusriskejä ovat, että sopimus jää kokonaan tekemättä, tehty sopimus ei toteudu tai toteutuu toisin kuin on sovittu tai sopimus jättää liikaa tulkinnanvaraa toteutukseen.
Tietoliikenteeseen ja -järjestelmiin liittyvät häiriöt	Virustorjunta ajantasalla, varajärjestelmät ja varmennukset kunnossa. Sallitaan vain kaupungin hyväksymien järjestelmien käyttö. Käyttöoikeuksien poisto heti työntekijän työsuhteen päättyessä. Kyberuhkiin varautuminen.	Tietohallintokoordinaattori/ järjestelmien pääkäyttäjät ja käyttäjät/ Savon ICT-Palvelut Oy	Tietojärjestelmäriskejä ovat tekniset häiriöt, puutteet tietoliikenneverkoissa ja -järjestelmissä, verkkoihin kohdistuvat ulkopuoliset uhat sekä laitteistorikot.
Tietoturva- ja tietosuojariskit	Henkilökohtaiset käyttäjätunnukset ja salasanat, päätelaitteen lukitus. Kaikkea tietoa käsitellään luokittelun mukaisesti. Tietosuoja-asioiden perehdytys ja ajantasainen koulutus. Tietojärjestelmien vastuuhenkilö/ pääkäyttäjä.	Kaikki kaupungin tietojärjestelmiä ja tietoa käsittelevät henkilöt/ tietosuoja- ja tietoturvastavaat/ Savon ICT-Palvelut Oy	Tietoturvaan liittyvät riskit liittyvät tietojen luottamuksellisuuteen, oikeellisuuteen, palvelujen saatavuuteen ja tietosuojaan. Vastuu tietoturvasta ja -suojasta on jokaisella esimiehellä ja työntekijällä. Yksityiskohtaiset tiedot löytyvät kaupungin tietosuojaosastoista ja rekisterioteista.
Hanke- ja projektiriskit	Nimetään hankkeelle vastuuhenkilö ja mahdollisesti projektipäällikkö. Kaikilla hankkeilla tulee olla hankesuunnitelma, jonka perusteella arvioidaan hankkeen tuloksellisuutta tavoitteiden ja kustannusarvion osalta. Hanke päätetään hallitusti.	Elinvoimajohtaja, hankevastaavat, projektipäälliköt	Kaupunki voi itse hallinnoida hankkeita tai olla mukana muiden järjestämissä hankkeissa osatoteuttajana, kumppanina tai rahoittajana. Hankkeiden säännöt ja ohjeet voivat olla tiukempia kuin kaupungin omat säännöt ja ohjeet. Hankkeeseen osallistumisesta päättää hallintosäännön puitteissa toimivaltainen viranomais.
Salassapitoriski	Salassapitoasioiden osaaminen, sovellusten käyttö	Hallintojohtaja, hallintosihteerit, kokousssihteerit, viranhaltijapäätösten tekijät	Salassapidettävän tiedon julkaiseminen voi aiheuttaa vahingonkorvauksen, ilmoituksen tietosuojaavaltuutetulle, hyvitysvelvoitteen ja maineen menetyksen. Euroopan tietosuoja-asetuksen artiklan 83 mukaan vahingonkorvauksen lisäksi rekisterinpitäjä ja henkilötietojen käsittelijä voivat joutua maksamaan hallinnollisia sakkoja tietosuoja-asetuksen rikkomisesta korkeintaan 20 000 000 euroa tai 4% yrityksen edeltävän tilikauden vuotuisesta maailmanlaajuisesta kokonaisliikevaihdosta sen mukaan, kumpi näistä määristä on suurempi.
Tietojenluovutusriski	Tietojenluovutusperiaatteiden hallinta	Kaikki viranhaltijat ja työntekijät	Asiakirjapyynnöt ja muut tiedot luovutetaan julkisuus- ja tietosuojalain mukaisesti.

Hallinto- ja maaseutupalvelut –vastuualue

Tilivelvolliset: hallintojohtaja, henkilöstöpäällikkö, lomatoimenjohtaja ja maaseutujohtaja.

Hallinto- ja maaseutupalvelujen vastuualueeseen kuuluvat hallinto-, henkilöstö-, lomituspalvelut ja

maaseutuhallinto. Hallinto-, henkilöstö- ja lomituspalvelut toimivat kaupunginhallituksen alaisena ja maaseutuhallinto Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunnan alaisena.

Talous

1200 HALLINTO- JA MAASEUTUPALVELUT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	10 544	10 637	10 251	-3,6	10 251	10 251
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-4 092	-4 404	-4 395	-0,2	-4 395	-4 395
Henkilöstökulut	-9 493	-9 574	-9 301	-2,9	-9 301	-9 301
Toimintakate (Netto)	-3 042	-3 341	-3 444	3,1	-3 445	-3 445
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-13 586	-13 978	-13 695	-2,0	-13 695	-13 695

Toimintasuunnitelma

Hallintopalvelut

Kuntavaalit 2021 ja siihen liittyvä uuden valtuuston aloittaminen on hallintopalveluiden suuri ponnistus.

Hallintosääntö päivitetään ja luottamus henkilön käsikirja laaditaan uudelle valtuustokaudelle.

Viranhaltijapäätösten ulkoasu paraneekin niiden tekeminen helpottuu Valmu lisäosasovelluksen myötä, kun ei-verkkojulkiset ja salassapidettävät asiat saadaan paremmin otettua huomioon. Valmu kokoushallintaosio helpottaa kokoushallintaa, kun toimielinasiat käsitellään omassa sovelluksessa.

Tietosuojauudistusten myötä järjestetään viranhaltijapäätösten ja esityslistojen sekä pöytäkirjojen siivouskampanja kaupungin verkkosivuilta.

Tiedonohjaussuunnitelmaprojektin myötä päivitetään asiakirja- ja tiedonhallinnan toimintaohjeet.

Neuvostojen toimintamenot on tasavertaistettu ja kaikkien neuvostojen toimintaohjeet päivitetään.

Varautumissuunnitelman päivitys jatkuu laadittujen riskiarvion ja varautumissuunnitelman yleisen osan mukaisesti.

Kaupunginhallituksen harkinnanvaraisiin avustuksiin vuodelle 2021 on varattu 0,1 M€. Päiväkeskus Pysäkki ry:n ja Iisalmen Mielenterveystuki ry:n avustuserärahavaraukset on siirretty Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän talousarvioon.

Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinto tuottaa keskitetysti Iisalmen kaupungin henkilöstöpalvelut ja toimii asiantuntijana henkilöstöasioissa.

Henkilöstöpalveluihin kuuluvat: henkilöstösuunnittelun ja strategisten linjausten valmistelu, palkanlaskenta, yleiset palkka- ja palvelussuhdeasiat, työlainsäädännön ja virka- ja työehtosopimusten tulkinta ja täytäntöönpano, palkka-asiamiespalvelut, henkilöstön kehittäminen (keskitetty koulutus ja osaamisen hallinta), henkilöstön hyvinvointi-palvelut (työterveys-huolto, kuntoutus, tyky-toiminta), työsuojelu, yhteistoiminta, rekrytoinnin ohjaus ja koordinointi, luottamushenkilöhallinto ja henkilöstön ohjeistukset ja tiedottaminen sekä HR-järjestelmien ylläpito.

Talousarvioon sisältyy yhden uuden palkkasihteerin tehtävän perustaminen 1.4.2021 alkaen.

Tehtävä tarvitaan, mikäli Savon ICT-palveluiden palkanlaskenta siirtyy Iisalmen kaupungin hoidettavaksi, Ylä-Savon kymppi-ryhmän kunnat ja kuntayhtymät hyväksyvät sopimuksen yhteisen palkkausjärjestelmän masterpääkäyttäjäyden hoitamisesta Iisalmen kaupungin toimesta ja henkilöstöhallinnossa toteutuu yhden palkkasihteerin osaaikaisuus.

Vuosien 2021-2023 aikana toiminta keskittyy strategisen ohjelman - houkutteleva ja huolehtiva työnantaja – tavoitteisiin ja toimenpiteisiin, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan. Tavoitteet ja toimenpiteet koskevat kaikkia toimialoja. Henkilöstöhallinto seuraa keskitetysti tavoitteiden toteutumista ja raportoi niistä osavuosikatsauksessa, tilinpäätöksessä ja henkilöstökertomuksessa.

Toiminnan painopisteet vuonna 2021:

Työkykyjohtamisen kehittäminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen. Tarkoitusta varten on nimetty työryhmä, joka alkaa koordinoimaan ja ohjaamaan tehostetusti työkykytyötä ja seuraa sen vaikuttavuutta. Myös sisäinen valvonta seuraa työyksiköiden käytännön työkykytyön etene- mistä.

Korvaavan työn käyttöä pyritään lisäämään yhdessä esimiesten ja työterveyshuollon kanssa.

Osatyökykyisten työllistymisen varattua määrärahaa käytetään

työkokeiluihin ja työkykykartoi- tuksiin.

Rekrytointikanavia monipuolis- tetaan ja rekrytointimarkkinointia kehitetään. Osaavan työvoiman hankkimiseksi tehdään seudullista yhteistyötä Ylä-Savon yritysten kanssa.

Työyhteisöjen toimivuutta ja yhteisöllisyyttä kehitetään moni- puolisella koulutuksella, henkilös- tön kehittämisryhmän toiminnan kautta sekä henkilöstön antaman palautteen perusteella.

Vuonna 2020 koronaepidemian vuoksi keskeytynyttä työnantajakuvan parannusprojektia jatketaan aikaisemmin tehtyjen suunnitelmien pohjalta. Strategioiden jalkautusta ja henkilöstön sitoutumista sekä motivaatiota edistetään esimies-työn tukemisella ja kehityskeskustelujen kautta.

Henkilöstöhallinnon tiedonhallinnan/arkistoinnin osalta tavoitteena on saavuttaa valmius sähköiseen arkistointiin siirtymiseen.

Toiminnan painopisteitä vuosina 2022-2023 ovat edelleen henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin kehittäminen.

Lomituspalvelut -toimintayksikkö

Tilivelvollinen: lomatoimenjohtaja

Iisalmen kaupunki hallinnoi Melan kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen nojalla Ylä-Savon lomituspalvelujen paikallisyksikköä, johon kuuluvat Iisalmi, Kiuruvesi, Lapinlahti, Sonkajärvi ja Vieremä.

Lomituspalvelulain mukaiset palvelut järjestetään vuonna 2021 noin 521 maatalon 857 maatalousyrittäjille. Lomaan oikeutettujen maatalousyrittäjien määrä laskee vuosittain noin 4 %. Kaupungin palveluksessa olevien maataluslomittajien lisäksi lomitustyötä tekevät ostopalveluyrittäjät, joiden työpanosta ostetaan tarpeen mukaan.

Valtionkorvaus paikalliskustannuksiin määräytyy edellistä varainhoitovuotta edeltäneen vuoden aikana lomitetun päivien määrän perusteella. Ylä-Savon lomituspalveluille kiinteä määräraha hallintoon on noin 799 000 €. Varsinaisen maatalousyrittäjien lomatoimen kustannukset, jotka

ovat toteutuneet lomituspalvelulain mukaan, valtio korvaa vuosittain tehtävän tilityksen perusteella 100 %:sti. Valtionosuus on hieman yli 8 M€.

Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen tehtävä on turvata maatalousyrittäjien keskeytymättömän toiminnan maatalousyrittäjän vuosiloman ja sijaisavun ajaksi. Maatalousyrittäjille luodaan edellytykset vapaa-ajan pitämiseen ja riittävään lepoon ja toipumiseen sairaus- ym. tilanteissa.

Lomituspalvelujen onnistuminen edellyttää yhteistyötä kaikkien lomitusjärjestelmän kanssa tekemisissä olevien välillä. Paikallisyksikköön on perustettu yhteistoimintaryhmä, jossa on jäseninä paikallisyksikön vastuhenkilö, lomittajat, maatalousyrittäjien ja Melan edustajat. Yhteistoimintaryhmän toimintaa kehitetään edelleen.

Talous

1800 LOMITUSPALVELUT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	10 073	10 246	9 866	-3,7	9 866	9 866
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-2 167	-2 247	-2 356	4,8	-2 356	-2 356
Henkilöstökulut	-7 608	-7 656	-7 305	-4,6	-7 305	-7 305
Toimintakate (Netto)	298	343	206	-40,1	206	206
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-9 775	-9 903	-9 660	-2,4	-9 660	-9 660

Toimintasuunnitelma

Lomatoimen henkilöstön ammattitaitoa kehitetään ja ylläpidetään koulutussuunnitelman mukaisilla koulutuksilla. Lomittajien ammattitaito ja koulutus-tarpeet kartoitetaan mm. kehityskeskusteluissa, joiden pohjalta koulutukset ja tilakohtainen perehdytys suunnitellaan. Lisäksi lomittajien luona tehdään säännöllisesti työnjohdollisia tilakäyntejä, joissa myös kartoitetaan koulutustarpeita mm. havainnollisilla työskentelyä. Maatilojen olosuhdekartoitukset päivitetään kolmen vuoden välein (työsuojelu). Lomituspalvelulain 16 §:n mukaan paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käyttävän maatalousyrittäjän ja paikallisyksikön tulee toimia yhteistyössä työturvallisuuden takaamiseksi lomitus-työssä. Koronan vuoksi vuonna 2020 käymättä jääneitä tilakäyntejä tehdään alkuvuonna lisäresurssin turvin.

Tilojen määrän lasku yhdessä tilakoon kasvun ja ammattitaitovaatimusten lisääntymisen vuoksi vaatii sopeutumista henkilöstöltä. Lomitettujen päivien määrää seurataan. Seurataan uuden lomituspalvelulain sekä hallintomallin valmistelua.

Maatalousalan tapaturma- ja sairastumisalttius tiedostetaan ja lomittajien sairauslomia pyritään vähentämään mm. esimiestyön keinoin sekä koulutuksella. Näistä poissaoloista johtuvia kustannuksia pyritään pienentämään vahvistamalla esimiestyötä sekä kehittämällä hallinnon työprosesseja. Työnjohdollisten tilakäyntien ja kehityskeskustelujen määrää lisätään. Lomituspalvelun hallinnossa varaudutaan tuleviin henkilöstömuutoksiin sekä hallintohenkilöstön työpisteiden ergonomian parantamiseen edelleen.

Asiakaspalautekysely toteutetaan vuosittain, arviointiasteikko 1-5. Asiakkaiden tyytyväisyys lomituspalveluihin tavoitteena vähintään 4,0. Asiakkaiden tyytyväisyys paikallisyksikön asiakaspalveluun, tavoitettavuuteen ja tiedonsaannin riittävyyteen tavoitteena vähintään 4,0. Asiakaspalautejärjestelmää kehitetään.

Elinvoimapalvelut -vastuualue

Tilivelvollinen: Elinkeinojohtaja

Elinvoimapalveluiden vastuualue muodostuu elinvoimapalvelut, maahanmuutto- ja pakolaishuolto sekä työllisyyspalvelut -toimintayksiköistä.

Elinvoimapalveluiden vastuualueelle kuuluvat kaupungin strategiatyön ja elinkeinopolitiikan koordinointi, yrityspalvelut, viestintä-, markkinointi- ja tapahtumapalvelut, matkailun kehittäminen, hanke- ja projektipalvelut ja seudullisen hanketoiminnan rahoittaminen. Tavoitteena on kehittää yritystoiminnan edellytyksiä Iisalmen alueella ja edistää uusien työpaikkojen syntymistä erityisesti yksityiselle sektorille. Yksikön toimintaan on läheisesti liitetty myös Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n toiminta siten, että elinkeinojohtaja toimii oman toimensa ohella myös Teollisuuskylä Oy:n toimitusjohtajana. Teollisuuskylä tarjoaa toimitiloja teollisuus- sekä palveluyrityksille ja yrityskehitys-

palveluita koko Ylä-Savon alueen yrityksille teknologia-alan kehittämishankkeiden osatoteut-tajana. Lisäksi tarjotaan yritys kohtaista Rautainen Savo -kehittämispalvelua Iisalmen, Lapinlahden ja Vieremän alueilla kysynnän mukaan.

Maahanmuutto- ja pakolaishuolto edistää Iisalmeen ja Ylä-Savoon muuttaneiden ulkomaalaistaustaisten henkilöiden kotoutumista ja työllistymistä alueella.

Työllisyyspalvelut pyrkii vähentämään Iisalmen pitkäaikaistyöttömyyttä joko kaupungin omaan organisaatioon työllistämällä tai tarjoamalla työtehtäviä muista yhteistoiminta-organisaatioista.

Yksikkö jakaa myös kesätyötukea ja ns. Iisalmi-tukea alueen yrityksille. Yksikön päällikkö toimii myös seudullisen TYP-toiminnan johtajana.

Talous

1400 ELINVOIMAPALVELUT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	1 603	1 728	1 643	-4,9	1 643	1 643
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-3 186	-4 073	-4 197	3,1	-4 197	-4 197
Henkilöstökulut	-2 101	-2 175	-2 321	6,7	-2 321	-2 321
Toimintakate (Netto)	-3 684	-4 520	-4 874	7,8	-4 874	-4 874
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-5 287	-6 248	-6 517	4,3	-6 518	-6 518

Toimintasuunnitelma

Elinvoimapalvelut

Yritysneuvonta

Yritysneuvonnan palveluita tarjoavat kaksi päätoimista yritysasiantuntijaa. Lisäksi yksikön vetäjänä elinkeinojohtaja on vahvasti mukana yritysten kehittämistyössä. Vuoden 2021 tavoitteisiin kuuluu aiempien vuosien tapaan aktiivinen yhteydenpito alueen yrityksiin, toimivat palvelut aloittaville ja toimiville yrityksille sekä tiedottaminen ja ajankohtaisten tilaisuuksien järjestäminen yrityksille ja muille sidosryhmille. Myös kaupungin hanke- ja projekti-palvelujen koordinointi kuuluu toisen yritysasiantuntijan tehtävänkuvaaan ja yrityslähtöisen hanketoiminnan aktivointi on tärkeä osa yksikön toimintaa.

Yritysneuvonta jatkaa seudullisen Yritys-Suomi Ylä-Savon yhteistyön koordinoitua ja on aktiivisesti mukana sekä kaupunkikeskustan että paikallisen kylätoiminnan

kehittämisessä mm. Iiden ry:n ja Ylä-Savon Veturi ry:n hallitusjäsenyyksien kautta. Yrityspalvelut on mukana yrittäjyyttä ja innovaatioita edistävän Business Center Pohjois-Savon toiminnassa. Lisäksi yritysneuvonnassa toteutetaan 30.4.2021 saakka muun toiminnan ohessa Yhdessä ideoiden – hanketta, joka tavoitteena on vahvistaa mikro- ja pienyritysten toimintaedellytyksiä koronakriisin aikana ja sen jälkeen. Hankkeen yritysryhmätoiminnassa on mukana n. 50 pääasiassa iisalmelaista yritystä.

Elinkeinojohtaja tekee sidosryhmäyhteistyötä erityisesti Iisalmen Yrittäjät ry:n hallituksessa ja Kuopion Alueen Kauppakamarin kasvuvaliokunnassa sekä useissa maakunnallisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa mm. SEKES ry:n hallituksessa.

Viestintä-, markkinointi- ja tapahtumapalvelut

Elinvoimapalvelut –toimintayksikön Markkinoinnin, viestinnän ja matkailun kehittämisen palveluissa työskentelee kolme päätoimista henkilöä sekä yksi määräaikainen työntekijä. Palvelutiimin tärkeimpiä tehtäviä ovat markkinointi- ja viestintäsuunnitelmien laatiminen ja käytäntöön vieminen seuranta- ja ylläpitotoimineen, kaupungin brändien toimintojen koordinoitavuus (By Iisalmi ja Iisalmi ja tienoot), kaupungin toimialojen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettavien markkinointi- ja viestintätoimenpiteiden tuki ja koordinointi, asukasmarkkinointi ja muuttajakonsepti, kaupunkiviestinnän kehittäminen eri kanavissa sekä matkailun ja tapahtumien kehittämistehtävät. Palvelutiimin sisällä markkinoinnin ja viestinnän suunnittelun kokonaisuudesta ja brändityön koordinoinnista vastaa markkinointi- ja viestintäsuunnittelija. Matkailumarkkinointi ja -kumppanuudet sekä tapahtumien mahdollistamisen tukipalvelut ovat matkailu- ja markkinointiasiantuntijan vastuualuetta. Ulkoisen viestinnän toimenpiteistä ja sisäisestä tuesta vastaa markkinointi- ja viestintäasiantuntija. Määräaikaisen markkinointiavustajan tehtäviin kuuluvat

Petterinkulma Oy:n markkinoinnin ja viestinnän kehittäminen, YTYÄ-hankkeen markkinointi sekä asumisen markkinoinnin tehtävät.

Strategisen tavoitteen Suomen houkuttelevin seutukaupunki 2030 saavuttamiseksi markkinointiin on panostettu tällä valtuustokaudella aiempaa vahvemmin. Kilpailu osaavan työvoiman saatavuudesta kiihtyy edelleen ja potentiaalisia muuttajia tavoittaakseen ja puhutellakseen Iisalmen tulee näkyä ja koskettaa kohderyhmiään relevantein sisällöin, monikanavaisesti ja riittävän volyymein sekä innostaa yhteisöä tekemään tekoja, jotka aidosti vaikuttavat myönteisesti asukkaisiin ja potentiaalsiin muuttajiin ja sijoittujiin. Lisäksi markkinoinnin ja viestinnän resursseja ohjataan pitovoiman vahvistamiseen. Myös panostukset matkailun kehittämiseen, markkinointiin ja myyntiin tukevat yleistä vetovoimaisuutta. Mediallistuneessa toimintaympäristössä kaupungin tulee panostaa myös viestintään aiempaa monimuotoisemmin, toimia proaktiivisemmin ja vahvistaa varsinaisten markkinointitoimintojen onnistumista hyvillä mediasuhteilla ja tiedottamisella.

Hanke- ja projektipalvelut

Elinvoimapalvelut koordinoi kaupungin hanke- ja projektitoimintaa sekä kaupunkikehittämisen palveluita. Toiminnan vastuuhenkilönä toimii yritys-asiantuntija ja toimintaa ohjaa hanketiimi, jossa on edustajat kaikilta toimialoilta.

Ylä-Savon viiden kunnan yhteinen seuturahajohtokunta jatkaa toimintaansa ja Iisalmi panostaa siihen vuonna 2021 viisi €/asukas eli siihen varataan n. 110 000€ aluekehitysrahaa. Panostus kohdistuu ennen kaikkea Ylä-Savon seudun elinkeinoelämää tukeviin hankekokonaisuuksiin sekä aluekehityshankkeisiin.

Iisalmen kaupunki hallinnoi kahta isoa kehittämishanketta. Seudullinen **Yhteistyöllä työtä - YTYÄ!** -hanke käynnistyi 1.1.2020 ja jatkuu 31.12.2022 saakka ja siinä työskentelee kolme hankehenkilöä sekä osa-aikainen viestintähenkilö. Hanke keskittyy motivoituneiden työnhakijoiden ja työllistävien yritysten yhteen saattamiseen erilaisten rekrytointi- ja koulutustoimenpiteiden avulla. **Future Savo – Tulevaisuuden Savo yritysten kiinnostavana toimintaympäristönä** -maakunnallinen vetovoimahanke käynnistyi kesällä 2018 ja jatkuu 30.4.2021 saakka. Hankkeen tavoitteena on edistää maakunnan vetovoimaa monipuolisesti, parantaa alueen työvoiman saatavuutta, arjen sujuvuutta ja asukkaiden sitoutumista alueeseen. Hankkeen myötä Pohjois-Savosta tehdään maakuntaohjelman tavoitteen mukaisesti halutuin elämisen ympäristö.

Iisalmi on mukana valtakunnallisissa seutukaupunkiverkoston yhteishankkeissa, joissa haetaan uusia toimintamalleja osaavan työvoiman saatavuuteen. **Joustavat koulutusmallit yhteistyössä yrityselämän kanssa** -hankkeessa työskentelee päätoiminen projektipäällikkö. Kahdessa muussa seutukaupunkihankkeessa Iisalmi on mukana verkostokumppanina. Lisäksi Iisalmi on osatoteuttajana 1.2.2020-31.12.2022 toteutettavassa maakunnallisessa **SOPHEN 2.0 – Sote-alan pienten yritysten kehittymisen tukeminen Pohjois-Savossa** -hankkeessa, jossa työskentelee

yksi yrityskehittäjä tavoitteenaan valmistaa pk-yritysten kenttää SOTE-alan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin. **KESTO** -hankkeessa puolestaan tavoitteena on laatia Ylä-Savon seudullinen ilmasto-ohjelma ja Iisalmen kaupungille oma ilmasto-ohjelman toteutussuunnitelma.

Tie Menestykseen -hankkeessa Iisalmi on myös Ylä-Savon osatoteutuksen vastuutaho, hankkeen tavoitteena on erityisesti alle 5-vuotiaiden pienyritysten kasvun kiihdyttäminen. Hankkeessa työskentelee määräaikainen yritysasiantuntija arviolta 30.11.2021 saakka. **Ratkaisu on puussa** -hankkeen tavoitteena on puurakentamisen ja puun käytön edistäminen sekä puualan yritysten kehittäminen. Iisalmi vastaa Ylä-Savon toteutuksesta ja hankkeen toiminta-aika on 1.3.2020 – 28.2.2022. Hankkeessa työskentelee projektivastaava.

Elinvoimapalveluiden yhteyteen tiukasti nivoutuva Iisalmen Teollisuuskylä Oy on osatoteuttajana Navitas Kehitys Oy:n hallinnoimassa **NewTech** -hankkeessa vastuualueena Ylä-Savo, hanke toteutetaan ajalla 1.1.2020 – 30.9.2022 ja tavoitteena on teknologia-alan pk-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen. Hankkeessa työskentelee päätoiminen projektipäällikkö.

Muita elinvoimapalveluiden hanke-rahasta tuettavia hankkeita ovat mm. **Pohjois-Savon kasvupolku, Itä-Suomen Yrityskylä** ja **Kapasiteetti käyttöön**.

Maahanmuutto- ja pakolaispalvelut

Maahanmuutto- ja pakolaispalvelujen toimialueella asuu 825 (v. 2019 tilasto) maahanmuuttajataustaista henkilöä, joista noin 130 on pakolaistaustaisia. Luvussa ei ole mukana alueella asuvat Suomen kansalaisuuden saaneet, eikä kaikilla ole aktiivista asiakkuutta kaupungin palveluissa.

Maahanmuuttoneuvonta jatkaa toimintaa seitsemän kunnan alueella toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella, pakolaistyön neljä kuntaa päättävät kotouttamisen yhteistyösopimuksen jatkamisesta v. 2020 loppuun mennessä. Tällä hetkellä pakolaistaustaisia asiakkaita asuu ainoastaan Iisalmissa. Oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille myönnettyjä kunta-paikkoja on jäljellä muissa pakolaisyhteistyökunnissa, paitsi Iisalmissa. Iisalmen kaupunki jatkaa kiintiöpakolaisten vastaanottoa toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella ja vastaanottaa 20-25 kiintiöpakolaista vuosittain, pääasiallisesti lapsiperheitä. Vuosina 2019 ja 2020 Iisalmeen kohdennettujen kiintiöpakolaisten määrä on ollut kuitenkin pienempi kuin sopimuksessa määritellään, johtuen kunta-paikkojen suuresta tarjonnasta muualla Suomessa. Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa on keskusteltu vajeen paikkaamisesta oleskeluluvan saaneilla turvapaikanhakijoilla.

Yksikössä työskentelee neljä vakinaista työntekijää, maahanmuuttotyön koordinaattori, maahanmuuttotyön asiantuntija sekä kaksi pakolaisten palveluohjaajaa. Iisalmen kaupungin Ylä-Savon SOTE Ky-palvelusopimuksessa on mukana osa-aikainen pakolaisten sosiaaliohjaaja (2 pvä/vko), joka työskentelee sosiaalipalvelukeskuksen toimitiloissa, sekä osa-aikainen pakolaisten terveydenhoitajan (2 pvä/vko), jonka toimipaikkana toimii terveyskeskus.

Maahanmuuttoneuvonnan toimintakuluja katetaan yhteistyökuntien maksamilla osuuksilla, jotka laskutetaan kunnissa asuvien maahanmuuttajien määrän mukaisesti, sekä alkukartoituksista saatavilla korvauksilla. Pakolaistyön toimintakulut katetaan käytännössä kokonaan pakolaisista maksettavilla valtion laskennallisilla korvauksilla, kustannusneutraalisti. Pakolaistyön yhteistyökuntia laskutetaan kunnissa asuvien pakolaisten lukumäärän mukaisesti yhteistyösopimuksen jatkuessa. Tämän lisäksi ELY-keskus korvaa kaupungille pakolaisten vastaanotosta aiheutuneet kustannukset (mm. odotusajan vuokrat, tarvikehankinnat), tulkkauskulut sekä tarvittaessa erityiskustannusten (terveydenhuolto) korvauksia.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelut hoitaa keskitetysti Iisalmen kaupungin työllisyydenhoidon sekä tukee kuntalaisten työllistymistä muille työnantajille.

Työllisyyspalveluita ovat: palkkatukityöllistäminen kaupungin ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän organisaatioihin ml. lain julkisesta työvoima- ja yrityspalveluista mukainen velvoitetyöllistäminen; työnantajalle suoritettavat työllistämisen tuet ja avustukset; työllistämisen palvelu-sopimukset; nuorten kesätyöllistämisen tukimuodot; työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (Iisalmen seudun TYP) johtaminen ja kehittäminen kuntien, TE-palveluiden ja Kelan verkostossa yhdeksän kunnan alueella; verkostoyhteistyö mm. työllisyysverkostossa ja Ohjaamo-palvelussa; sekä henkilökohtainen palvelutyöskentely sekä työnantaja- että työnhakija-asiakkaiden kanssa.

Vuoden 2021 alusta työllisyyspalveluiden vastuulle kohdentuu työllisyyden kunta-kokeilu lakisääteisine asiakas- ja viranomaisvelvoitteineen työn-hakuprosessissa.

Työllisyyspalveluiden yksikössä työskentelee kaksi työllisyysasiantuntijaa sekä työllisyyskoordinaattori/TYP-johtaja. Lisäksi elinvoimapaalveluiden hankerahoituksella toteutettavat työllisyys-hankkeet (v. 2020 Yhteistyöllä työtä – YTYÄ! ja Nuorten Työpolku) sijoittuvat työllisyyspalveluiden ohjaukseen. Työllisyyden kunta-kokeilun myötä työnhakuprosessiin kohdennetaan TE-palveluilta asiantuntijatyöpanosta, jonka työsuhte

etuihin säilyy valtiolla mutta työnjohto-oikeus siirtyy kaupungin työllisyyspalveluille.

Työllisyyspalveluiden toiminta tukee ensisijaisesti vetovoiman ja kasvun sekä osaamisen ja hyvinvoinnin strategisia ohjelmia. Toiminnan painopisteenä vuodelle 2021 on työllisyyden kuntakokeilun laadukas käynnistäminen ja toteuttaminen. TE-palveluiden ja kuntien palveluvalikoimaa ja osaamista yhdistämällä haetaan tehoa, vaikuttavuutta ja uusia keinoja henkilöasiakkaan työllistamisprosessiin. Tällä pyritään vaikuttamaan sekä kuntalaisen hyvinvoinnin nousuun että työttömyydestä aiheutuvien kustannusten alentumiseen.

Kuntakokeilutoimiston kustannuspaikalla todennetaan kaupungin kuntakokeiluun kohdentama, lain edellyttämä taloudellinen resurssointi mm. tilat, henkilöstökuluja sekä työnantajan tukia kohdennettuna siirtyvälle asiakasjoukolle. Suurimmat kustannukset työllisyydenhoidosta aiheutuvat työmarkkinatuen kuntaosuuslaskutuksesta sekä työllistämisen edistämisen kustannuksista. Tuloina yksikölle kohdentuvat työllistämisen palkkatukiosuudet sekä TYP-toiminnan kuntaosuuslaskutus. Epäsuorina tuloina toteutuvat työllistettyjen työpanos omassa organisaatiossa, palkkatyöjaksojen verotulokertymät ja menomuutoksena pienentyvät työttömyydestä aiheutuvat kustannukset.

Työmarkkinatuen kuntaosuuteen vuodelle 2021 on varattu 1,75 M€ (TA 2020: 1,6 M€).

Talous- ja tietohallinto -vastuualue

Tilivelvollinen: talousjohtaja

Talous- ja tietohallinto-vastuualueen tavoitteena on tuottaa kustannustehokkaita ja laadukkaita talouspalveluita kaupunkioorganisaatiolle. Vastuualueen palveluita ovat talouspalvelujen lisäksi tietohallinto, joukkoliikenne, hankinnat ja logistiikka sekä hankkeisiin ja avustuksiin liittyvät taloushallinnon palvelut. Lisäksi vastuualueelle kuuluu kaupungin pysäköinninvalvonta.

Talous- ja tietohallinto-vastuualueen päällikkönä toimii talousjohtaja. Vastuualueella toimii kolme tiimiä: *controllertiimi*, jonka tehtävinä ovat talouden suunnittelu, seuranta ja raportointi, pääkirjanpito, tietohallinto,

hankinta- ja logistiikka, maksuliikenne ja rahoitus sekä hankkeiden taloushallinto. *Talouden tukipalvelutiimi*, jonka tehtävinä ovat myynti- ja ostolaskujen käsittely, reskontranhoito, vesiliikelaitoksen asiakaspalvelu ja taloushallinto, avustusten maksatus sekä erilaiset taloushallinto- ja kirjanpito-tehtävät. *Pysäköinninvalvontatiimi*, joka vastaa pysäköinninvalvonnan suorittamisesta.

Talouden tukipalvelutiimin ja pysäköinninvalvontatiimin vetäjille (talouspäälliköt) on siirretty päivitäistä työnjohtovastuuta erillisellä päätöksellä.

Talous

1300 TALOUS- JA TIETOHALLINTO	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	1 031	995	1 177	18,4	1 177	1 177
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-1 754	-2 018	-1 992	-1,3	-1 992	-1 992
Henkilöstökulut	-781	-821	-839	2,3	-839	-839
Toimintakate (Netto)	-1 505	-1 844	-1 654	-10,3	-1 654	-1 654
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 536	-2 839	-2 831	-0,3	-2 831	-2 831

Toimintasuunnitelma

Talouspalvelut

Controller-tiimin tehtäviin kuuluvat mm. taloussuunnittelu, tilinpäätös, konsernitilinpäätös, taloustietojen raportointi (taloustilasto/Kuntatieto), laskennan puitteiden suunnittelu, rahoitus-, maksuliikenne-, vakuutus-, takaus- ja riskienhallinta-asiat, investointisuunnitel-

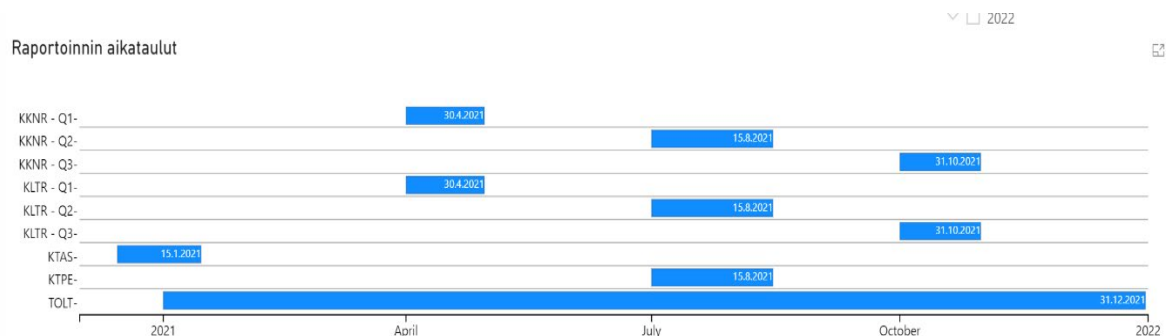
man valmistelu, johdon laskenta-toimi sekä talouden tukipalvelujen ja pysäköinninvalvonnan tiiminvetovastuu sekä toimialojen yleinen talouden ohjaus ja valvonta.

Vuonna 2021 jatkuu Tiedolla Johtaminen -hanke, johon rahoitus on myönnetty valtiovarainministeriön digitalisaatioavustuspäämäärärahoista. Hankkeessa on mukana kymmenen Ylä-Savon Kymppi -organisaatiota ja hankkeen tavoitteita ovat toimintaprosessien yhtenäistäminen, kehittäminen ja yhteistoiminnan terävöittäminen. Lisäksi hanke keskittyy ajantasaisen raportointivaatimuksiin vastaavien taloustietojen tuottamiseen johtamisen ja päätöksenteon tueksi. Hankeaika on 1.2.2020 – 30.6.2021 ja hanketta vetää kaupungin kirjantalon johtaja oman työn ohessa.

Tilastokeskukselle raportoitava Taloustilasto muuttuu Valtiohallinnon raportoitavaksi määrämukotoiseksi Kuntatiedoksi vaihteittain vuosina 2020 – 2021.

Kuntatietoon toimitettava kunta-kohtainen taloustieto ohjaa mm. kunnille myönnettäviä valtionosuuksia ja valtakunnallisesti siinä siirrytään käyttämään yhteisesti määriteltäviä luokituksia kuten palvelu- ja sektoriluokituksia.

Kuntatieto toimitetaan suoraan taloudenohjausjärjestelmästä ja raporttimäärä tulee kasvamaan entisestä kahdesta raportista kahdeksaan eri aikaan annettavaan raporttikokonaisuuteen (kuvassa KKNR, KLTR, KTAS, KTPE ja TOLT). Täysin uusina raporttikokonaisuuksia tulevat mm. neljännesvuosiraportointi ja tilinpäätösennuste. Tämä vaatii koko kirjantalon entistä tarkempaa ajantasaisuutta koko ketjussa (laskutukset, ostolaskut, poistot, vyörytykset).

Tavoitteena vuonna 2021 on sekä osto- että myyntilaskujen sähköisten laskujen määrän

lisääminen. Tarkemmat tavoitteet esitetään käyttösuunnitelmassa.

Hankintapalvelut

Kaupungin organisaatioon luotu hankintatiimi jatkaa alkanutta toimintaa, jonka tavoite on keskitetysti parantaa kaupungin hankintojen laatua ja tehokkuutta. Hankintatiimin tehtäviin kuuluu hankintasuunnitelman ylläpito sekä hankintaosaamisen lisääminen kaupunkiorganisaatiossa. Nämä

toimenpiteet ovat välttämättömiä, jotta hankintatoiminta olisi laadukasta ja yrittäjäystävällistä. Hankintatiimi kokoontuu sovitusti yhteisiin palavereihin.

Kaupungin hankintaohje yhdenmukaistaa ja ohjeistaa hankintakäytäntöjä ja -prosesseja, joita

hankintapalvelut seuraa. Lisäksi hankintapalvelut avustaa toimialoja hankinnoissa. Hankintapalvelut aloittaa hankintojen mittariston kehittämisen.

Merkittävien hankintojen osalta järjestetään jatkossakin info-tilaisuuksia tarjoajille sekä

yrittäjien kanssa pidetään säännöllisesti hankintafoorumia. Tiivis yhteistyö Sansia Oy:n kanssa jatkuu edelleen. Hankintailmoituskanavan (HILMA) kehitystä seurataan tiivistä ja mahdollisia uusia ominaisuuksia otetaan käyttöön soveltuvin osin.

Joukkoliikenne

Iisalmen kaupungin joukkoliikenne koostuu kahdesta paikallisliikenteen bussista, kahdesta palveluliikenteen (PALI) pienoislinja-autosta sekä yhdeksästä kaupungin sisäisestä joukkoliikennevuorosta. Paikallisliikenne toimii Jordanin ja Peltosalmen välisellä kaupunkialueella. Palveluliikenteen toinen auto toimii keskusta-alueella hoitaen mm. vammaisten sekä koululaisten kuljetuksia ja toinen hoitaa maaseutualueen asiointiliikennettä. PALI-liikennöinti jatkuu entisen liikennöitsijän kanssa, sopimukseen on sisällytetty myös keskusta-alueen lauantailiikennöintimahdollisuus. Vuodelle 2021 Kaupunki-PALI lauantailiikennöinti on otettu budjetoinnissa huomioon.

Joukkoliikennevuorot palvelevat sekä työmatka- että koululaisliikennettä kaupungin reuna-alueilla. Vuoden 2021 tavoitteena joukkoliikenteen osalta on lisätä tietoisuutta palveluliikenteestä kaikille avoimena joukkoliikennemuotona ja parantaa palveluliikenteen tiedotusta. Kaupungin paikallisliikennesopimukset ovat voimassa vuoden 2021 toukokuun

loppuun saakka. Tätä ennen sopimukset kilpailutetaan uudelleen yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Tähän liittyen budjetoinnissa on otettu huomioon mahdollinen kustannustason muutos.

Uutena joukkoliikennekokeiluna aloitettiin vuonna 2020 työmatkaliikennöinti (Joukkis) Iisalmen ja Kuopion välillä nopeilla yhteyksillä. Tämän yhteishankinnan kustannuksiin osallistuvat Iisalmen lisäksi ELY-keskus ja reittivälillä olevat kunnat. Iisalmi - Vieremä työmatkaliikenne kokeilu jatkuu edelleen.

Joukkoliikenteen määrärahat sisältävät myös kaupungin yhteiskäyttöauton leasingvuokrat sekä käyttö- ja ylläpitokustannukset.

Ylä-Savon Waltti-liikenne ja lipputuotteet päättyvät näillä näkymin keväällä 2021 ELY-keskuksen hallinnoimana. Walttiliikenteen ja lipputuotteiden mahdollisesta jatkamisesta tai korvaavista palveluista on aloitettu selvitystyö Ylä-Savon alueella syksyllä 2020.

Tietohallinto

Kaupungin tietohallintoa johtaa talousjohtaja ja sitä koordinoi tietohallintokoordinaattori. Kaupungin ICT-palvelut tuottaa pääosin Savon ICT-palvelut Oy. Lisäksi palveluja ostetaan eri toimittajilta. Johtoryhmä toimii tietohallinnon ohjausryhmänä. Tietohallintokoordinaattori toimii asioiden esittelijänä ja vastaa valmistelusta.

Tietohallinnon osalta painopisteitä vuoden 2021 aikana ovat sähköisten palvelujen kehittäminen sekä valittujen tukitoimintojen automatisointi. Lisäksi tärkeä osa-alue on tietoturvan kehittäminen teknisten ratkaisujen osalta ja henkilökunnan osaamisen lisääminen. Iisalmi osallistuu myös monikunnallisiin hankkeisiin, joissa

kehitetään mm. opetusympäristöjä kouluille. Tietohallinnon budjetissa on muutamien prosenttien laskua vuoteen 2020 verrattuna.

Iisalmen kaupunki on hyväksynyt Pohjois-Savon kuntien yhteisen tietohallintostrategian vuosille 2019-2021. Strategian toimeenpano alkoi vuonna 2019. Tietohallintostrategia koostuu tietohallintofoorumista, johon kuuluu kuntien edustajia. Lisäksi strategian toimeenpanoon liittyvät toimialakohtaiset kehittämisverkostot ja yhdessä toteutettavat kärkihankkeet. Suunnitelmissa on kuntarajat ylittävä sivistys-, tekninen- ja hallintoverkosto. Omasta tietohallinnosta kunnat vastaavat edelleen itse.

Pysäköinninvalvonta

Pysäköinninvalvonnan tavoitteena on varmistaa esteetön ja turvallinen kaupunkiympäristö. Pysäköinninvalvonnassa toimii kaksi pysäköinnintarkastajaa ja osa-aikainen pysäköinninvalvoja.

Pysäköinninvalvontaa suoritetaan pääsääntöisesti maanantaista perjantaihin klo 8.00-17.00.

Pysäköinnintarkastajat osallistuvat myös hylättyjen autojen ja romuautojen käsittelyyn sekä venepaikkojen valvontaan.

Sosiaali- ja terveydenhuolto -vastuualue

Tilivelvollinen: talousjohtaja

Talous

1390 SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	10	0	0		0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-78 125	-79 238	-81 424	2,8	-82 100	-83 700
Henkilöstökulut	-1 237	-1 283	-1 361	6,1	-1 361	-1 361
Toimintakate (Netto)	-79 352	-80 521	-82 785	2,8	-83 461	-85 061
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-79 362	-80 521	-82 785	2,8	-83 461	-85 061

Toimintasuunnitelma

Sosiaali- ja terveydenhuollon vastuualue sisältää Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä ostettavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun palvelut. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän

maksuosuus sisältää Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä ostettavat erikoissairaanhoidon palvelut. Lisäksi vastuualueelle kirjataan lakkautettujen kuntayhtymien eläkevastuut.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän (SOTE) palvelujen järjestäminen perustuu vuodelle 2021 hyväksyttävään palvelusopimukseen sekä palvelujen järjestämissuunnitelmaan. Palvelusopimukseen sisältyvät SOTE kuntayhtymän oma toiminta ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin (KYS) kuntayhtymältä ostettavat palvelut.

Palvelusopimus laaditaan suur- tuotteittain seuraavasti: aikuis-psykososiaaliset palvelut, aikuis-sosiaalityö, oma erikois-sairaanhoito, ostettu erikois-sairaanhoito, hoito- ja hoiva-palvelut, osastopalvelut, lääkinnällinen kuntoutus, perhepalvelut, suun terveydenhoito, vammais-palvelut, vastaanottopalvelut ja ympäristötoimi.

Iisalmen kaupungin palvelusopimuksen kokonaissumma vuodelle 2021 on 81,4 M€ (TA 2020: 78,8 M€), kasvua edelliseen vuoteen 3,3 %. Tästä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän oman toiminnan osuus on 59,9 M€ (kasvua 2,9 %) ja ostetun erikoissairaanhoidon osuus 21,5 M€ (kasvua 4,0 %).

Maksuosuus sisältää Iisalmen sairaalakiinteistön alaskirjausta 0,3 M€.

Kokonaisuuden jakautuminen Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän oman toiminnan ja ostetun erikoissairaanhoidon palvelujen kesken käy ilmi palvelusopimuksesta. Palvelusopimuksen toteutumista

seurataan neljännesvuosittain. Kuntayhtymä seuraa osavuosi-raporteissaan palvelujen saata-vuutta hoitotakuun mukaisesti ja raportoi siitä Iisalmen kaupungille.

Palvelusopimuksen määrärahojen jakautuminen palveluittain:

1 000 €	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %
Aikuispsykososiaaliset palvelut	4 738	4 738	4 992	5,4
Aikuissosiaalityö	971	1 027	995	-3,1
Ostettu erikoissairaanhoido (KYS)	21 270	20 708	21 529	4,0
Oma erikoissairaanhoido	3 944	3 531	3 736	5,8
Hoito ja hoiva, josta	22 332	23 898	23 913	0,1
Osastopalvelut	5 179	4 900	4 939	0,8
Lääkinnällinen kuntoutus	1 026	1 060	1 073	1,2
Perhepalvelut	6 892	6 746	7 449	10,4
Suun terveydenhuolto	1 526	1 657	1 800	8,7
Vammaispalvelut	6 977	7 450	7 672	3,0
Vastaanottopalvelut	6 492	6 403	6 475	1,1
Ympäristötoimi	911	1 006	1 071	6,4
Hallinto, josta *	601	613	729	18,9
Iisalmen sairaalan alaskirjaus	260	229	260	13,5
YHTEENSÄ	77 680	78 837	81 436	3,3

*) Hallinnon kustannuksiin on sisällytetty lisäksi sairaalan purkukustanuksia sekä Päiväkeskus Pysäkki ry:n ja Iisalmen Mielenterveystuki ry:n avustukset.

Tarkempi selvitys palvelujen järjestämisestä ja kustannusten muutoksista on esitetty Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän palvelusopimuksessa vuodelle 2021.

kustannusten kasvuun. Erityisesti ostetun erikoissairaanhoidon kustannusten nousu on ollut viime vuosina merkittävä ja kustannukset kasvavat edelleen vuonna 2021.

Merkittävä taloudellinen riski sisältyy sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen ja

Lakkautettujen kuntayhtymien Kuel-eläkemenoperusteiset maksut 1,4 M€.

7.5 Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunta

Maaseutuhallinto

Tilivelvollinen: Maaseutujohtaja

Iisalmen kaupunki hoitaa Iisalmen kaupungin sekä Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kuntien muodostaman maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen lain 210/2010 (Laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa) ja kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Maaseutuhallinnon yhteislautakunta toimii sopimuskuntien maaseutuelinkeinoviranomaisena sekä yhteistoimintasopimuksen tehneiden kuntien välisenä yhteistoimintaelimenä sopimuksen mukaisissa asioissa.

Maaseutuelinkeinohallinnon lakisääteisiä tehtäviä ovat viljelijätukihallinto, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen valtion varoista, eläintenpitäjän rekisteröinti sekä hukkakauran torjuntaan liittyvät tehtävät.

Viljelijätukia maksetaan 40 miljoonaa euroa, josta noin kolmasosa on EU:n maksuosuutta. Nämä summat eivät näy kaupungin talousarviossa. Ruokavirasto, joka toimii Suomen maksajavirastona suorittaa maksut suoraan valtion tililtä yhteistoiminta-alueen myöntöpäätösten mukaisesti.

Iisalmen kaupunki on tehnyt Ruokaviraston kanssa maksajavirastosopimuksen. Sopimuksella on sovittu EU:n säädösten soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä maksajaviraston tehtävien siirtämisessä noudatettavien edellytysten täyttymisestä. Sopimuksessa on

määritelty muun muassa tukihallinnon palvelutavoitteet. Sopimuksen liitteissä on kuvattu hallinto- ja valvontajärjestelmä, tehtävien eriyttäminen, tietoturvakäytännöt, tehtävänkuvaukset euromääräisine toimivaltarajoineen sekä esteellisyydet. Maksajaviraston delegoituja tehtäviä hoitavana tahona yhteistoiminta-alueella on tietoturvaan liittyen käytössään johdon hyväksymät soveltamistapa-lausunnot. Niihin on kirjattu soveltuvilta osin käytännöt, kuinka ISO/IEC 27001:2013 -standardiin perustuvia vaatimuksia noudatetaan.

Lautakunnalla ei ole toimivaltaa tukihallinnointiin. Viranhaltijoiden päätöksistä päätöksensaaaja voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksella Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Sama muutoksenhakumenettely koskee muitakin maaseutuelinkeinoviranomaisen tekemiä päätöksiä maaseutuhallinnon osalta.

Lautakunta edistää osaltaan maaseudun kehittämistä ja toimii asiantuntijatoimielimenä maaseutuelinkeinon osalta, antaen muun muassa lausuntoja sopijakunnille kaavoitus- ja muista vastaavista hankkeista.

Henkilöstö (htv)

MAASEUTUHALLINNON YHTEISLAUTAKUNTA	Henkilöstö/htv	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Ylä-Savon maaseutupalvelut	Vakituiset	7	7	6,4	6	6
	Määräaikaiset	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
	Yhteensä	7,3	7,3	6,7	6,3	6,3
LAUTAKUNTA YHTEENSÄ	YHTEENSÄ	7,3	7,3	6,7	6,3	6,3

Henkilöstö toimii viidessä toimipaikassa, joista Varpaisjärven palvelutoimistossa on tarjolla palvelua pääsääntöisesti kerran viikossa. Neljässä kuntakeskuksessa olevassa maaseutu-toimistossa on pääsääntöisesti kokoaikainen palvelu neljänä päivänä viikossa. Asiakaskäyntien vähäisyyden vuoksi voidaan neljän päivän viikoittaisesta aukiolosta henkilöstön vähetessä tinkiä.

Vuoden 2021 alkuvuoden aikana palvelusihteeri jää eläkkeelle. Vapautuvaa virkaa ei tässä vaiheessa täytetä. Uuden ohjelmakauden alkaessa, näillä näkymin 2022, asiaa tarkastellaan uuden tukijärjestelmän tehtävien mukaisesti.

Kesäajan harjoittelijatyövoimalla varmistetaan kevään tukihakemusten käsittely lomakaudella maksatusvalmiiksi syksylle.

Maaseututoimen henkilöstön ammattitaitoa ylläpidetään ja kehitetään hallinnonalan omilla koulutuksilla. Tärkeimpänä on uuden ohjelmakauden tukijärjestelmän koulutus. Henkilöstön työhyvinvoinnissa kiinnitetään huomiota yhteisiin tavoitteisiin sitoutumiseen, kannustetaan oman kunnan ylläpitoon, kiinnitetään huomiota työpisteiden ergonomiaan sekä pidetään ajan tasalla toimenkuvat ja tehtävien jaot.

Strategiset tavoitteet

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Sitoutunut ja toimiva työyhteisö	Työprosessien ja seurannan kehittäminen	Maksajavirastosopimuksen palvelutavoitteiden täyttyminen 100 %	Maaseutujohtaja

Maaseutuhallinnon yhteislautakunta hyväksyy lautakuntaan nähden sitovat tai ohjeelliset tavoitteet käyttösunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Talous

1950 YLÄ-SAVON MAASEUTUPALVELUT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	319	344	319	-7,4	319	319
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-92	-114	-109	-5,0	-109	-109
Henkilöstökulut	-317	-326	-303	-7,0	-303	-303
Toimintakate (Netto)	-90	-96	-93	-3,1	-93	-93
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-409	-440	-412	-6,5	-412	-412

Toimintasuunnitelma

Maaseutuelinkeinohallinto hoidetaan yrittäjälähtöisesti. Ylä-Savon maaseutupalvelut ovat keskeisessä asemassa maatalousyrittäjien ja hallinnon kohdatessa. Hallinnon tärkein tehtävä on maatalousyrittäjien kannattavan toiminnan tukeminen. Samaa päämäärää tukee palvelutoiminta, jolla muun muassa autetaan yrittäjiä peltojen välittämisessä tarvitseville tiedottamalla. Yhteistoiminta-alueen maitotilayrittäjät tuottavat maitoa 113 miljoonaa litraa. Kannattava ja kasvava maatalousyrittäjäisyys sekä siihen liittyvä kuljetus, jalostus-, rakennus- ja palvelutoiminta ovat seutukunnalle elintärkeä asia.

Maatalousyritysten määrä vähenee normaalin rakennekehityksen vuoksi keskimäärin 2 % vuosittain, jääden nyt alle tuhannen tilan. Kaikilla tiloilla ei ole maatalousyritystoiminnan jatka-

jaa. Tukitoimenpitein varmistetaan, että kannattavaa maatalousyritystoimintaa harjoittavien maatilojen toiminta jatkuu.

Luopuvien maatilojen pellot siirtyvät jatkaville maatalousyrityksille, yleensä vuokrauksella. Heikko kannattavuus on jatkunut jo useamman vuoden ja se näkyy myös vähäisenä nuorten halukuutena jatkaa maatalousyritysten toimintaa. Kannattavuuteen ovat yrittäjät hakeneet ratkaisua tehostamalla tuotantoa entisestään muun muassa investoinneilla. Alueen kunnista etenkin Lapinlahdella on viime vuosina investointitahti maidontuotantoon ollut merkittävää.

Maaseudun kehittämistehtävissä yhteistyö eri toimijoiden kanssa on tärkeää. Ylä-Savon maaseutupalvelujen tärkein rooli on toimia muiden toimijoiden tukijana ja

asiantuntijana sekä tiedottajana. Maaseutuammattiin ry:n kanssa tehdään yhteistyötä nuorten perehdyttämisessä yrittäjyyteen ja maaseutuammatteihin.

Kehittämishankkeiden toimijoina ovat ProAgria Itä-Suomi, Savonia Ammattikorkeakoulu ja MTK Pohjois-Savo. Kannattavan yritystoiminnan kannalta pitkän tähtäimen kehittämistoimina tärkeimpinä ovat maatalousyriyten yhteistoiminta, kuten yhteisyritykset ja tilusjärjestelyt. Vaihtoehtoisia tapoja maatalousyriyten omistajanvaihdoksiin kannustetaan ottamaan käyttöön hanketoimijoiden kanssa. Työvoiman saatavuus tulee myös varmistaa. Työvoima-asiassa kulu-

van vuoden poikkeusolot toivat maatalousyrittäjille varautumisen merkityksen tärkeäksi.

Maatalousyriyten kehittämistoimenpiteisiin varataan 30 000 € yhteistoiminta-alueella, tästä määrästä 25 000 € on suunnattu avustuksiin. Tarkemmista käyttöperusteista päättää maaseutuhallinnon yhteislautakunta. Iso osa kehittämissuunnittelusta rahoitetaan nykyisin Neuvo 2020 -maatilojen neuvontajärjestelmän kautta.

Hallituksen sote- ja maakunt uudistuksen linjauksissa ei enää ole mukana maaseutuhallinnon siirtämistä maakuntien hoidettavaksi.

Kuntien välinen kustannusten jako

Jakolaskelman perusteet:

Kuntien yhteistoimintasopimuksen mukaan kuntakohtaisena laskutusperusteena käytetään talousarvion valmisteluajankohtaa edeltävän vuoden lukuja tilamäärästä, peruslohkojen määrästä, peltoalasta, maksettujen tukien määrästä ja hakemusten määrästä. Tiedot

saadaan maaseutuhallinnon tietojärjestelmästä. Luvuista lasketaan keskimääräinen prosenttiosuus, jossa jokaisen edellä mainittu osatekijän osuus on 1/5. Muutokset kuntaosuuksissa ovat kokonaisuudessaan vähäisiä.

Kunta	Tilat 2019		Lohkot 2019		Peltoa 2019		Maksettu 2019		Hakemukset 2019		Kuntaosuus		
	kpl	%	kpl	%	ha	%	euroa	%	kpl	%	2021	2020	Muutos
Iisalmi	280	27,48	5 032	26,06	12 053	25,74	9 527 181	23,61	1 655	25,93	25,77	25,56	0,8
Lapinlahti	331	32,48	5 922	30,67	14 820	31,65	12 596 774	31,22	2 115	33,14	31,83	31,86	-0,1
Sonkajärvi	170	16,68	3 887	20,13	8 429	18,00	7 690 992	19,06	1 074	16,83	18,14	18,21	-0,4
Vieremä	238	23,36	4 469	23,14	11 520	24,60	10 529 188	26,10	1 538	24,10	24,26	24,38	-0,5
Yhteensä	1 019	100	19 310	100	46 822	100	40 344 135	100	6 382	100	100	100	0

Kustannusten jako:

Tilamäärän vähetessä kustannukset maatilaa kohden kasvavat. Maatalouden tuotantovolyyymi kuitenkin säilyy tehokkuuden ja

tilakoon kasvaessa, joten tuotannon määrään verrattessa hallinnon kustannukset eivät kasva.

7.6 Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Lautakunnan tehtävänä on edistää iisalmelaisten hyvinvointia ja sivistystä tarjoamalla monipuolisia ja nykyaikaisia koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluja sekä vahvistaa alueen kulttuuriperintöä ja iisalmelaisten yhteenkuuluvaisuutta tarjoamalla monipuolisia terveyttä ja hyvinvointia edistäviä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja.

Varhaiskasvatuspalvelujen tavoitteena on tarjota lapselle suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tavoitteena on annetuilla resursseilla kasvattaa yhteiskunnan jäseniä, joilla on hyvät ja monipuoliset tiedot, taidot sekä asenteet jatko-opintoihin, elämäntapaan ja elinikäiseen oppimiseen. Ruokapalveluiden tehtävänä on valmistaa taloudellisesti maukasta, ravitsevaa ja laadukasta

ruokaa koulujen, päiväkotien ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän asiakkaille.

Kulttuuripalveluiden tavoitteena on edistää alueen asukkaiden hyvinvointia tuottamalla, tukemalla ja edistämällä monipuolista kulttuuritoimintaa. Kirjaston tehtävä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, edistää lukemista ja kirjallisuutta sekä ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa. Iisalmen kansalaisopisto tarjoaa vapaan sivistystyön opetusta kaikille kuntalaisille ja Ylä-Savon musiikkiopisto laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta musiikissa. Liikuntapalvelujen tärkeimpänä tavoitteena on liikunnallisen elämäntavan, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Nuorisopalvelujen tavoitteena on nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukeminen sekä nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen.

Henkilöstö (htv) vastuualueittain

SIVISTYS- JA LAUTAKUNTA	Henkilöstö/htv	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto	Vakituiset	4,2	3,7	3,7	3,7	3,7
	Määräaikaiset	0	0	0	0	0
	Yhteensä	4,2	3,7	3,7	3,7	3,7
Varhaiskasvatus	Vakituiset	133,5	134,9	131,0	124	121
	Määräaikaiset	9,5	3,8	7,3	0	0
	Yhteensä	143	138,7	138,3	124	121
Perusopetus ja lukiokoulutus	Vakituiset	228,7	233,3	229,8	236,3	236,3
	Määräaikaiset	19,5	17	17,5	0	0
	Yhteensä	248,2	250,3	247,3	236,3	236,3
Kulttuuri ja vapaa-aika	Vakituiset	44,8	48,3	47,7	49,7	49,7
	Määräaikaiset(*)	30,5	26,8	26,9	21,9	21,9
	Yhteensä	75,3	75,1	74,6	71,6	71,6
	(*) tuntiopettajan tunnit laskettu yhteen ja muutettu laskennallisesti päätoimisten määräksi					
Yhteensä	VAKITUISET	411,2	420,2	412,2	413,7	410,7
	MÄÄRÄAIKAISET	59,5	47,6	51,7	21,9	21,9
LAUTAKUNTA YHT.	YHTEENSÄ	470,7	467,8	463,9	435,6	432,6

Syntyvyyden voimakas aleneminen tulee näkymään kaikissa sivistys- ja hyvinvointitoimialan palveluissa jollakin aikajänteellä. Tähän varaudutaan kaikilla vastuualueilla harkitsemalla hyvin tarkkaan vapautuvien vakanssien täyttämistä ja käyttämällä tarvittaessa määräaikaisia työ-/virkasuhteita.

Varhaiskasvatuksen henkilöstöä on siirretty eri yksiköissä vapautuneisiin paikkoihin. Varhaiskasvatuksessa on myös vuosittain vaihtelua lasten määrässä eri yksiköissä ja ryhmissä. Vapautuvia tehtäviä on jätetty mm. perhepäivähoidossa täyttämättä ja henkilöstöä on palkattu määräajaksi.

Varhaiskasvatuksen saamalla valtion erityisavustuksella vahvistetaan varhaiskasvatuksen tasa-

arvoa edistäviä toimenpiteitä sekä kehitetään laatua. Toisella varhaiskasvatuksen saamalla valtion erityisavustuksella tasoitetaan koronaviruksen aiheuttamia poikkeusolojen vaikutuksia palkkaamalla henkilöstöä.

Perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa on vuosittaista vaihtelua oppilas- ja opetusryhmien määrässä. Tähän vastataan joko jättämällä vapautuvia tehtäviä määräajaksi täyttämättä tai palkkaamalla opettajia määräajaksi. Valtion myöntämällä erityisavustuksilla on palkattu kuusi määräaikaisia opettajaa ja kuusi koulunkäynninohjaajaa.

Ruokapalveluissa valmistuskeittöiden suoritteet ja henkilöstömäärä pysyvät entisellä tasolla.

Kulttuuri- ja vapaa-aika vastuualueella on määräaikaista työntekijöitä, työllistettyjä ja tuntiohjaajia museossa, Paloisvuoren kahviossa ja vuokraamossa, nuorisotiloilla ja käytännön ohjaus- ja opetustehtävissä sekä kehittämishankkeissa. Ankkuritoiminnassa on yhteinen nuoriso-

työntekijä Ylä-Savon muiden kuntien kanssa. Lisäksi Twist – kesätyötoiminnassa työllistetään n. 115 nuorta, yhteensä n. 1,75 htv

Henkilöstöä kehitetään vuosittain hyväksyttävän koulutussuunnitelman mukaisesti.

Strategiset tavoitteet

Osaaminen ja hyvinvointi

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Osallisuuden sekä toimijuuden tukeminen ja vahvistaminen	Eri käyttäjäryhmien osallistaminen palvelujen suunnitteluun	Vähintään yksi toimiva asiakasraati/vastuualue.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Osallisuuden sekä toimijuuden tukeminen ja vahvistaminen	Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa	Liikunta- ja nuoriso- ja kulttuurin avustusten määrärahojen määrä vähintään edellisvuoden tasolla.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Palveluiden uudistaminen ts. ajassa pysyminen	Kehittämisohjelmien aktiivinen haku ja osallistuminen.	Jokainen vastuualue on mukana vähintään yhdessä kehittämishankkeessa.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Palveluiden uudistaminen ts. ajassa pysyminen	Henkilöstön koulutus	Jokainen työntekijä on osallistunut viimeisen vuoden aikana vähintään yhteen koulutukseen.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Aktiivinen ja hyvinvoiva kaupunkilainen	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen huomioidaan kaikissa palveluissa.	Teaviisarin pisteet ovat paremmat kuin muissa Laajan hyvinvointikertomuksen -vertailualueilla.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Aktiivinen ja hyvinvoiva kaupunkilainen	Yksilöä kannustetaan tekemään hyvinvointia ja terveyttä edistäviä päätöksiä.	Vähintään 75 % perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilaista syö koululounaan päivittäin.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja
Aktiivinen ja hyvinvoiva kaupunkilainen	Luodaan mahdollisuuksia ja kannustetaan omatoimisen liikunnan ja kulttuurin harrastamiseen.	Lapset ja nuoret harrastavat kouluterveyskyselyn mukaan jotakin vähintään kerran viikossa (4-5 lk. ja 8-9 lk., yli 92 %)	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Aktiivinen ja hyvinvoiva kaupunkilainen	Virikkeellinen ja turvallinen fyysinen ympäristö.	Vuosittain valmistuu tai peruskorjataan ainakin yksi lähiliikuntapaikka.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Varhaiskasvatuksessa tarjotaan perheiden tarpeisiin sopivia erilaisia vaihtoehtoja.	90 % perheistä saanut halumansa varhaiskasvatusmuodon.	Varhaiskasvatusjohtaja

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Koulutetaan varhaiskasvatuksen henkilöstöä Ihmeelliset vuodet - ryhmänhallintamenetelmän osaajiksi.	Jokaisessa kunnallisessa päiväkotiryhmässä on yksi Ihmeelliset vuodet -ryhmähallintamenetelmän osaaja.	Varhaiskasvatusjohtaja
Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Koulut ovat viihtyisiä ja innostavat oppimaan.	90 % lapsista ja nuorista pitää koulunkäynnistä.	Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimialajohtaja
Palveluiden uudistaminen ts. ajassa pysyminen	Digitaalisuuden lisääminen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa	Kaikissa toimintayksiköissä toteutetaan osa palveluista digitaalisesti.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja

Riskit

Riski	Toimenpide	Vastuu	Riskin taustatiedot
Kiinteistöjen heikko kunto tai viat vaikuttavat toiminnan järjestämiseen	\- säännölliset kuntotarkastukset	yksiköiden esimiehet	Kaupungin rakennuskannassa on merkittävä korjausvelka ja paljon korjaustarvetta. Monissa kiinteistöissä on paljon vaurioita ja sisäilmaongelmia. Kiinteistöjen käyttäjät ovat entistä tietoisempia sisäilmariskeistä.
Toimitilojen heikko kunto vaikuttaa palvelutuotannon imagoon	\- Aktiivinen ote/ toiminta ongelman ratkaisussa ja niistä tiedottamisessa	yksiköiden esimiehet	Kiinteistöjen käyttäjät ovat entistä tietoisempia sisäilmariskeistä.
Työskentelyn olosuhteista tai ikääntymisestä johtuvat työtehon merkittävät heikkenemiset / sairauslomat	\- Yhteistyö työterveyden ja työsuojelun kanssa, työkierto, työaikajoustot, TYKY-toiminta	yksiköiden esimiehet	Toimialan henkilöstön keski-ikä vuonna 2018 on 48,5 vuotta.

Riski	Toimenpide	Vastuu	Riskin taustatiedot
Yksikön palvelutuotanto joudutaan keskeyttämään mm. omaisuus- tai epidemiavahingon vuoksi.	Omavalvonta toteutetaan ohjeiden mukaisesti. Kunnossapito säännönmukaista. Henkilöstön koulutuksesta huolehditaan.	ruokapalvelupäällikkö kulttuuri- ja vapaa-aika-johtaja	Ruokapalveluiden laiterikon vuoksi tarjottava ruoka voi joko valmistuksen tai kuljetuksen yhteydessä mennä syömäkelvottomaksi. Uima hallin laitteet ovat vanhoja ja riski laiterikoille kasvaa. Hygieniataso voi laskea, jos ei pystytä palkkamaan/ostamaan ammattitaitoista henkilökuntaa.
Tietojärjestelmiin liittyvissä rekisterin ylläpidossa ei onnistuta ja salassapidettavia tietoja vuotaa ulkopuolisille	Pääkäyttäjien osaamistaso pidetään koulutusten avulla korkeana. Henkilöstöä koulutetaan tietoturvan ja lainsäädännön osalta säännöllisesti. Kyttöoikeuden tarkastetaan säännöllisesti.	yksiköiden esimiehet	Mikäli tietojärjestelmien riskejä ei ole riittävän kattavasti osattu kartoittaa tai suojautua niiltä eikä käyttöoikeuksia ole rajattu tarpeeksi, voi salassapidettävää tietoa päästä julkisuuteen tai ulkopuolisten tietoon.
Pätevyysvaatimukset täyttävää henkilöstöä ei saada hakemaan avoimia työtehtäviä	Osallistutaan erilaisiin rekrytointitilaisuuksiin sekä markkinoidaan lisälmen kaupunkia hyvänä asuinpaikkana ja työnantajana.	yksiköiden esimiehet	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstöä ei enää kouluteta lähimmissä kaupungeissa.
Väkivaltainen asiakas / henkilö toimipisteessä	Kartoitetaan tehtävät, joissa väkivaltatilanteita voi sattua. Koulutetaan henkilöstöä.	yksiköiden esimiehet	Osaan toimipaikoista kaikilla on vapaa pääsy.
Syntyvyyden alenemiseen ei reagoida riittävästi palvelutuotannossa	Palvelutarpeen mahdollinen väheneminen huomioidaan investoinneissa, rekrytoinneissa ja toiminnan ja suunnittelussa.	yksiköiden esimiehet	Syntyvyys on alentunut voimakkaasti useita vuosia peräkkäin. v. 2013 syntyi 238 lasta, vuonna 2019 enää 146.

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto

Tilivelvollinen: toimialajohtaja

Talous

3000 SIV.- JA HYV.V.TOIMIALAN HALL.	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	29	0	0		0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-344	-413	-413	-0,1	-413	-413
Henkilöstökulut	-517	-508	-544	6,9	-544	-544
Toimintakate (Netto)	-832	-921	-956	3,8	-956	-956
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-861	-921	-956	3,8	-956	-956

Toimintasuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallintoon kuuluvat lautakunta, hyvinvointijaosto, toimialajohtaja sekä vastuualueiden johtajat. Osa kustannuksista kohdistetaan toimintayksiköihin vyörytyserinä.

Iisalmen kaupunki myöntää vuosittain avustuksia iisalmelaisille rekisteröityneille yhdistyksille kaupunginhallituksen päättämien (15.1.2018) avustusten myöntämisperiaatteiden mukaisesti. Sivistys- ja hyvinvointitoimiala myöntää vuonna 2021 avustuksia yhteensä 191 600 €.

Avustukset jakaantuvat toiminta-avustuksiin, kohdeavustuksiin, koulutus- ja kurssitoimintaan, apurahoihin ja stipendeihin. Suurin osa avustusmäärärahasta kohdistuu liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen toiminnan tukemiseen (toiminta-avustukset).

Kulttuuripalveluiden kohdeavustusmäärärahaa voidaan myöntää myös yksittäisille taiteilijoille ja taiteilijaryhmille. Liikunnan kohdeavustuksilla mahdollistetaan mm. järjestöjen ylläpitämien liikuntatilojen- ja alueiden ylläpitäminen ja kehittäminen.

Varhaiskasvatus-vastuualue

Tilivelvollinen: varhaiskasvatusjohtaja

Varhaiskasvatuksen vastuualueeseen kuuluvat päiväkotihoidon ja perhepäivähoito.

Toimintakautena 2020–2021 varhaiskasvatuksen vastuualueen muodostavat kuusi päiväkotia ja 22 omassa kodissa toimivaa perhepäivähoitajaa. Omassa kotona työskentelevien perhepäivähoitajien määrä vaihtelee vuosittain. Perhepäivähoidon varahoidosta vastaa kuusi perhepäivähoitajaa eri päiväkodeissa. Varhaiskasvatuspalveluja tuottaa lisäksi kaupungin valvomana kahdeksan yksityistä päiväkotia, kahdeksan yksityistä perhepäivähoitajaa ja neljä yksityistä ryhmäperhepäiväkotia. Perheiden valinnanvapautta kun-

nallisen ja yksityisen päivähoiton välillä tuetaan palvelusetelillä.

Esiopetusta järjestetään viidessä kunnallisessa ja kuudessa yksityisessä päiväkodissa sekä erillisissä esiopetusryhmissä Edvin Laineen, Kangaslammin ja Kauppi-Heikin kouluilla. Kouluilla sijaitsevat esiopetusryhmät ovat kokopäiväisiä ja varhaiskasvatuslain alaisia. Niissä tarjotaan myös täydentävää varhaiskasvatusta.

Keväällä 2021 Partalan ja Hernejärven kouluille ei ole esiopetusryhmiä, koska hakijoita ei ollut riittävästi syksyllä 2020.

Talous

3100 VARHAISKASVATUS	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	780	736	664	-9,7	544	544
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-7 292	-7 772	-7 600	-2,2	-7 530	-7 530
Henkilöstökulut	-6 104	-5 831	-6 014	3,1	-5 690	-5 617
Toimintakate (Netto)	-12 616	-12 867	-12 950	0,6	-12 676	-12 603
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-73	-77	-49	-36,5	-73	-112
Tehtävän kokonaiskustannukset	-13 469	-13 680	-13 663	-0,1	-13 292	-13 258

Toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatusta tulee saada perheen tarpeen mukaan myös iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. Lapsella on ollut subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen 1.8.2020 alkaen. Varhaiskasvatuslaki säätelee varhaiskasvatustoiminnan tavoitteet. Toiminnassa tulee huomioida lapsen etu.

Perusopetuslain (§ 26a) mukaan lapsen on osallistuttava ennen oppivelvollisuuden alkamista vuoden kestävänsä esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Esiopetuksesta vastaavat kunnat, joiden on osoitettava esiopetuspaikka jokaiselle lapselle. Esiopetus toteutetaan opetushallituksen hyväksymien esiopetussuunnitel-

man perusteiden ja sen mukaan laaditun seudullisen esiopetus-suunnitelman pohjalta.

Palveluseteli lisää perheiden vapautta valita varhaiskasvatuspalveluja yksityiseltä tai kunnalliselta puolelta. Palveluohjaaja ohjaa ja neuvoa perheitä varhaiskasvatuspalveluista.

Palvelusetelin kattohintaan tehtiin sääntökirjan mukainen tarkistus, joka tuli voimaan 1.8.2020. Yksityisen varhaiskasvatuksen määrän arvioidaan olevan korkeintaan vuoden 2020 tasolla.

Osana Suomen hallituksen työllisyystoimia varhaiskasvatusmaksuja alennetaan nettomääräisesti vuositasolla 70 M€:lla. Kunnille tämä kompensoidaan yhteisöveron jako-osuutta korottamalla. Tätä ei ole huomioitu sivistys- ja hyvinvointitoimialan talousarviossa eikä rahoitusosassa.

Varhaiskasvatuksen ryhmäkokoja yli kolmevuotiaiden lasten

päiväkotiryhmissä pienennettiin 1.8.2020 alkaen niin, että suhdeluku on seitsemän lasta yhtä aikuista kohden.

Kunnallisia varhaiskasvatuksen palveluja ajanmukaistetaan edelleen ottamalla käyttöön sähköinen yhteydenpitokanava kodin ja päiväkodin välille sekä mahdollistetaan sähköinen hoitoaikojen ilmoittaminen huoltajille.

Lapset liikkeelle Iisalmessa – hanke jatkuu yhteistyössä kaupungin liikuntapalvelujen sekä kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen ja järjestöjen kanssa. Hankkeen koulutus- ja yhteistyötahona on Pohjois-Savon liikunta ry.

Varhaiskasvatuksessa jatketaan Ihmeelliset vuodet-ryhmän hallintamenetelmän jalkauttamista varhaiskasvatuspalveluissa, jos koronatilanne on parempi. Kouluttajina toimii kaksi kunnallisen varhaiskasvatuksen menetelmään koulutettua työntekijää.

Perusopetus ja lukiokoulutus –vastuualue

Tilivelvollinen: toimialajohtaja

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen vastuualueen muodostavat peruskoulut ja lukiokoulutusta antava Iisalmen lyseo sekä ruokapalvelut. Peruskouluja on 11, joista alakouluja on 10 ja yksi yläkoulu. Tilastointipäivänä 20.9.2020 perusopetuksessa oli 2102 oppilasta, lukiokoulutuksessa

322 nuorisooasteen opiskelijaa sekä 5 aikuisopiskelijaa. Perusopetuksen lisäopetuksessa eli ns. lukio-kympillä oli yksi opiskelija.

Valmistuskeittiöitä on vuoden alussa kolme, jakelukeittiöitä yhdeksän ja yksi jakelupiste Kilpijärven koulun väistötilassa.

Talous

3200 PERUSOP. JA LUKIOKOULUTUS	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	4 646	4 924	4 717	-4,2	4 485	4 485
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-11 174	-11 844	-12 099	2,2	-12 099	-12 099
Henkilöstökulut	-13 702	-14 121	-14 668	3,9	-14 421	-14 421
Toimintakate (Netto)	-20 229	-21 040	-22 050	4,8	-22 035	-22 035
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-202	-232	-239	2,9	-347	-340
Tehtävän kokonaiskustannukset	-25 077	-26 197	-27 006	3,1	-26 867	-26 860

Toimintasuunnitelma

Perusopetus

Perusopetuslain mukaan kunnan tehtävä on järjestää sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille maksutonta perusopetusta. Iisalmen kaupungin 11 peruskoulua tarjoavat opetus-suunnitelman mukaista opetusta luokille 1–9. Peruskoulun päättäneille nuorille, jotka tähtäävät lukioon, on tarjolla lisäopetusta (lukiokymppi) ja maahanmuuttajille perusopetukseen valmistavaa opetusta.

Iisalmen kaupungin digiloikka etenee vuosille 2017–2021 hyväksytyn Pedagogisen ICT-suunnitelman mukaisesti. Laitteita uusitaan suunnitelman mukaisesti ja painetun materiaalin määrää vähennetään johdonmukaisesti. Tutoropettajatoiminnan painopiste siirtyy kouluille siten, että koulujen omia opettajia toimii digitutoreina saaden siitä korvauksen vuosiviikkotunteina. Kaikki koulut toimivat Liikkuva koulu –toimintamallin mukaisesti, vaikka varsinainen hanke on toistaiseksi päättynyt.

Marinin hallitusohjelman mukaisesti parannetaan varhaista

perustaitojen oppimista muodostamalla esiopetuksesta ja perusopetuksen kahdesta ensimmäisestä vuosiluokasta nykyistä yhtenäisempi kokonaisuus.

Perusopetukseen on saatu valtion erityisavustukset tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin sekä koronavaikutusten tasoittamiseen.

Koulujen peruskorjaukset ja uudisrakentamiset jatkuvat investointisuunnitelman mukaisesti. Mansikkaniemen ja Kilpijärven koulujen rakentaminen ajoittuu vuoteen 2021 ja Kilpijärven koulu pääsee uusiin tiloihin vuodenvaihteessa 2021–2022. Entisten tilojen sisäilma-ongelmien vuoksi joudutaan uudistamaan laajamittaisesti myös pienkalustoa ja oppimateriaalia talousarvio- ja suunnitelma-vuosina.

Ennusteen mukaan oppilasmäärä alkaa laskea suunnitelmavuosina.

Perusopetuksen oppilaskuljetusten sopimukset päättyvät ja uusi kilpailutus alkaa keväällä 2021.

Lukiokoulutus

Lukio on yleissivistävä 2. asteen oppilaitos, jonne on mahdollista pyrkiä suoritettuaan oppivelvollisuuden. Lukio antaa valmiudet jatkaa opintoja korkea-asteella (yliopistot ja ammatti-korkeakoulut) sekä lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa.

Iisalmen lyseossa annettava opetus noudattaa nuorille tarkoitettua lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa. Myös aikuisopiskelijat voivat suorittaa lukio-opintoja lyseossa osallistumalla lähiopetukseen joko varsinaisena opiskelijana tai aineopiskelijana. Opinnot on mahdollista suorittaa myös osin etänä. Puhtaasti etäopiskelijat ohjataan muihin aikuislukioihin.

Uusimpaan (2019) lukiolakiin liittyvät uudistukset näkyvät lukioiden arjessa syksystä 2021 alkaen, jolloin otetaan käyttöön uusi lukiokoulutuksen opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma viimeistellään ja hyväksytään keväällä 2021.

Marinin hallitusohjelman mukaisesti oppivelvollisuusikä nostetaan syksystä 2021 alkaen 18 ikävuoteen ja oppivelvollisuus laajennetaan koskemaan myös toisen asteen opintoja. Laajennus koskee keväällä 2021 perus-

opetuksen päättävästä ikäluokasta alkaen kaikkia peruskoulusta toiselle asteelle siirtyviä nuoria. Muutoksen myötä 2. asteen opinnoista tulee maksuttomia. Opiskelijalle maksuttomia olisivat edelleen opetus ja päivittäinen ruokailu. Maksuttomiksi tulevat opetuksessa tarvittavat oppikirjat, työvälineet ja muut materiaalit, ylioppilaskokeiden suorittaminen sekä vähintään seitsemän kilometrin pituiset koulumatkat. Koulumatkat tullaan korvaamaan nykyisen Kelan maksaman koulumatkatuen puitteissa poistamalla omavastuuosuus. Oikeus maksuttomaan 2. asteen koulutukseen kestää sen kalenterivuoden loppuun, kun opiskelija täyttää 20 vuotta.

Oppivelvollisuuden laajentamisen ja maksuttoman toisen asteen kustannukset tullaan kattamaan valtion varoista valtionosuusjärjestelmän kautta. Iisalmen lukio-koulutuksen talousarvioon on varattu lisämäärärahaa ainoastaan oppikirjojen hankkimiseen ja opiskelijoiden tietokoneiden leasing-maksuihin.

Suunnitelmavuosina 2020 ja 2021 ei ole tapahtumassa suuria muutoksia lukio-opiskelijoiden määrissä ja sitä kautta Iisalmen lyseon palvelutuotannossa.

Ruokapalvelut

Hoivalaitosten ja päiväkotien ruoanvalmistus hoidetaan Lumakeskuksen alakerran Luotokeittiössä ja kouluateriat valmistetaan Juhani Ahon koulun sekä Lumakeskus Majakan yläkerran keittiöissä. Ruoanjakoon käytetään oman

henkilökunnan lisäksi ostopalvelua. Sijaisuudet hoidetaan paikallisilla sijaisilla ja vuokratyövoimalla. Paloisten päiväkodin ruokapalvelut ostetaan Compass Group PLC:ltä (ent.Fazer Food Services) väistötiloissa Savonialla.

Elintarvikkeet hankitaan Sansia Oy:n sopimuksilla ja lähiruokaa ostetaan mahdollisuuksien mukaan.

Pääministeri Marinin hallitusohjelmassa on tavoitteena lisätä kotimaisten kasvisperäisten tuotteiden ja kalan osuutta ravitsemussuosittelun ja vähähiilisyys-tavoitteiden mukaisesti sekä kehittää terveellistä, ekologista kouluruokailua ja ikääntyneiden ravitsemuksen laatua.

Yläkoulujen oppilaille annetaan maksuton välipala: näkkileipää, ravintorasvaa ja maitoa.

Talousarvioon on lisätty ICT-palveluihin määrärahaa keittiöiden Aromi tuotannonohjausjärjestelmän version vaihtoon.

Suunnitelmavuosina 2021 ja 2022 ei näyttäisi tapahtuvan suuria muutoksia koulujen ja päiväkotien ruokailijamäärissä.

Kulttuuri ja vapaa-aika –vastuualue

Tilivelvollinen: kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja

Kulttuuri ja vapaa-aika -vastuualueen muodostavat kansalais- ja musiikkiopisto, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikunta- ja

nuorisopalvelut. Uimahalli kuuluu liikunta- ja nuorisopalvelujen alle ja uimahallia sitoo valtuustoon nähden toimintakate.

Talous

3400 KULTTUURI JA VAPAA-AIKA (sis. Uimahalli)	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarvot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	1 736	1 509	1 741	15,4	1 722	1 822
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-4 813	-5 182	-5 195	0,3	-5 166	-5 236
Henkilöstökulut	-2 779	-3 044	-3 266	7,3	-3 164	-3 182
Toimintakate (Netto)	-5 856	-6 717	-6 720	0,0	-6 608	-6 597
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-52	-50	-59	17,5	-97	-174
Tehtävän kokonaiskustannukset	-7 645	-8 276	-8 520	2,9	-8 428	-8 593

Toimintasuunnitelma

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala tavoittaa suurimman osan lapsista ja nuorista ja on merkittävässä roolissa lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä.

Hyvinvointikertomuksen keskeisimmät toimenpiteet kuten osallisuuden lisääminen, harras-

tusten monipuolisuus, terveellisiin elämäntapoihin vaikuttaminen ja hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden lisääminen on huomioitu vuoden 2021 toimenpiteissä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen mahdollistama elämyksellisyys, sosiaalisuus, sosiaaliset verkostot ja yhteenkuuluvuuden tunne lisäävät

hyvinvointia, terveyttä ja elämän mielekkyyttä kaikissa ikäryhmissä.

Yhteistyö eri toimijoiden, kuten järjestöjen kanssa, on keskeisessä roolissa. Vuonna 2021 kehitetään mm. hallitusohjelman Suomen harrastamisen malliin liittyviä palveluja. Taustalla on myös

mahdollinen koronatilanteen paheneminen ja sen vaikutukset ihmisten harrastamiseen ja palvelujen käyttöön. Markkinoinnin toimenpiteissä huomioidaan loppuvuodesta 2020 valmistuva yhteinen kulttuurin- ja liikunnan markkinointistrategia.

Kansalais- ja musiikkiopisto

Iisalmen kansalaisopisto tarjoaa vapaan sivistystyön opetusta kaikille kuntalaisille. Opiston tarjonnassa korostuvat käden- taitojen ylläpito ja kehittäminen sekä kieltenopetus. Maahanmuuttajien ensikosketus suomen kieleen tapahtuu useimmiten kansalaisopistossa. Kansalaisopistolla on oikeus järjestää maahanmuuttajille erittäin tärkeitä valtakunnallisia Yleisiä kielitutkintoja suomen kielessä. Kansalaisopisto järjestää terveys- ja hyvinvointiaiheisen luentoja yhdessä Ylä-Savon Soten kanssa ja Kuopion kansalaisopiston kanssa.

Iisalmen kansalaisopistossa jatketaan uutta suomen kielen kotoutumiskoulutusta, johon saadaan 100 % valtionosuus. Opetusta on päivittäin 20 h ja kurssilaisia 15–20. Kurssin opettaja on vakinaistettu, valtionosuus kattaa palkkakulut.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Iisalmen kansalaisopistolle 90.000 euron määrärahan työttömien työllistymistä edistävään hankkeeseen ”Motivoinnilla töihin!”

Opetushallitus on myöntänyt kansalaisopistolle opintotieto-avustuksen ikäihmisten, työttömien ja maahanmuuttajien opintomaksujen alentamiseksi.

Palveluissa jatketaan monipuolisten palveluiden tuottamista kuntalaisille ja erityistä huomiota kiinnitetään palveluiden saavutettavuuteen ja saatavuuteen.

Ylä-Savon musiikkiopistossa tarjotaan laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta musiikissa Iisalmen, Kiuruveden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kunnissa. Musiikkiopistossa on yhteensä 240 pääaineista opiskelijaa sekä 190 musiikkileikkikoululaista. Iisalmessa kaikki hakijat pyritään ottamaan opetuksen piiriin ryhmä- tai yksityisopetukseen.

Musiikkiopisto tuottaa edelleen myös Torstaiklassiset-konserttisarjaa, jonka rahoittajina on myös kulttuuripalvelut. Talousarvioon sisältyy määräraha Ylä-Savo sinfoniettan toimintaan. Sinfoniettan toimintaan on myös saatu projektiraha ”GIFt” saksalais-italialais-suomalaiseen yhteiskonserttiprojektiin.

Opistot pyrkivät palauttamaan asiakasmäärät koronaa edeltävälle tasolle. Molemmissa opistoissa opettajien eurooppalaiseen koulutukseen on saatu myös eurooppalaista hankemääräraha, jota aletaan käyttää koronarajoitusten poistuttua.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjasto on paikka, jossa hankitaan ja käytetään tietoa, lainataan erilaisia aineistoja, harrastetaan ja opitaan uutta sekä toimitaan yhdessä. Kunnan tulee huolehtia siitä, että kirjastolla on tarkoituksenmukaiset tilat, kirjastojärjestelmä ja verkko-kirjasto, monipuolinen kokoelma ja ammattitaitoinen henkilökunta sekä riittävät aukioloajat.

Iisalmen kulttuuripalvelut ovat mukana edistämässä, tukemassa ja järjestämässä kulttuuri-toimintaa. Keskeisenä tehtävänä on kehittää kulttuurin toimintaympäristöä mm. hankkeilla ja yhteistyöverkostoilla. Toiminta-alueita ovat kulttuurin toiminta-edellytysten tukeminen ja järjestö-yhteistyö, Kulttuurikeskuksen tilojen hallinnointi, vuokraus ja palvelut, tapahtumat Kulttuurikeskuksessa ja Juhani Ahon museolla, museotoiminta, näyttelytoiminta sekä kaupungin taidelokkoelman ylläpito.

Kirjasto on hakenut Pohjois- ja Etelä-Savon kirjastojen kanssa Lukuliikkeen valtionavustusta. Hankkeen tavoitteena on lukutaidon kehittäminen. Hankkeen aikana luodaan lukustrategia ja solmitaan yhteistyömalleja eri toimijoiden kanssa. Kirjaston toiminnan painopisteenä vuodelle 2021 on monipuolinen lukutaito ja tapahtumat, jotka tukevat monipuolista lukutaitoa. Kirjaston sulkuajalla tapahtumat, opastukset ja kirjavinkkaukset toteutettiin verkkovälitteisesti. Asiakkaat löysivät tapahtumien äärelle verkon kautta ja tapahtumat madalsivat kynnystä osallistua tilaisuuksiin. Koska koronaepidemia ei ole näyttänyt vielä

hiipumisen merkkejä, kirjaston tapahtumia tullaan toteuttamaan sekä verkossa että kirjaston tiloissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön talousarvioehdotuksessa vuodelle 2021 todetaan, että kulttuurin ja taiteen tulisi näkyä ja vaikuttaa ihmisten arjessa. Iisalmessa jatketaan prosenttitaideperiaatteen käyttöä, mikä lisää julkisen taiteen näkymistä ihmisten jokapäiväisessä elämässä. Työtä kaupunkilaisten tasapuolisen kulttuuriosallistumisen mahdollistamiseksi jatketaan myös. Tavoitetta toteutetaan edullisilla pääsymaksuilla, maksuttomilla tilaisuuksilla, monipuolisella tarjonnalla ja tarjoamalla myös virtuaalisia kulttuurielämyksiä sekä tukemalla kulttuuritarjontaa tuottavia yhdistyksiä ja toimijoita. Kulttuurikasvatusohjelmat takaavat lapsille ja nuorille mahdollisuuksia päästä kulttuurin pariin.

Museotoiminnassa jatketaan yhteistyötä Ylä-Savon Kotiseutuyhdistyksen kanssa yhteisamnuenssi-hankkeen tiimoilta. Kesällä 2021 järjestetään jälleen Koivukujabiennaali yhdessä kuvataiteilija Kaarina Kaikkosen kanssa, ja tähän on varattu lisämääräraha budjettiin. Vuosi 2021 on myös Iisalmen kaupungin ja Juhani Ahon juhluvuosi, ja juhluvuosi tullaan huomioimaan eri toiminnoissa. Koko kaupungin juhluvuoden toimintaan on erillinen määräraha (44 000 €), joka on sijoitettu kulttuuripalveluiden kustannuspaikalle. Määräraha sisältää 10 000 € varauksen tapahtumatukeen paikallisille toimijoille.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa tehdään laajaa yhteistyötä maakunnallisesti, seudullisesti ja paikallisesti. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat seudun muut kirjastot (kirjastoverkko Rutakko) ja kulttuuripalvelut, alan maa-

kunnalliset toimijat sekä päiväkodit, koulut, nuorisopalvelut ja alueen yhdistykset. Tavoitteena on tarjota kuntalaisille laadukkaita ja elämyksellisiä palveluita sekä mahdollisuus elinikäiseen oppimiseen.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Liikuntapalvelut vastaavat liikunta- ja nuorisotilojen varauksista, käytön ohjauksesta, viestinnästä ja markkinoinnista, liikunta-, nuoris- ja vammaisjärjestöjen tukemisesta. Yhteistyössä eri tahojen kanssa järjestetään lasten ja nuorten, aikuisväestön, ikäihmisten ja erityisryhmien liikuntaa.

Yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi kehitetään huomioiden mm. Iisalmen laajan hyvinvointikertomuksen kehittämiskohteet. Järjestöfoorumin työskentelyä kehitetään huomioiden järjestöille tehtyjen palautekyselyjen tulokset. Yhteistyön kautta kuullaan ja osallistutetaan järjestöjä yhteistyöhön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Ostopalveluilla tuotetaan mm. ohjattua toimintaa lapsille- ja nuorille, aikuisväestölle sekä erityisryhmille.

Liikunta- ja nuorisotilojen ja alueiden verkosto on laaja ja liikuntapalvelut luo edellytyksiä liikunnan omatoimiseen ja järjestöjen ohjaamaan harrastamiseen osallistumalla yhteistyössä teknisen toimen kanssa liikuntapaikkojen ja -ympäristöjen suunnitteluun. Vuoden 2020 aikana valmistuvat Runnin lähiliikunta-paikka ja aloitetaan mm. ulkountosalilaitteiden uusiminen.

Nuorisopalvelut koostuu perusnuorisotyöstä, ohjaamotoiminnasta, etsivästä nuorisotyöstä ja Ankkuri-nuorisotyöstä. Perusnuorisotyö tarjoaa ryhmä- ja tilatoimintaa, tapahtumia, kursseja sekä nuorisotyöntekijät jalkautuvat nuorten luo mm. oppilaitoksiin ja kirjastolle. Ohjaamotoiminta jatkuu kaupungin vetovastuulla ja siitä on tehty sopimukset keskeisimpien yhteistyökumppaneiden kanssa. Myös Ankkuri-toimintaa jatketaan ja tiimissä työskentelee kahden poliisin ja yhden palveluohjaajan (sote) lisäksi yksi nuorisotyöntekijä. Ankkuri-nuorisotyöntekijä on palkattu yhdessä Kiuruveden, Keiteleen, Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän kanssa. Twist-kesätyötoimintaa jatketaan.

Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto (monialainen työryhmä) toimii nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä myös oppilashuollon ohjausryhmänä.

Hanketoiminnalla vahvistetaan liikunta- ja nuorisopalvelujen kehittämistä. Pieniä Ilmastotekoja -hankkeella (9/20-8/21) lisätään mm. nuorten tietoutta ilmastoasioista ja mahdollistetaan heille toimintatapoja ilmastomuutokseen sekä lisätään nuorisotyöntekijöiden tietoa ja osaamista ilmastoasioissa. Hanketta rahoittaa Ylä-Savon Veturi ry. Lasten ja nuorten kohderyhmässä otetaan

käyttöön mobiilipassi, jossa tarjotaan liikuntaan ja kulttuuriin kannustavia etuja nuorille. Mobiilipassin kautta on mahdollisuus kehittää hallitusohjelmassa mainittua harrastamisen Suomen

mallia. Voimaa Vanhuuteen -ohjelmassa kohdennetaan yhteistyötä eri toimijoiden kanssa kotona asuvien ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitämiseen.

Uimahalli

Talous

3640 UIMAHALLI	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	702	547	650	18,9	810	910
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-737	-823	-821	-0,3	-851	-921
Henkilöstökulut	-318	-402	-415	3,3	-433	-452
Toimintakate (Netto)	-353	-678	-586	-13,7	-474	-462
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-7	0	-5		-40	-123
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 062	-1 225	-1 240	1,3	-1 324	-1 495

Toimintasuunnitelma

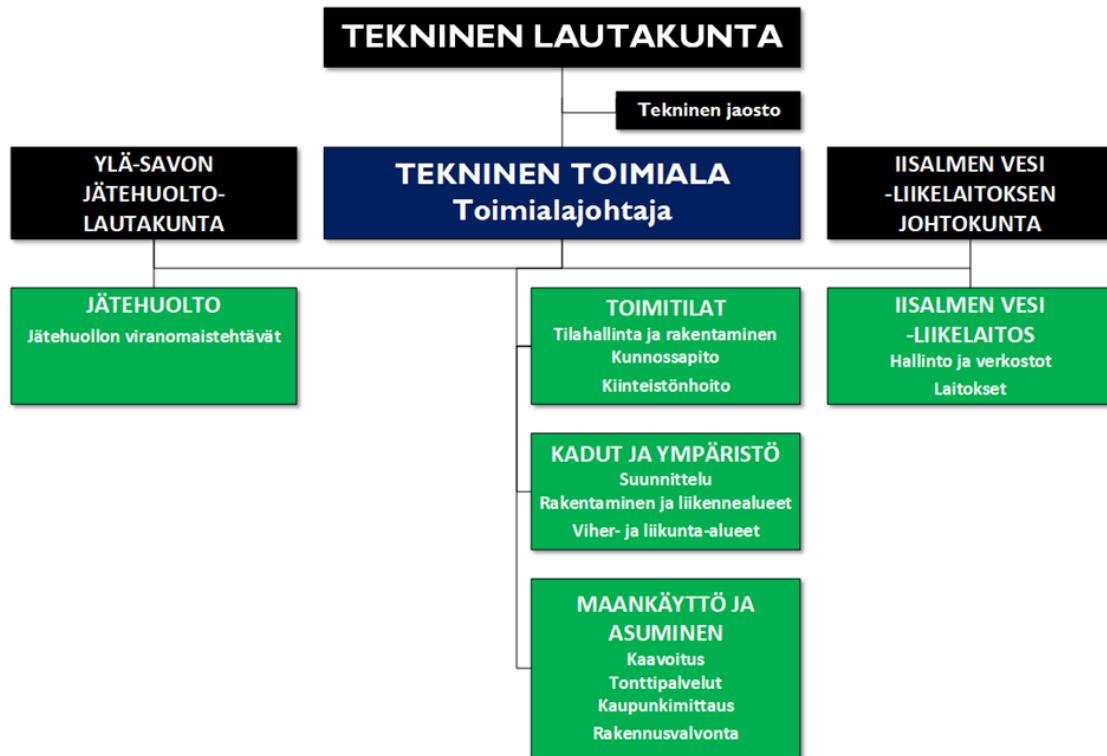
Uimahallin merkitys seudullisena palveluna kaiken ikäisten kansalaisten liikuttajana sekä terveyden ja hyvinvoinnin lisääjänä on merkittävä. Uimahallin palveluihin kuuluvat allas-, kuntosali-, kassa- ja kahviopalvelut. Uimahallin kiinteistön ja tekniikan kunnossapidossa ja siivouksessa tehdään yhteistyötä teknisen toimialan kanssa. Uimahallin kävijämäärätavoite on 150 000 kävijää.

Uuden hallin rakentaminen aiheuttaa ongelmia mm. nykyisen hallin saavutettavuudessa. Asetettu kävijämäärä edellyttää, että korona ei enää aiheuta rajoituksia asiakasmäärissä ja aukiolopäivien sekä toiminnallisten asioiden

pysymistä edellisvuosien tasolla. Asiakastyytyväisyyttä ja hygieniatasoa seurataan säännöllisesti. Sähköisiä palveluja kehitetään edelleen ottamalla käyttöön uimahallin ja Hanhilammen ampuakeskuksen sisäänkäyntien maksaminen SmartumPay -mobiilimaksulla.

Uuden uimahallin rakentaminen pääsee kunnolla käyntiin vuonna 2021. Uuden uimahallin käyttäjälle kuuluvat hankintojen kilpailutus käynnistetään suunnitelmien mukaisesti. Palvelusuunnitelmaan liittyvät toimenpiteet kuten palvelujen tuotantotapa, henkilöstöresurssit, maksut, aukioloajat, markkinointi ja talousarvio valmistellaan vuoden 2021 aikana.

7.7 Tekninen toimiala

Tekniseen toimialaan kuuluvat seuraavat viisi vastuualuetta: jätehuolto, maankäyttö- ja asuminen, kadut ja ympäristö, toimitilat sekä Iisalmen Vesi -liikelaitos.

Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan alaisuudessa toimiva jätehuolto -vastuualue vastaa jätehuollon viranomaistehtävistä ja jätehuollon suunnittelusta ja kehittämisestä jätelain puitteissa.

Teknisen lautakunnan alaisuudessa toimii kolme vastuualuetta:

Maankäyttö ja asuminen -vastuualue vastaa maapolitiikan organisoinnista, maaomaisuuden hallinnasta, maankäytön suunnittelusta (mm. kaavoitus), paikkatietohallinnasta ja kiinteistörekisterin ylläpidosta sekä rakennetun ympäristön valvonnasta ja viranomaisluvista. Vastuualue kehittää

yhdyskuntarakennetta sekä luo edellytyksiä asumisen ja elinkeinoelämän toimintaympäristöille.

Kadut ja ympäristö -vastuualue vastaa julkiseen käyttöön tarkoitettujen kaupungin omistamien alueiden hallinnosta, suunnittelusta, rakentamisesta sekä ylläpidosta. Vastuualue toimeenpanee laadittuja asemakaava- ja ulkoisen alueen suunnitelmia yhdyskuntarakenteen erilaisille toiminnoille sekä asumiselle ja elinkeinoelämälle.

Toimitilat -vastuualue vastaa kaupungin omistuksessa olevien toimitilojen hallinnosta, ylläpidosta ja vuokraamisesta sekä näiden suunnittelu- ja rakennuttamistehtävistä sekä vastaa toimitilojen järjestämisestä kaupungin eri yksiköille.

Iisalmen Vesi -liikelaitos on Iisalmen veden johtokunnan alaisuudessa toimiva kunnallinen liikelaitos, joka vastaa laadukkaista vesihuollon palveluista, vesihuollon

kehittämisestä sekä vesihuollon verkostojen ja laitosten kunnossapitamisesta ja uudisrakentamisesta.

Henkilöstö (htv) vastuualueittain

Henkilöstö		TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Hallinto	Vakituiset	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
	Määräaikaiset	0	0	0	0	0
	Yhteensä	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Maankäyttö ja asuminen						
	Vakituiset	16,0	17,3	18,0	18,0	18,0
	Määräaikaiset	0,4	1,0	0,5	0,5	0,5
	Yhteensä	16,4	18,3	18,5	18,5	18,5
Kadut ja ympäristö						
	Vakituiset	33,5	33,8	33,2	33,2	33,2
	Määräaikaiset	14,6	13	14,5	14,5	14,5
	Yhteensä	48,1	46,8	47,7	47,7	47,7
Toimitilat						
	Vakituiset	36,8	39,7	39,0	41,0	41,0
	Määräaikaiset	2,2	3,9	3,5	2,5	2,5
	Yhteensä	39,0	43,6	42,5	43,5	43,5
Yhteensä	VAKITUISET	87,0	91,5	90,9	92,9	92,9
	MÄÄRÄAIKAISET	17,2	17,9	18,5	17,5	17,5
LAUTAKUNTA	YHTEENSÄ	104,2	109,4	109,4	110,4	110,4

Henkilöstöstä on vakinaista tuntipalkkaista henkilöstöä kadut ja ympäristö -vastuualueella 9 henkilöä ja toimitilat-vastuualueella 5 henkilöä.

Kadut ja ympäristö -vastuualueella rakentamisen tuntipalkkaista henkilöstöä käytetään talviaikana käyttötalousosasta maksettavissa tehtävissä. Työvoiman yhteiskäyttö tasaa kuormitusta ja mahdollistaa resurssien tehokkaan käytön.

Maakäyttö- ja asuminen -vastuualueella määräaikaisia teknisen alan työntekijöitä, harjoittelijoita ja kesätyöntekijöitä

palkataan kulloinkin ilmenevän tarpeen ja olevien talousarvio-resurssien mukaisesti.

Liikenneväylien rakentamisessa ja ylläpidossa käytetään määräaikaisia kausityöntekijöitä. Puistojen ylläpito toteutetaan kausityöntekijöitä, opiskelijoita ja työllistettyjä käyttäen. Maa- ja metsätiloissa määräaikainen metsuri osan vuodesta. Liikuntapaikkojen ylläpidossa kaksi määräaikaista kausityöntekijää sekä kesätyöntekijöitä ja työllistettyjä.

Yhden avoimen kiinteistönhoitajan työsuhteen määrärahat on

tilapäisesti vähennetty talous-arviosta. Tehtävä täytetään myöhemmin uusien investointi-suunnitelmassa olevien talonra-kennusinvestointien valmistuttua.

Toimitilat -vastuualueelle palka-taan työnjohtoon tarvittaessa ruuhka-apua kesäkaudeksi muuta-man kuukauden ajaksi. Palkka maksetaan talousarvion investointi-tiosasta.

Toimitilat -vastuualueelle palkat-tuna määräaikainen rakennuttaja-asiantuntija, jonka palkka makse-taan talousarvion investointi-osasta.

Edellisten lisäksi toimitilat -vastuualueella käytetään tarvit-taessa määräaikaista henkilöstöä kiinteistönhoidossa, kiinteistöjen kunnossapidossa ja siivouksessa n. 2,5 htv.

Yksiköiden asiantuntijapalveluihin varattua määrärahaa voidaan tarvittaessa käyttää myös määrä-aikaisen henkilöstön palkkaa-miseen.

Henkilöstön on pysyttävä ajan tasalla muuttuvista määräyksistä ja osaamisvaatimuksista. Tämä vaatii jatkuvaa kouluttautumista. Henkilöstöä kannustetaan täydentämään osaamistaan kouluttautumalla.

Strategiset tavoitteet

Toimiva kaupunkiympäristö ja rakentaminen

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Kartoitukset ja vuorovaikutus suunnittelussa, rakentamisessa, päätöksenteossa sekä kuntalaisyhteistyössä.	Vuoden aikana rakennuksille tehtyt esteettömyyskartoitukset vähintään 3 kpl.	Teknisen toimialan toimialajohtaja
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Kartoitukset ja vuorovaikutus suunnittelussa, rakentamisessa, päätöksenteossa sekä kuntalaisyhteistyössä.	Sidosryhmien lausunnot merkittävimmässä hankkeissa. Järjestetty vuorovaikutustilaisuudet kansalaisten ja sidosryhmien kanssa 20 kpl.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, kaupungininsinööri, kaavoituspäällikkö
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Kartoitukset ja vuorovaikutus suunnittelussa, rakentamisessa, päätöksenteossa sekä kuntalaisyhteistyössä. Liikenneympäristön parantaminen ja liikennevahinkojen seuranta.	Liikennevahinkojen määrä vähenee edellisen viiden vuoden keskiarvoon nähden.	Kaupungininsinööri
Tiivis yhdyskuntarakenne ja hyvin saavutettavissa oleva ja toimiva palveluverkko	Kaupungin yleiskaavan uusiminen.	Kaupungin yleiskaava ehdotusvaihe valmistelussa 2020.	Kaavoituspäällikkö
Tiivis yhdyskuntarakenne ja hyvin saavutettavissa oleva ja toimiva palveluverkko	Asemakaavoja ajantasaistaessa otetaan käyttöön vajaakäyttöisiä alueita. Saavutettavuus ja liikenneyhteydet mukaan palveluverkkosuunnitteluun. Maapolitiikan keinojen rohkea käyttäminen/periaatteiden uusiminen	Käyttötarkoituksen muutokset ja joustavuus kaavaluonnos- tai kaavaehdotusvaiheeseen, kerrosala 5000 k-m ² tai 5 ha. Esim. Koljonvirrantiin varren asemakaavan muutos.	Kaavoituspäällikkö

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Tiivis yhdyskuntarakenne ja hyvin saavutettavissa oleva ja toimiva palveluverkko	Asemakaavoja ajantasaistaessa otetaan käyttöön vajaakäyttöisiä alueita. Saavutettavuus ja liikenneyhteydet mukaan palveluverkkosuunnitteluun. Maapolitiikan keinojen rohkea käyttäminen/periaatteiden uusiminen	Asemakaavojen toteuttaminen maapolitiikan keinoin, tehdyt kiinteistöjärjestelyt 20 kpl.	Kiinteistöinsinööri
Tiivis yhdyskuntarakenne ja hyvin saavutettavissa oleva ja toimiva palveluverkko	Kiertotalouden edistäminen.	Hankkeiden lukumäärä, joissa kiertotalousajattelua toteutetaan. Tavoitteena minimissään 2 hanketta.	Kaavoituspäällikkö, Kaupungininsinööri, Teknisen toimialan toimialajohtaja
Tiivis yhdyskuntarakenne ja hyvin saavutettavissa oleva ja toimiva palveluverkko	Lupahallinnon kehittäminen seudullisena (kuntaliiton yleiskirje 22/2017). Seudullisten sähköisten asiakasjärjestelmien kehittäminen.	Ympäristökunnat ovat sitoutuneet omiin järjestelmiinsä vuoteen 2022. Aktiivinen yhteydenpito seudun kuntiin.	Rakennustarkastaja, Mittauspäällikkö, Kiinteistöinsinööri, Kaavoituspäällikkö
Terveet ja toimivat toimitilat	Toimitilat ovat tehokkaassa käytössä. Vapaana olevia tiloja markkinoidaan.	Vuokrateloiden tilojen keskimääräinen vuokrausaste vuoden aikana vähintään 95 % ja toimitilojen kokonaisvuokrausaste vähintään 90 %.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, Isännöitsijä
Terveet ja toimivat toimitilat	Tarpeettomista tiloista luovutaan.	Tarpeettomiksi käyneitä rakennuksia poistuu vähintään 3 kpl purkamisen/myynnin johdosta.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, Isännöitsijä
Terveet ja toimivat toimitilat	Panostetaan toimitilojen terveellisyyteen.	Useampi kuin yksi sisäilmailmoitus tulee korkeintaan viidestä kiinteistöstä.	Teknisen toimialan toimialajohtaja
Terveet ja toimivat toimitilat	Toimitilastrategia on päivitetty ja se on käytössä.	Toimitilastrategian toteutuminen.	Teknisen toimialan toimialajohtaja
Terveet ja toimivat toimitilat	Toimitiloja uusitaan tai peruskorjataan.	Uusittavien /peruskorjattavien toimitilojen määrä keskimäärin 4000 brm2/v.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, Isännöitsijä
Korkeatasoiset asuin- ja työpaikatonttialueet	Innovatiivisten asumisen kohteiden kehittäminen.	Hankkeita konsultoitu 3 kpl.	Kaavoituspäällikkö
Korkeatasoiset asuin- ja työpaikatonttialueet	Moderni puukaupunki Paloisjärven rantamaisemassa.	Veturitallin alueen tontinluovutus käynnistynyt 31.12.2019. Tontinluovutus jatkuu 2021.	Kaupungininsinööri, Kiinteistöinsinööri, Kaavoituspäällikkö
Korkeatasoiset asuin- ja työpaikatonttialueet	Marjahaka- Ahmo -työpaikka-alueen kehittämishankkeen toteuttaminen	Marjahaka-Ahmo alueen kehittämishanke käynnistyy Tampereen yliopistoyhteistyönä ja jatkuu alueen asemakaavoituksena ja kunnallistekniikan rakentamisena. Haetaan rahoitusta asemakaavoituksen ja kunnallistekniikan rakentamisen toteuttamiseen kehittämishankkeena.	Kiinteistöinsinööri

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Siisti Iisalmi	Kuntalaisten ja järjestöjen aktivointi ympäristöasioissa.	Toteutetaan vuosittain vähintään yksi uusi teema/kohde (Siisti Iisalmi -kampanja).	Kaupungininsinööri
Liikkumaan houkuttelevat liikuntareitit ja puistot	Viheraluejärjestelmän toteuttaminen kaavoituksessa, maapolitiikassa ja rakentamisessa (inv ohjelma).	Liikunta- ja ulkoilupaikat kehittyvät monipuolisesti eri puolilla kaupunkia: Runnin lähiliikuntapaikka. Ulkoilureitin rakentaminen Paloisvirran etelärannalle. Rakenteiden ja kalusteiden peruskorjausta ulkoilu- ja venereittien taukopaikoilla.	Kaupungininsinööri
Tunnetut kulttuuriympäristö, ympäristötaide, historia ja tarinat. Viihtyisä keskusta vesistöjen keskellä	Kulttuuriympäristön analysointi osana kaavoitusta ja ympäristön rakentamista.	Toteutuneet kulttuuriympäristön kaavat, selvitykset ja yleissuunnitelmat yhteistyössä kulttuuritoimen kanssa. Yhteensä 3 kpl.	Kaavoituspäällikkö
Tunnetut kulttuuriympäristö, ympäristötaide, historia ja tarinat. Viihtyisä keskusta vesistöjen keskellä	Keskustan kehittämissuunnitelman jatkototeutus.	Valtakunnallisesti arvokkaan kirkkopuiston kunnostus Louhenkadun ja Riistakadun välillä. Kaupunginrannan kehittäminen jatkuu.	Kaupungininsinööri

Vakaan talouden Iisalmi

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Investointitason suunnitelmallisuus ja ennustettavuus sekä korjausvelan hallinta	Investointien pitkän tähtäimen suunnitelma (PTS).	Investointien pitkän tähtäimen suunnitelma on laadittu ja päivitetty.	Teknisen toimialan toimialajohtaja, Kaupungininsinööri
Investointitason suunnitelmallisuus ja ennustettavuus sekä korjausvelan hallinta	Peruskorjausinvestoinnit (Optimikuntotaso pääväylillä 80 %, muulla katuverkolla 70 %).	Korjausvelan määrä vähenee edelliseen vuoteen nähden.	Kaupungininsinööri
Investointitason suunnitelmallisuus ja ennustettavuus sekä korjausvelan hallinta	Peruskorjaus- ja korvausinvestoinnit (Optimikuntotaso toimitiloilla 75 %).	Toimitilojen osalta korjausvelka on pienempi kuin vertailutason korjausvelka. Vertailutasona vuoden 2017 korjausvelka 25,1 milj. euroa indeksikorjattuna Haahtela -indeksin mukaan.	Teknisen toimialan toimialajohtaja
Toimitilojen harkittu omistus	Vaihtoehtojen ratkaisujen etsiminen toimitilojen omistukselle.	Hankesuunnitelmissa vertaillaan eri hankintamutoja. Tarpeettomista kiinteistöistä pyritään luopumaan toimitilastrategian mukaisesti.	Teknisen toimialan toimialajohtaja
Kilpailukykyinen hinnoittelu- ja taksapolitiikka	Rakennusvalvonnan taksat pidetään vastaavien seutukaupunkien keskitasossa.	Toimintakate vastaavien seutukaupunkien tasolla.	Rakennustarkastaja

Riskit

Riski	Toimenpide	Vastuu	Riskin taustatiedot
Lisääntyvät sisäilmaongelmat	Selvitetään sisäilmaongelmien laajuus ja vakavuus käyttäjäkyselyjen, sisäilmaselvitysten ja kuntotutkimusten perusteella. Määritetään kiinteistöjen korjaus- ja uusimistarpeet.	Teknisen toimialan toimialajohtaja	Kaupungin rakennuskannassa on merkittävä korjausvelka ja paljon korjaustarvetta. Monissa kiinteistöissä on paljon vaurioita ja sisäilmaongelmia. Kiinteistöjen käyttäjät ovat entistä tietoisempia sisäilmariskeistä.
Investointimäärärahat ovat riittämättömiä suhteessa rakennetun omaisuuden korjaus- velkaan	Korjausvelkalaskelmat ja PTS-suunnitelma, jossa priorisoidaan hankkeet.	Teknisen toimialan toimialajohtaja ja vastuualuepäälliköt	Rakennettuun omaisuuteen on päässyt kertymään merkittävän suuri korjausvelka. Mikäli korjausvelkaa ei saada purettua, heikkenee omaisuuden tekninen kunto edelleen ja tästä aiheutuu merkittäviä sisäilma-, tuottavuus- ja käytettävyysoongelmia sekä lisäkustannuksia.
Asemakaavoitus ei vahvistu odotetusti	Kärkihankkeet tulee priorisoida kaikilla toimintatasoilla. Palvelutason turvaamiseksi tulee olla ensisijainen toteuttamisvaihtoehto ja varalla potentiaalinen toinen vaihtoehto. Vuorovaikutus organisaation sisällä ja osallisten kanssa avointa.	Sari Niemi ja Jyrki Könttä	Asemakaavoituksen vahvistumisen aikataulun viivästymisen vaikeuttaa rakentamisen aikataulua ja tämä voi pahimmillaan viivästyttää hankkeiden toteutumista.
Henkilöstöä on liian vähän tehtäviin nähden ja poissaoloja/ sijaisuuksia yms. ei voida järjestää	Henkilöstövajetta on paikattava määräaikailla työntekijöillä tai ostopalvelulla. Palvelutason turvaaminen aktiivisella sijaisten rekrytoinnilla ja työn suunnittelulla. Huolehditava riittävästä henkilöstöstä sijaisuuksien turvaamiseksi.	Teknisen toimialan toimialajohtaja ja vastuualuepäälliköt	Työntekijäresurssit erältä osin ovat liian vähäiset, mikä aiheuttaa työntekijöiden kuormittumista ja sen, että sijaisuuksien hoitoa ei kaikilta osin voida järjestää riittävällä tavalla. Lisäksi sairauspoissaolot aiheuttavat osittain resurssipulaa, jota ei voi korvata määrä- aikaisella henkilöstöllä. Lomautuksilla on suuria kerrannaisvaikutuksia.

Riski	Toimenpide	Vastuu	Riskin taustatiedot
Tietojärjestelmän tai -järjestelmien käyttökatkos	Toimintavarmuuden jatkuva kehittäminen sekä pätevien sijaisten järjestäminen . Asia otetaan huomioon valmiussuunnitelman päivittämisen ja testauksen yhteydessä.	Teknisen toimialan toimialajohtaja ja vastuualuepäälliköt	Mikäli tietojärjestelmien riskejä ei ole riittävän kattavasti osattu kartoittaa tai suojautua niiltä, saattaa yksittäisenkin järjestelmän riskien toteutuminen heikentää ja hankaloittaa toimialan jonkin toimintayksikön tai vastuualueen toimintaa merkittäväällä tavalla. Tietojärjestelmien toimivuus on yksiköiden toimintaedellytysten kannalta täysin kriittinen tekijä.
Puutteet varautusmissuunnitelman sisällössä	Varautusmissuunnitelman testaus ja tarvittaessa erityisasiantuntijan käyttö.	Teknisen toimialan toimialajohtaja	Teknisen toimialan varautusmissuunnitelmaa on päivitetty vuosien 2018-2020 aikana. Toimialan tehtävät ja vastuut poikkeusolojen aikana ovat hyvin laajat ja monitahoiset. Päivitystyö on vielä kesken ja se viedään loppuun vuoden 2021 aikana.
Avoimiin työtehtäviin ei ole hakijoita tai hakijoilla ei ole tarvittavaa erityisosaamista	Laadukkaan työyhteisön ja asiantuntijaorganisaation imagon näkyvyys paikallisella, alueellisilla ja valtakunnallisella tasolla. Rekrytointiprosessien kehittäminen mielenkiintoisemmaksi. Toimintaympäristön avaaminen haettavana olevan tehtävän näkökulmasta.	Teknisen toimialan toimialajohtaja ja vastuualuepäälliköt	Teknisellä toimialalla ei ole avoinna olleisiin virkoihin/tehtäviin ollut aina riittävästi hakijoita, joilla on tehtävän hoitoon tarvittavaa erityisosaamista.
Viranomaislupien viivästyminen	Hankkeiden aikataulutus huomioon ottaen lupakäsittelyt ja aktiivinen yhteydenpito viranomaisiin	Teknisen toimialan toimialajohtaja ja vastuualuepäälliköt	Luvan saannin viivästyminen vaikeuttaa rakentamisen aikataulua ja tämä voi pahimmillaan viivästyttää hankkeiden toteutumista. Henkilöresurssien riittävyys varmistettava. Ennakointi ja yhteydenpito.

Teknisen toimialan hallinto

Tilivelvollinen: toimialajohtaja

Talous

6000 TEKNISEN TOIMIALAN HALLINTO	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	29	27	27	0,0	27	27
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-1 972	-2 040	-2 079	1,9	-2 079	-2 079
Henkilöstökulut	-275	-286	-319	11,5	-319	-319
Toimintakate (Netto)	-2 219	-2 299	-2 371	3,1	-2 371	-2 371
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	-4	-3	-28,6	-5	-7
Tehtävän kokonaiskustannukset	-2 248	-2 329	-2 400	3,1	-2 402	-2 405

Toimintasuunnitelma

Pääasiassa pelastustoimen, teknisen lautakunnan ja jaoston sekä toimialajohtajan tuotot ja kulut.

Pelastustoimen kuntaosuus Pohjois-Savon pelastuslaitokselle 1 911 881 €.

100 000 € avustusmääräraha myönnettäväksi hissien jälkiasennuskustannuksiin.

Maankäyttö ja asuminen -vastuualue

Tilivelvollinen: kaavoituspäällikkö

Vastuualue sisältää seuraavat toimintayksiköt:

- kaavoitus (yleis- ja asemakaavoitus sekä asumiseen liittyvät linjaukset)
- tonttipalvelut (kiinteistörekisterin ylläpito, tonttien muodostus ja luovutus sekä maaomaisuus)
- kaupunkimittaus (paikkatiedon hallinta sekä mittaukset)
- rakennusvalvonta (rakennusrekisterin ylläpito, rakentamisen neuvonta, valvonta sekä viranomaishyväksynät ja -luvat)

Talous

6150 MAANKÄYTTÖ JA ASUMINEN	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	1 972	1 674	1 720	2,8	1 720	1 720
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-328	-368	-375	2,0	-375	-375
Henkilöstökulut	-829	-927	-949	2,3	-948	-948
Toimintakate (Netto)	816	379	396	4,5	396	396
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-46	-69	-63	-8,9	-68	-31
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 202	-1 364	-1 387	1,7	-1 392	-1 355

Toimintasuunnitelma

Sähköinen asiointi ja paperiton hallinto muuttavat toimintaympäristöä ja tuovat haasteita asiakirjojen käsittelyyn ja resurssien kohdentamiseen seuraavien toimintavuosien aikana. Kuntalaisilla säilyy lakisääteinen oikeus hoitaa mm. rakennusvalvonnan asiointi paperisena jatkossakin. Sekä paperisen että sähköisen asioinnin järjestäminen samanaikaisesti lisää prosessien päällekkäisyyksiä sekä lisää resurssitarvetta muutosprosessin aikana asiakirjojen ja tietokantojen konvertointiin. Edellyttää tiivistä yhteistyötä arkistointi- ja tietohallintovastaavien sekä järjestelmätoimittajien kanssa.

Talousarviovuonna rakennusvalvonnan osalta rakentamisen määrän arvioidaan säilyvän 2020 tasolla rakennuslupamäärillä sekä rakennetulla kerrosalalla mitattuna. Rakentamisen painopisteiden arvioidaan olevan teollisuus- liike- ja palvelurakentamisessa sekä korjausrakentamisessa.

Pientalorakentamisen arvioidaan säilyvän vähäisenä. Rakennusvalvonnan kokonaistymäärään nähden pientalorakentamisen vaikutus säilyy vähäisenä.

Kaavoituksen osalta keskitytään koko kunnan yleiskaavatyöhön. Erityisen tärkeää on sovittaa palveluverkkosuunnittelu maankäytön suunnitteluun. Tämä tapahtuu hyödyntäen hankittua paikkatieto-osaamista ja -järjestelmiä. Asemakaavoituksessa painopiste tulee olemaan elinvoimaa ja työpaikkaomavaraisuutta sekä palveluverkkoa palvelevissa hankkeissa. Esim. Ahmo- Marjahaka alueen kehittämishanke sekä siihen liittyvä asemakaavoitus, Peltomäen ympäristöyrittäjäpuiston, Peltosalmen teollisuusalueen laajennuksen ja Ahertajankaarron asemakaavoitus. Palveluverkon uudistamiseen liittyvänä asemakaavana laaditaan Koljonvirrantien varren asemakaavan muutos.

Marjahaka-Ahmo työpaikka-alueen laajentamista ja kehittämistä varten haetaan hankerahoitus asemakaavoitusta ja kunnallistekniikan rakentamista varten. Tampereen yliopistoyhteistyönä on sovittu alueen ideointi kaavoitushankkeen pohjaksi. Omana työnä keskitytään palveluverkon uudistamista koskeviin hankkeisiin. Joitain asemakaavoitushankkeita voidaan toteuttaa ostopalveluna, jos ne ovat rakennuskiellossa kaavan

vanhentuneisuuden vuoksi ja ovat olleet työohjelmassa pitkään.

Ulkoiset tonttien vuokratuotot ovat noin 898 000 € (lisäystä 32 000 €). Tonttien myyntivoitot ovat noin 300 000 € vuoden 2020 tasossa. Asumisen tonttien kysyntä pysynee alhaisena.

Iisalmen osalta tietojärjestelmä vaihtuu kokonaan Trimblen Locus – tuotteeksi. Siton Paikkanen – tuotteesta luovutaan kokonaan. Tietojärjestelmän kehittäminen sekä selainpohjaisen sovelluksen rakentaminen uuteen järjestelmään vaatii kertaluontoisia investointeja sekä henkilöresursseja maankäyttö- ja asuminen vastuualueen järjestelmämuutoksen koordinointiin. Tavoitteena on suunnitelmakauden lopulla kokonaan sähköiset palvelut asiakkaille. Tiekartta muutoksille on tehty vuoteen 2022 saakka.

Kaavoituksessa koko kunnan yleiskaava on tavoitteena saada suunnitelmavuosina 2020-2022 kaupunginvaltuuston käsittelyyn. Lisäksi jatketaan palveluverkkoa ja elinvoimaa palvelevien asemakaavojen työstämistä esim. Marjahaka-Ahmon alueen asemakaava. Lisäksi työohjelmiin otetaan palveluverkkoa tukevia hankkeita. Asemakaavojen muutoshankkeet keskittyvät erityisesti vanhentuneiden asemakaavojen uudistamiseen. Asemakaavojen vanhentuneisuuden uudelleenarviointi tehdään vuoden 2021 maaliskuuhun mennessä. Lippuniemen alueen asemakaava Linkinniemen osalta sekä Kirkonsalmen osalta otetaan työohjelmaan.

Laadittava maapoliittinen ohjelma käyttöön otetaan vuoden 2021 aikana. Kaavoitettavan raakamaan hankinnan tarvetta arvioidaan tapauskohtaisesti. Maanhankinnan painopiste on kaavaa toteuttavissa kiinteistöjärjestelyissä.

Kadut ja ympäristö -vastuualue

Tilivelvollinen: kaupungininsinööri

Vastuualue sisältää seuraavat toimintayksiköt:

- suunnittelu (vesihuollon, liikennejärjestelmän ja yleisten alueiden suunnittelu)
- rakentaminen ja liikennealueet (katujen, yleisten alueiden ja niihin liittyvien verkostojen rakentaminen sekä liikenneväylien ylläpito ja yksityistie)
- viher- ja liikunta-alueet (viher- ja liikunta-alueiden sekä maa- ja metsätilojen ylläpito)

Talous

6200 KADUT JA YMPÄRISTÖ	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	1 936	1 941	1 736	-10,5	1 745	1 755
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-2 476	-2 458	-2 579	4,9	-2 601	-2 621
Henkilöstökulut	-1 786	-1 689	-1 768	4,6	-1 768	-1 768
Toimintakate (Netto)	-2 326	-2 207	-2 610	18,3	-2 624	-2 634
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-2 482	-2 399	-2 324	-3,1	-2 317	-2 290
Tehtävän kokonaiskustannukset	-6 745	-6 546	-6 670	1,9	-6 686	-6 680

Toimintasuunnitelma

Vastuualue vastaa kaupungin yleisten alueiden ylläpidon lisäksi kaupungin kiinteistöjen piha-alueiden ylläpidosta. Piha-alueiden talvikunnossapito hankitaan pääasiassa ostopalveluna paikallisilta koneyrityksiltä ja kesäkunnossapitotyöt tehdään omana työnä määräaikailla työntekijöillä. Toritoiminnan järjestäminen hankitaan ostopalveluna.

Talousarviovuonna katujen peruskorjaus painottuu peruskorjausohjelman mukaisesti Lippuniemen, Makkaralahden ja Kangaslammin asutokatuja korjaukseen sekä ajoratojen päällysteiden uusintaan. Peruskorjausten yhteydessä uusitaan myös näiden alueiden vesihuoltoa.

Pihlajaharjun asuinalueella jatketaan kunnallistekniikan rakentamista Pihlajaharjuntien ja Emankujan päällystys- ja viimeistelytyöillä. Veturitallinrannan asuinalueella rakennetaan asema-kaavan mukainen aukio ja rantalaituri-alue. Porovedentien ja Ylemmäisentie- kevyen liikenteen väylät toteutetaan yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa.

Ulkoilureittien kehittämistä jatketaan rakentamalla Paloisvirran etelärannan reittiä. Lakkautet-

tavien reittien ennallistaminen aloitetaan. Runnin koulun yhteyteen rakennetaan lähiliikunta- paikka. Paloisvuoren kehittämistä jatketaan lumetusjärjestelmän parantamisella. Kirkkopuistoa kunnostetaan Louhenkadun ja Riistakadun välisellä alueella. Leikkikenttiä kunnostetaan mm. Tammi- kadun, Betlehemin ja Lumpeenkujan leikkikentillä.

Katujen talvikunnossapidosta hoidetaan 65 % katupituudesta alueurakoina ja tuntihintaisilla talvihoitokoneilla. Ostopalvelujen kustannusosuus koko vuoden kunnossapitotöistä on noin 40 %. Viher- ja liikunta-alueita ylläpidetään hoitoluokituksen mukaisessa kunnossa omana työnä.

Työvoiman yhteiskäyttöä vastuu- alueen ja toimialan sisällä pyritään optimoimaan.

Katuverkkoa koskevan korjaus- velka-analyysin pohjalta on arvioitu liikenneväylien peruskor- jauksen vuotuisesti investointi- tarpeeksi pitkällä aikavälillä 1,2 M€/vuosi, mikä on huomioitu investointiohjelmassa ja liikenne- väylien peruskorjausohjelmassa.

Metsän myyntituotot 164 000 €, tuotot vuoden 2020 tasossa.

Yksityistieavustuksiin on varattu noin 270 000 €, lisäystä 30 000 €.

Suunnitelmavuosina katujen peruskorjausta toteutetaan päivitetyn peruskorjaus-ohjelman mukaisesti samalla korjausvelkaa pienentäen. Peruskorjaukset painottuvat sorapintaisten katujen ja niiden vesihuollon uusimiseen Lipuniemessä, Kangaslammilla ja Makkaralahdella sekä ajoratojen päällysteiden uusintaan. Siltojen peruskorjausta jatketaan Opettajantien risteyssillan korjaamisella. Savonkadulla toteutetaan Edvin Laineen koulun liikennejärjestelyt.

Uusien asuinalueiden toteutusta jatketaan Pihlajaharjussa, Virranpuistossa ja Veturitallinrannassa. Pihlajaharjussa rakennetaan myös

KoljonvIRRANTien kiertoliittymä. Kangaslammilla rakennetaan uusi kevyen liikenteen väylä Lepokankaantielle.

Lähiliikunta-alueita kehitetään uusien koulujen rakentamisen yhteydessä. Terveystta ja turvallisuutta edistävää elinympäristöä kehitetään viheraluejärjestelmän ja liikenneturvallisuuksuunnitelman pohjalta.

Viher- ja liikunta-alueiden ylläpitoa jatketaan ja kehitetään omana työnä ja tarvittaessa käytetään ostopalvelua.

Vastuualueen tavoitteena suunnitelmavuosina on korjausvelan hallittu pienentäminen. Tätä seurataan vuosittain toimenpideohjelmassa.

Toimitilat -vastuualue

Tilivelvollinen: toimialajohtaja

Toimitilat vastuualue koostuu kolmesta eri toimintayksiköstä:

- Tilahallinta ja rakentaminen
- Kiinteistönhoito
- Kunnossapito

Tilahallinta ja rakentaminen – toimintayksikön tehtävänä on järjestää toimitilat kaupungin eri yksiköille. Yksikkö vastaa kaupungin toimitilojen hallinnasta, vuokraamisesta sekä rakennushankkeiden suunnittelu- ja rakennuttamistehtävistä. Kiinteistönhoito- ja kunnossapito – toimintayksiköiden tehtävänä on järjestää kiinteistöjen ylläpito sekä pitää kaupungin omistamat toimitilat hyvässä toimintakunnos-

sa. Kiinteistönhoitotehtäviin kuuluvat mm. lämmön, sähkön ja veden hankinta sekä kiinteistöhuolto-, jätehuolto-, siivous- ja vartiointipalvelujen järjestäminen. Keskeisiä kunnossapitotehtäviä ovat esimerkiksi kiinteistöjen kuntokartoitukset sekä niiden pohjalta tehtävät vuosikorjaukset. Kiinteistönhoitoa ja kunnossapitoa järjestetään sekä kaupungin omana toimintana että ostopalveluina.

Talous

6310 TOIMITILAT	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	12 018	12 050	11 898	-1,3	11 900	11 902
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-7 621	-8 551	-8 886	3,9	-8 760	-8 700
Henkilöstökulut	-1 536	-1 487	-1 606	8,0	-1 606	-1 606
Toimintakate (Netto)	2 862	2 013	1 406	-30,2	1 534	1 596
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-3 714	-3 851	-3 400	-11,7	-3 393	-4 345
Tehtävän kokonaiskustannukset	-12 871	-13 889	-13 891	0,0	-13 759	-14 651

Toimintasuunnitelma

Vastuualueen toimintoja toteutetaan pääasiassa yksikön omina palveluina ja jonkin verran myös ostopalveluina. Toimintoja kehitetään ja prosesseja tehostetaan. Toimintayksiköissä panostetaan tiedonohjaussuunnitelmien laatimiseen. Kiinteistötietojärjestelmän tietosisältöä ajantasaistetaan.

Kiinteistöjen teknistä kuntoa ja sisäilmaolosuhteita selvitetään tarvittaessa asiantuntijapalveluita käyttäen. Päivitetään kiinteistöjen korjausvelkalaskelmat, kunnossapitosuunnitelmat ja pidemmän aikavälin investointisuunnitelma.

Suunnittelussa ja rakennuttamisessa huomioidaan Terve Talo -ohjeistot ja Kuivaketju 10 –toimintamallit. Hankkeissa käyte-

tään rakennusterveysasiantuntijoita.

Ulkoisten vuokrien arvioitu korotus on n. 0,5 % johtuen ylläpito-kustannusten kasvusta.

Ulkoisten vuokratuottojen (sis. Ylä-Savon sotien rakennukset) vähennys on noin 297 000 €, mikä johtuu pääosin Vetrean kiinteistön vuokrasopimuksen päättymisestä.

Väistötilavuokrat ovat n. 267 000 € (Paloisten päiväkotia, Kirkonsalmen koulu, Kilpijärven koulu).

Sisäilmakorjausten aiheuttamiin muutto- ja puhdistuskustannuksiin varataan 10 000 €.

Kiinteistöjen kunnossapidossa on 30 000 € määrärahavaraus käyttö-ikänsä päässä olevan uimahallin lisäkunnossapitoa varten.

Järjestelmälliset ilmanvaihtokanavistojen puhdistukset sisäilmariskien minimoimiseksi. Määräraha kanavistojen nuohoukseen 60 000 €.

Uimahallin ja Kilpijärven koulun rakennushankkeet jatkuvat talousarviovuonna. Mansikkaniemen koulun ja Taskukellon rakentaminen aloitetaan vuonna 2021.

Runnin vuokrakoulu käytössä koko vuoden. Tämä ei aiheuta kulujen lisäystä, koska perustamis- ja siirtokustannuksia ei ole v. 2021.

Vastuualueen tavoitteena on korjausvelan hallittu pienentäminen suunnitelmakaudella. Tätä seurataan vuosittain toimenpideohjelmassa.

Henkilöstön osaamista lisätään suunnitelmallisella koulutuksella.

Huonokuntoiset ja vailla käyttöä olevat rakennukset pyritään realisoimaan. Talousarvio- ja suunnitelmavuosina puretaan vuosittain käytöstä poistettuja rakennuksia erillisen purkusuunnitelman mukaisesti ja myydään aktiivisesti toimitilastrategiassa myytäväksi määritellyjä rakennuksia.

Määräraha rakennusten purkukustannuksiin 1 155 000 € (lisäys 642 000 €). Purkusuunnitelman mukaan purettavat rakennukset v. 2021 ovat Koljonvirran sairaala, Malminrannan päiväkotia, Kangaslammin pienkotikeskus, Runnin koulu ja Kauppakatu 24. Tarvittaessa voidaan tästä suunnitelmasta poiketa toimialajohtajan päätöksellä.

7.8 Ylä-Savon jätehuoltolautakunta

Jätehuolto

Tilivelvollinen: Jätehuoltopäällikkö

Ylä-Savon jätehuoltolautakunta on viranomaistaho, joka vastaa jätelain viranomaisvelvoitteiden toteuttamisesta Ylä-Savon Jätehuolto Oy:n osakkaiden alueella. Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan toiminta-alueeseen kuuluvat Iisalmen ja Kiuruveden kaupungit, sekä Keitele, Lapinlahden, Pielaveden, Sonkajärven ja Vieremän kunnat.

Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan toiminta-alueella on noin 52 900 asukasta. Asuin- ja vapaa-ajankäytössä olevia rakennuksia toiminta-alueella on noin 29 200 kappaletta, joista asuinrakennuksia on 77 % ja vapaa-ajan asuinrakennuksia 23 %.

Kunta	Asukasmäärä 2019	Asuinrakennuksien määrä 2019	Vapaa-ajan asuinrakennuksien määrä 2019
Iisalmi	21 368	6 062	1 095
Kiuruvesi	7 998	3 720	982
Keitele	2 202	1 175	396
Lapinlahti	9 485	4 802	1 645
Pielavesi	4 391	2 483	1 342
Sonkajärvi	3 897	2 143	789
Vieremä	3 579	1 971	529

Lähde: Asukasmäärä; tilastokeskus tilanne 31.12.2018, rakennukset; Ylä-Savon Louhi -tietokanta 31.12.2019.

Jätelain mukaisesti Ylä-Savon jätehuoltolautakunta päättää alueellaan muun muassa jätehuoltomääräyksistä, jätetaksasta, palvelutasosta sekä määrittää jätehuollolle strategisia tavoitteita huomioiden valtakunnalliset sekä paikalliset jätehuoltosuunnitelmat.

Lautakunnan perustehtäviin kuuluu kiinteistöittäiseen jätehuoltoon liittyneiden ja liittymättömien kiinteistötietojen rekisteröinti. Oleellisenä osana työtä on liittymättömien kiinteistöjen liittäminen jätehuollon piiriin yhdessä ympäristövalvonnan kanssa.

Lisäksi jätehuoltolautakunta arvioi kuljetusjärjestelmän toimivuutta.

Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan sidosryhmiin kuuluvat Ylä-Savon Jätehuolto Oy sekä toimialueen ympäristönsuojeluvalvonta. Yhtiö vastaa operatiivisista tehtävistä ylläpitäen jätekeskusta ja muita vastaanottopisteitä sekä täydentäen ekopisteverkostoa. Ympäristönsuojeluvalvonta valvoo jätehuollon toteutumista tiiviissä yhteistyössä jätehuoltolautakunnan kanssa.

Henkilöstö (htv)

JÄTEHUOLTOLAUTAKUNTA	Henkilöstö	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
	Vakituiset	1,9	2	2	2	2
	Määräaikaiset	0	0	0,3	0,3	0,3
LAUTAKUNTA YHT.		1,9	2	2,3	2,3	2,3

Jätehuoltopäällikön lisäksi jätehuoltolautakunnassa työskentelee jätehuoltoneuvoja.

Jätehuoltolautakunnan henkilöstön tulee osallistua koulutus- ja neuvontatapahtumiin.

Strategiset tavoitteet

Toimiva kaupunkiympäristö ja rakentaminen

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Jätehuollon palvelutason määrittäminen	Työtä jatketaan kun jätelain uudistus on toteutettu	Jätehuoltopäällikkö
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Kuntien jättepoliittisen ohjelman laatiminen: mm. jätteenkeräys- järjestelmästä päättäminen, mitä edeltää kunnan kilpailuttaman mallin ja kiinteistön haltijan kilpailuttaman mallin vertailu.	Työstäminen vuoden 2021 aikana huomioiden jätelain muutokset.	Jätehuoltopäällikkö
Siisti kaupunki / kunta	Asiakasrekisterin päivittäminen ja ylläpito.	Samat tiedot löytyvät eri tietokannoista, kaikki tieto löytyy sähköisessä muodossa ja rekisteritiedot ajan tasalla.	Jätehuoltopäällikkö
Siisti kaupunki / kunta	Asiakasrekisterin päivittäminen ja ylläpito.	Samat tiedot löytyvät eri tietokannoista, kaikki tieto löytyy sähköisessä muodossa ja rekisteritiedot ajan tasalla.	Jätehuoltopäällikkö
Siisti kaupunki / kunta	Asiakasrekisterin päivittäminen ja ylläpito.	Samat tiedot löytyvät eri tietokannoista, kaikki tieto löytyy sähköisessä muodossa ja rekisteritiedot ajan tasalla.	Jätehuoltopäällikkö

Riskit

Riski	Toimenpide	Vastuu	Riskin taustatiedot
Henkilöstöä on liian vähän ja poissaoloja / sijaisuuksia / yms. ei voida järjestää.	Henkilöstövajetta on paikattava määräaikailla työntekijöillä. Palvelutason turvaaminen sijaiskäytännöllä ja työn suunnittelulla. Huolehdittava riittävästä henkilöstön osaamisesta sijaisuuksien turvaamiseksi.	Vastuualueen päällikkö	Resurssit on mitoitettu suoritettavan kahden henkilön (jätehuoltopäällikön ja palveluneuvojan) voimin. Mahdolliset pitkäaikaiset poissaolot kuormittavat henkilöstöä. Lisäksi sairauspoissaolot aiheuttavat osittain resurssipulaa, jota ei voi korvata määräaikaisella henkilöstöllä. Lomautuksilla on suuria vaikutuksia
Uhkaavasti / väkivaltaisesti käyttäytyvä asiakas.	Kartoitetaan tilanteet, joissa uhkatilanteita voi sattua. Koulutetaan henkilöstöä. Pyritään järjestämään työhuoneet vierekkäisiksi ja mahdollistamaan hätäpoistuminen yksikön toisen huoneen kautta hätätapauksissa.	Vastuualueen päällikkö	Asiakas käyttäytyy uhkaavasti asiakaspalvelutilanteessa
Tietojärjestelmän käyttökatos.	Toimintavarmuuden jatkuva kehittäminen sekä varamiesjärjestelmä ja pätevien sijaisten järjestäminen läpileikkaavasti organisaatiossa.	Vastuualueen päällikkö	Jos tietojärjestelmien riskejä ei ole osattu kartoittaa riittävän kattavasti, voi riskien toteutuminen heikentää ja hankaloittaa toimintayksikön toimintaa. Tietojärjestelmien toimivuus on yksiköiden toimintaedellytysten kannalta täysin kriittinen tekijä

Talous

7010 JÄTEHUOLTO	TP 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos %	SV1 2022	SV2 2023
Tuloarviot ja määrärahat (1000 euroa)						
Toimintatulot	141	159	163	2,5	163	163
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintamenot	-31	-42	-40	-5,9	-40	-40
Henkilöstökulut	-101	-106	-115	9,3	-115	-115
Toimintakate (Netto)	9	11	8	-29,2	8	8
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0		0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset	-132	-148	-155	4,9	-155	-155

Ylä-Savon jätehuoltolautakunnan seudullisen yhteistoiminnan taloudesta ja kustannusten jaosta on sovittu yhteistoimintasopimuksessa. Yhteisen jätehuolto-

viranomaisen ja lautakunnan kustannukset katetaan jätelain mukaisesti jätehuollon asiakkailta perittävään jätemaksuun sisällytettynä.

Toimintasuunnitelma

Jätelain uudistuksia odottamaan jätetty strategiatyö saatetaan loppuun, kun jätelain uudistustyö on valmis ja muuttunut laki astuu voimaan. Töihin lukeutuvat niin palvelutason määrittäminen kuin jätehuollon strategiatyö Ylä-Savon alueelle. Lainsäädännössä tapahtuviin muutoksiin reagoidaan tarvittavilla muutoksilla, kuten esimerkiksi jätehuoltomääräysten uudistamisella.

Jätehuoltoviranomaista työllistää eniten jätehuollon liittymisvelvollisuuden seuranta ja tilanteen ylläpito sekä ilmoitusten ja hakemusten käsittely. Seuranta on jatkuvaa ja lautakunta jatkaa aktiivista kehottamista liittyä järjestettyyn jätehuoltoon. Kehotuskirjeet lähetetään kiinteistöille, joiden osalta viranomaisella ei ole järjestetyn jätehuollon tietoa. Tavoitteena on, että kiinteistöjen jätehuoltojärjestelyt käydään läpi ja asuin- ja vapaa-ajankiinteistöt

saadaan kattavasti järjestetyn jätehuollon piiriin.

Työpanosta vaativat myös jätehuollon toiminnan ohjaamiseen liittyvät kokonaisuudet, kuten jätepoliittisen ohjelman laatiminen. Myös sidosryhmäyhteistyö on tärkeässä osassa jalkautettaessa jätelain uudistuksia paikalliselle tasolle.

Isäntäkunta Iisalmi irtisanoutui Sitowisen Paikkasesta, seudullisesta tietojärjestelmästä. Iisalmen kaupungin tietojärjestelmämuutoksesta koituu lisäkustannuksia jätehuoltolautakunnalle, sillä lautakunta joutuu hankkimaan tarvitsemiaan tietoja jatkossa digi- ja väestötietokeskukselta sekä maanmittauslaitokselta. Lisäksi Lapinlahden mahdollinen tietojärjestelmämuutos voi aiheuttaa lisäkustannuksia lautakunnan asiakasrekisterin ylläpitoon. Viranomainen seuraa muutosta ja pyrkii minimoimaan kiinteiden kustannusten nousua.

8 Investointiosa

8.1 Iisalmen kaupungin investoinnit

Talousarviossa aktivointirajaksi on määritelty 10 000 euroa eli vähintään 10 000 euron hankinnat käsitellään investointimenona ja kirjataan poistoaikanaan tuloslaskelman kuluksi. Tätä pienemmät menoerät kirjataan käyttötalouteen.

Poistot investoinneista lasketaan kaupunginvaltuuston 13.11.2017 hyväksytyn, 1.12.2017 voimaan tulleen poistosuunnitelman mukaan tasapoistoina 1.12.2017 alkaen aktivoitaville hyödykkeille.

Tätä aiemmin aktivoitujen hyödykkeiden osalta rakennusten osalta käytetään tasapoistoa ja muiden hyödykkeiden osalta pääasiallisesti menojäännös-poistoa.

Investointimäärärahat ovat valtuustoon nähden sitovia toimialatasolla, ellei yksittäisen projektin tai projektiryhmän osalta ole erikseen muuta mainittu. Määräraha- ja käyttötarkoituserämuutoksista päättää ao. lautakunta niiltä osin kun määräraha ei ole valtuuston nähden sitova.

Investoinnit 2021

Investointisuunnitelma v. 2021 on yhteensä 23,2 M€ (netto). Iisalmen vesi – liikelaitoksen investoinnit mukaan lukien 25,0 M€ (netto).

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Sijoitus Pohjois-Savon pääomarahastoon 100 000 € (Yhteensä 500 000 € v. 2020-2029).

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Irtain omaisuus

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan kalustohankinnat sisältävät mm. koulujen ja päiväkotien kalusteiden vuosittaisen uusimisen määrärahat

sekä uusien koulujen ja päiväkotien kalustamismäärärahat. Toimialan investointimenot v. 2021 ovat 1,0 M€.

Tekninen toimiala

Maa- ja vesialueet

Maanhankintaa toteutetaan siten, että eri puolilla kaupunkia on koko ajan riittävästi luovutettavissa olevia korkeatasoisia tontteja

asumisen ja elinkeinoelämän käyttöön. Maa-alueiden hankintaan on suunnitelmassa varattu 0,7 M€.

Kadut ja yleiset alueet

Katujen ja yleisten alueiden uudisrakentaminen

Katujen uudisrakentamisen määrärahoja on jouduttu edelleen karsimaan toimitilojen mittavan rakentamis- ja peruskorjausohjelman vuoksi.

Koljonvirralla ja Kirkonsalmen länsirannalla osallistutaan Poro-vedentien ja Ylemmäisentien kevyen liikenteen väylien rakentamiseen.

Pihlajaharjun asuinalueella jatketaan kunnallistekniikan rakentamista Pihlajaharjuntien ja Emmankujan päällystystöillä. Virranpuistossa rakennetaan valmiiksi Virranranta -katu. Veturitallinrannassa rakennetaan asuinalueen aukio ja Veturitallinkadun päätteenä oleva ranta-alue.

Määrärahoilla tehdään lisäksi pienempiä liikenteenohjaukseen ja liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttamiseen sisältyviä toimenpiteitä.

Uudisrakentamiseen on suunniteltu käytettäväksi talousarviovuonna 1,2 M€.

Liikennealueiden peruskorjaus

Katujen ja yleisten alueiden investointiosan painopiste on katujen peruskorjauksessa. Tällä pyritään pitämään katuihin kohdistuvaa korjausvelkaa hallinnassa.

Investointisuunnitelmassa esitetyllä investointitasolla katuihin kohdistuva korjausvelka ei kasva. Mikäli peruskorjauskohteen vesihuolto vaatii korjausta, saneeraukset tehdään yhteistyössä Iisalmen vesi -liikelaitoksen kanssa.

Peruskorjauksilla parannetaan katujen ja asuntoalueiden tasoa, vesihuoltoa, liikenneturvallisuutta, katuvalaistusta ja viihtyisyyttä.

Päällysteiden uusimisella estetään myös katurunkojen laajemmat vauriot.

Liikennealueiden peruskorjaussuunnitelman perustana on kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.4.2018 § 25 hyväksytty katujen peruskorjausohjelma vuosille 2019-2030.

Liikennealueiden peruskorjaukseen on suunniteltu käytettäväksi 1,2 M€. Lippuniemen, Makkaralahden ja Kangaslammin katujen peruskorjauksiin käytetään yhteensä 0,5 milj. euroa. Ulkovalaistuksen energiatehokkuuden parantamiseen kiinnitetään huomiota. Valaistuksen ja kevyen-

liikenteen väylien peruskorjaukseen sekä päällysteiden uusimiseen

käytetään erillisten suunnitelmien mukaan 0,7 M€ vuonna 2021.

Liikunta- ja viheralueet

Viher- ja liikuntapaikkarakentamiseen ja peruskorjaukseen on suunniteltu käytettäväksi 0,7 M€ v. 2021.

Määrärahalla toteutetaan mm. Runnin lähiliikuntapaikka sekä Kirkkopuiston kunnostus Louhenkadun ja Riistakadun välillä.

Rahoitusta lähiliikuntapaikkahankkeisiin arvioidaan saatavan 0,03 M€.

Projektin muilla määrärahoilla toteutetaan pienempiä hankkeita mm. leikkikentillä, puistoissa, venevalkamilla sekä ulkoilu- ja venereittien taukopaikoilla.

Muut investoinnit

Projektin määrärahoihin sisältyy mm. määräraha arvaamattomien töiden suorittamiseen toimialajohtajan päätöksen mukaisesti. Trimble Locus –tietojärjestelmän täydennysosien hankintaa jatke-

taan ja kalusto-hankintoja toteutetaan erillisen suunnitelman mukaisesti. Hule-vesiverkostoa rakennetaan ja peruskorjataan katurakennus-kohteissa. Projektin määräraha on 0,7 M€.

Toimitilat

Talonrakennusinvestointien painopiste on koulujen uudisrakentamisessa. Toimitilainvestoinneilla pyritään varmistamaan kaupungin kiinteistöissä turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö.

Mansikkaniemen koulun ja Taskukellon uudisrakennukset alkavat. Uimahallin ja Kilpijärven koulun rakennustyöt aloitetaan vuoden 2020 lopulla. Kulttuurikeskuksella tehdään käyttöä turvaavia toimenpiteitä. Juhani Ahon koululla ja Edwin Laineen koululla tehdään sisäilmakorjauksia.

SOTE –kiinteistöjen investoinnit v. 2021 ovat yhteensä 0,3 M€ ja kouluinvestoinnit 9,3 M€.

Uimahallin investointi v. 2021 on 7,0 M€ (netto).

Muihin talonrakennushankkeisiin käytetään yhteensä 1,0 M€. Määrärahalla toteutetaan mm. keittiölaitteiden uusimisia ja keittiöiden olosuhteiden parantamistoimenpiteitä. Raatihuoneen lämpökeskuksen ja piharakennuksen investointi 0,3 M€. Pieniin arvaamattomiin talonrakennuskohteisiin käytetään toimialajohtajan päätöksen mukaan 0,25 M€ ja nimettyjen hankkeiden jälkitöihin 0,1 M€.

Toimitilainvestoinnit (netto) ovat v. 2021 yhteensä 17,7 M€.

Investointisuunnitelma 2022-2025

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan kalustohankinnat v. 2022-2025 ovat yhteensä 3,6 M€.

Katujen ja yleisten alueiden rakentamisen suunnitelma sisältää Ohenmäen ja Pihlajaharjun alueiden n. 1,3 M€ investoinnit v. 2022-2025. Kirkkotie toteutetaan v. 2023-2024 aikana. Sataman kelluvan aallonmurtajalaiturin uusiminen 0,3 M€ toteutetaan v. 2023. Lepokankaantien kevyenliikenteen väylä toteutetaan v. 2022-2023. Katujen ja yleisten alueiden rakentamisen investointisuunnitelma v. 2022-2025 on yhteensä 3,1 M€.

Liikennealueiden peruskorjaussuunnitelma katujen osalta perustuu valtuuston hyväksymään peruskorjaushjelmaan. Katuja peruskorjataan Lippuniemen, Makkaralahden ja Kangaslammin sekä keskustan alueilla yhteensä 2,8 M€:lla. Valaistuksen ja kevyenliikenteen väylien peruskorjaukseen sekä päällysteiden uusintaan käytetään vuosittain 0,7 M€. Peruskorjaussuunnitelma v. 2022-2025 on 5,9 M€.

Liikunta- ja viheralueiden osalta suunnitelma painottuu lähiliikunta-alueiden rakentamiseen uusien koulujen rakentamisen yhteydessä ja Paloisvuoren ulkoilualueen

kehittämiseen. Uimahallin pysäköintialue uusitaan hallin valmistuttua. Liikunta- ja viheralueiden rakentamiseen ja peruskorjaukseen käytetään suunnitelmakaudella 2,1 M€ (netto).

Toimitilarakentaminen jatkuu voimakkaana. Suunnitelmakaudella 2022-2025 tehdään kouluinvestointeja 7,2 M€. Suunnitelman mukaan uimahalliin investoidaan 6,2 M€ ja kulttuurikeskuksen peruskorjauksen 6,8 M€. Taskukello valmistuu suunnitelmakauden puolivälissä ja sen kustannusarvio on 2,6 M€. Suunnitelmakauden lopulle ajoittuvat kulttuurikeskuksen peruskorjaus, jäähallin peruskorjaus ja harjoitusjäähallin rakentaminen. Muut talonrakennushankkeet – projektin investoinnit vuosina 2022-2025 ovat noin 3,6 M€. Toimitilainvestoinnit (netto) ovat kokonaisuudessaan v. 2022-2025 noin 33,0 M€.

Veljeskodin kiinteistölle on tehty v. 2020 tarveselvitys, jonka pääasiallisena tarkoituksena oli selvittää kiinteistön jatkokäytönmahdollisuuksia. Kiinteistölle on vielä tarkoitus tehdä täydentävät kunto- ja haitta-ainetutkimukset. Purku/investointimäärärahaesitykset käsitellään vuoden 2022 talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Yhteensä 2021-2025

Investointisuunnitelma v. 2021-2025 on 74,7 M€ (netto) ja Iisalmen vesi –liikelaitoksen investoinnit mukaan lukien 83,6 M€ (netto). Keskimääräinen inves-

tointimäärä on 14,9 M€/v. ja Iisalmen vesi –liikelaitoksen investoinnit mukaan lukien 16,7 M€/v.

INVESTOINTISUUNNITELMA 2021-2025 (1000 €)

	Sit. /kv	Kust.arv	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.21-25
--	----------	----------	------	------	------	------	------	------	-----------

KONSERNI- JA ELINVOIMAPALVELUT (KV)

Osuuspääomat

Ylä-Savon sos.-ja terv. huollon ky/eläinklinikka 0 0 0 0 0 0 0 0

Osakkeet ja osuudet

Pohjois-Savon pääomarahasto 250 100 100 100 65 50 415

Muut osakkeet 0 0 0 0 0 0 0

Konserni- ja elinvoimapalvelut yhteensä

Tuotot	Kv	0	0	0	0	0	0	0	0
Kulut	Kv	250	100	100	100	65	50	415	415
Netto	Kv	250	100	100	100	65	50	415	415

SIVISTYS- JA HYVINVOINTITOIMIALA (KV)

Koneet ja kalusto 311 760 1445 485 695 795 4180

Perusopetus ja lukiokoulutus 206 590 570 310 70 80 1620

Varhaiskasvatus 45 50 320 60 60 60 550

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut 60 120 555 115 565 655 2010

Muut aineelliset hyödykkeet 28 200 164 40 10 10 424

Taide-esineiden hankinta ja konservointi 28 250 164 40 10 10 474

Taide-esineiden hankinta ja konservointi (rah.osuus) 0 -50 0 0 0 0 -50

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala yhteensä

Tuotot	Kv	0	-50	0	0	0	0	-50	-50
Kulut	Kv	339	1010	1609	525	705	805	4654	4654
Netto	Kv	339	960	1609	525	705	805	4604	4604

TEKNINEN TOIMIALA (KV)

	Sit. /kv	Kust.arv	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.21-25
--	----------	----------	------	------	------	------	------	------	-----------

Maa- ja vesialueet

Kiinteistöjen osto ja myynti	700	550	400	200	200	200	1550
Kiinteistöjen myynti	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-500
Kiinteistöjen osto	800	650	500	300	300	300	2050

Kadut ja yleiset alueet

Uudet kadut ja yleiset alueet	365	1230	720	1170	370	820	4310
Pihlajaharju	100	100	150	550	150	100	1050
Virranpuisto	0	60	50	0	0	0	110
Virranpuisto (rahoitusosuus)	0	0	0	0	0	0	0
Kirkkotie	0	0	0	200	150	0	350
Ohenmäen asuntoalue	0	0	0	0	0	300	300
Muu liikenteenohjaus	30	30	30	30	30	30	150
Liikenneturv.suunn. toteutus	40	40	40	40	40	40	200
Veturitalinrannan asuntoalue	0	200	50	0	0	0	250
Lepokankaantien kev.liik.väylä	110	0	110	50	0	0	160
Peltosalmen liikennejärjestelyt (kaup. osuus)	0	0	0	0	0	350	350
Sataman aallonmurtaja	50	0	0	300	0	0	300
Porovedentien ja Ylemmäisentie kev.liik.väylät	25	800	0	0	0	0	800
Melakuja	10	0	0	0	0	0	0
Mansikkaniemen koulun liikennejärjestelyt	0	0	70	0	0	0	70
Koljonvirrantien kaava-alueen liikennejärjestelyt	0	0	220	0	0	0	220

Liikennealueiden peruskorjaus	2044	1235	1669	1392	1605	1188	7089
Valaistuksen peruskorjaus	150	150	150	150	150	150	750
Päällysteiden uusinta	400	400	400	400	400	400	2000
Kevyenliikenteen väylien peruskorjaus	100	100	100	100	100	100	500
Pohjolankatu	0	0	0	140	100	0	240
Sillat	920	20	200	20	0	0	240
Liikennevalot	40	40	40	40	40	40	200
Lippuniemen kadut	181	235	237	180	232	204	1088
Riistakatu v. Kuutolank.-Salmenk.	0	0	0	0	280	0	280
Makkaralahden kadut	103	70	0	160	40	0	270
Muut kehittämistoimenpiteet	30	30	30	30	30	30	150
Savonkatu	0	0	240	50	0	0	290
Keskustan/Kirkonsalmen kadut	0	0	0	0	233	264	497
Kangaslammin kadut	120	190	272	122	0	0	584

Liikunta- ja viheralueet	864	745	835	595	395	275	2845
Hanhilampi	50	20	80	0	0	0	100
Paloisvuoren ulkoilualue	30	80	65	150	120	0	415
Ratsastuskenttä	30	0	0	0	0	0	0
Moottoriurheilukeskus	0	0	50	50	0	0	100
Lähiliikuntapaikat	360	120	200	30	0	0	350
Lähiliikuntapaikat (valtionosuus)	-66	-30	-45	0	0	0	-75
Jääkiekkokaukaloiden saneeraus	70	70	0	0	0	0	70
Kankaan liikuntapuisto	100	0	0	100	0	0	100
Ulkoilu- ja venereittien taukopaikkojen peruskorjaus	20	20	20	0	20	20	80
Vesistöjen kunnostus	0	20	0	0	0	0	20
Venevalamat	20	20	20	20	20	20	100
Viheraluejärj. toteutus/terv.edistävä asuinymp.	50	60	60	60	50	50	280
Leikkikenttien saneeraus	90	90	90	90	90	90	450
Keskustan puistot/Kirkkopuisto	0	150	0	0	0	0	150
Uimahallin pysäköintialue	0	0	200	0	0	0	200
Muut puistot	60	60	60	60	60	60	300
Kaupunginrannan kehittämistoimenpiteet	50	30	0	0	0	0	30
Ulkokuntoilupaikat	0	35	35	35	35	35	175

	Sit. /kv	Kust.arv	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.21-25
Muut investoinnit			765	655	635	660	615	595	3160
Arvaamattomat työt			110	110	110	110	110	110	550
Tietojärjestelmä			50	40	0	0	0	0	40
Muu kalusto			325	200	195	200	220	200	1015
Toimistokalusto			10	10	10	15	15	15	65
Suunn.palkk., maasto- ja runkomitt.			100	100	100	100	100	100	500
Tonttien kunnostus			50	50	50	50	50	50	250
Hulevesiverkosto			120	145	170	185	120	120	740

Kiinteistöjen osto ja myynti sekä kadut ja yleiset alueet yhteensä

Tuotot			-166	-130	-145	-100	-100	-100	-575
Kulut			4904	4545	4404	4117	3285	3178	19529
Netto			4738	4415	4259	4017	3185	3078	18954

Toimitilat

Jäähallit	Kv		0	0	0	325	2800	3375	6500
Jäähalli		4000	0	0	0	200	1700	2100	4000
Harjoitusjäähalli		2500	0	0	0	125	1100	1275	2500

SOTE-investoinnit

	Kv		65	250	1574	1140	0	0	2964
Terveyskeskus			15	0	150	150	0	0	300
Kirkonsalmen palvelukeskus			0	20	0	100	0	0	120
Veljeskoti			0	0	0	0	0	0	0
Taskukello		2584	40	230	1424	890	0	0	2544
Päiväkeskus Purje			10	0	0	0	0	0	0

Koulut

	Kv		1740	9260	6098	1100	0	0	16458
Mansikkaniemen koulu		7365	500	3450	3391	0	0	0	6841
Edvin Laineen kivikoulu			0	200	0	0	0	0	200
Lyseo			200	0	0	0	0	0	0
Juhani Ahon koulu			200	200	0	0	0	0	200
Soinlahden koulu		3087	0	200	1787	1100	0	0	3087
Kilpijärven koulu		6970	840	5210	920	0	0	0	6130
Hernejärven koulu			0	0	0	0	0	0	0
Partalan koulu			0	0	0	0	0	0	0
Sourunsalon koulu			0	0	0	0	0	0	0

Päiväkodit

	Kv		400	0	0	0	0	0	0
Uusi vuorohoitopäiväkoti/ratkaisu myöhemmin			400	0	0	0	0	0	0
Lumilinnan päiväkot			0	0	0	0	0	0	0
Peltosalmen päiväkot			0	0	0	0	0	0	0

Kulttuurikeskus

	Kv	14400	100	200	100	700	3000	3000	7000
Kulttuurikeskus			100	200	100	700	3500	3500	8000
Kulttuurikeskus (valt.os)			0	0	0	0	-500	-500	-1000

	Sit. /kv	Kust.arv	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yht.21-25
Uimahalli			1090	7000	6200	0	0	0	13200
Uimahalli (vo-ehto) (kv)	Kv	15428	1290	7400	6600	0	0	0	14000
Uimahalli (valt.os.) (kv)	Kv	1000	-200	-400	-400	0	0	0	-800
Muut talonrakennushankkeet			1024	1020	930	1070	600	1020	4640
Pienet talonrakennuskohteet (arvaamattomat)			250	250	250	250	250	250	1250
Keittiöiden laitteiden uusinta			60	60	60	60	60	60	300
Keittiöiden olosuhteiden parantaminen			60	60	60	0	0	0	120
Nimettyjen hankkeiden jälkityöt			100	100	100	100	100	100	500
Uusien hankkeiden suunnittelu			50	50	50	50	50	50	250
Uimarannan huoltorakennus			0	0	0	200	0	0	200
Juhani Ahon museo			10	10	10	10	10	10	50
Liikuntahalli			0	40	0	0	0	0	40
Sankariniemen kentän rakennukset			30	50	300	350	0	0	700
Kaupungintalo			70	0	0	0	0	0	0
Paloisvuoren huoltorakennus		1000	0	0	0	0	80	500	580
Koulujen ja päiväkotien pihojen parantaminen			50	50	50	50	50	50	250
Raatihuone			0	350	0	0	0	0	350
Kameravalvonnan laajentaminen			24	0	0	0	0	0	0
Nuorisotalo			0	0	50	0	0	0	50
Vanha virastotalo (vihreä talo)			50	0	0	0	0	0	0
Kalliosuoja			200	0	0	0	0	0	0
Ylä-Savo -talon kortteli			70	0	0	0	0	0	0
Toimitilat yhteensä									
Tuotot			-200	-400	-400	0	-500	-500	-1800
Kulut			4619	18130	15302	4335	6900	7895	51562
Netto			4419	17730	14902	4335	6400	7395	50762
Tekninen toimiala yhteensä									
Tuotot	Kv*		-366	-530	-545	-100	-600	-600	-2375
Kulut	Kv*		9523	22675	19706	8452	10185	11073	71091
Netto	Kv*		9157	22145	19161	8352	9585	10473	69716
*paitsi erikseen kv -merkityt hankkeet									
KAIKKI YHTEENSÄ									
Tuotot			-366	-580	-545	-100	-600	-600	-2425
Kulut			10112	23785	21415	9077	10955	11928	76160
Netto			9746	23205	20870	8977	10355	11328	74735
Keskiarvo 2021-2025 (netto) =									14947

Investointimäärärahat ovat
valtuustoon nähden sitovia
toimialatasolla ellei yksittäisen
investoinnin tai investointiryhmän
osalta ole erikseen muuta mainittu.

8.2 Investointien perustelut 2021

Informatiivisena tietona esitetään talousarviovuoden 2021 investointiosan perustelut.

Yksityiskohtaiset investointien perustelut 2020

1.9.2020

Elinvoima- ja konsernipalvelut

Investointimenot	1 000 €
Osakkeet ja osuudet	100,0
Sijoitus Pohjois-Savon pääomarahastoon (yht. 500 000 euroa v.2020-2021)	100,0

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Investointimenot	1 000 €
Koneet ja kalusto	760,0
Perusopetus ja lukiokoulutus	590,0
- Koulujen kalusteiden uusiminen/ väistötilojen kalusteet	60,0
- Lukion kalusteiden uusiminen	10,0
- Keittiöiden lämpövaunujen uusiminen	10,0
- Kilpijärven uuden koulun kalustaminen	510,0
Varhaiskasvatus	50,0
- Päiväkotien kalusteiden uusiminen/ väistötilojen kalusteet	50,0
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	120,0
- Musiikki- ja kansalaisopiston kalusto	10,0
- Salien ääni- ja valokalusto	10,0
- Henkilökunnan työpisteiden kalusteet	10,0
- Kirjaston osastojen kalusteet	10,0
- Uimahallin irtokalusto	50,0
- Liikuntahallien, kenttien ja nuorisotilojen irtokalusto	30,0
Muut aineelliset hyödykkeet	200,0
Taide-esineiden hankinta ja konservointi	250,0
- Kaupungin taide-esineiden hankinta ja konservointi	10,0
- Kilpijärven koulun prosenttitaide	57,0
- Uimahallin prosenttitaide 1. vaihe	153,0
- Mansikkaniemen koulun prosenttitaide 1. vaihe	30,0
	-50,0

Taide-esineiden hankinta ja konservointi

- Rahoitusosuus (uimahallin prosenttitaide)	-50,0
---	-------

Tekninen toimiala

Investointimenot	1 000 €
-------------------------	----------------

Maa- ja vesialueet

Kiinteistöjen osto ja myynti	550,0
-------------------------------------	--------------

Kiinteistöjen osto	650,0
--------------------	-------

Kiinteistöjen myynti	100,0
----------------------	-------

Kadut ja yleiset alueet

Uudet kadut ja yleiset alueet	1230,0
--------------------------------------	---------------

Pihlajaharju	100,0
---------------------	--------------

Pihlajaharjun tien ja Emmankujan päällystys- ja viimeistelytyöt.

Virranpuisto	60,0
---------------------	-------------

Virranranta - kadun pohjaus-, päällystys- ja viimeistelytyöt.

Muu liikenteenohjaus	30,0
-----------------------------	-------------

Pieniä liikenteen parantamistoimenpiteitä: parannetaan ajoneuvoliikenteen ja kevyenliikenteen sujuvuutta. Tehdään pysäköintijärjestelyjä ja erilaisia liikenteenohjaustöitä.

Liikenneturvallisuussuunnitelman toteutus	40,0
--	-------------

Hidasteita Kirkonsalmentielle, Antinkadulle ja Ahmontielle sekä nopeusnäyttötaulujen hankinta liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Veturitallin asuntoalue	200,0
--------------------------------	--------------

Aukion ja ranta-alueen rakentaminen.

Porovedentien ja Ylemmäisentien kevyen liikenteen väylät	800,0
---	--------------

Kevyenliikenteen väylien rakentaminen.

Liikennealueiden peruskorjaus	1235,0
--------------------------------------	---------------

Peruskorjauksilla parannetaan katujen/ asuntoalueiden tasoa, vesihuoltoa, liikenneturvallisuutta, katuvalaistusta ja viihtyisyyttä. Päällysteiden uusimisella estetään myös katurungon laajemmat vauriot.

Valaistuksen peruskorjaus	150,0
----------------------------------	--------------

Uusitaan alueittain katuvalolamppuja uusien energiasäästönormien mukaisiksi. Huonokuntoisten katuvalokaapeliin ja valaisinpylväiden uusimisia yksittäisissä kohteissa, joissa ei muutoin ole kadun peruskorjaukseen tarvetta. Työ käsittää taajama-alueella puistojen, puistokäytävien ja pienten katujen valaistukset. Haja-asutusalueelle uusitaan teiden ja kuntopolkujen valaistusta.

Päällysteiden uusinta	400,0
------------------------------	--------------

Huonokuntoisten asfalttipintojen uusimista pää- ja kokoojakaduilla sekä asuntoalueiden kaduilla.

Kevyen liikenteen väylien peruskorjaus	100,0
---	--------------

Huonokuntoisten kevyenliikenteen väylien peruskorjausta

Sillat	20,0
Siltakorjauksien suunnittelu.	
Liikennevalot	40,0
Pohjolankadun ja Kirkkopuistonkadun risteyksessä opastimien ja kojeen uusiminen.	
Lippuniemen kadut	235,0
Haravankadun ja Sirpinkaaren pohjaustyöt.	
Makkaralahden kadut	70,0
Jousikujan ja Nuolikujan päällystys- ja viimeistelytyöt	
Muut kehittämistoimenpiteet	30,0
Keskusta-alueella olevia pieniä rakentamis- ja korjaustoimenpiteitä.	
Kangaslammin kadut	190,0
Kangaslammintien ja Marjapolun pohjaustyöt.	
Investointimenot	1 000 €
Liikunta- ja viheralueiden peruskorjaus	745,0
Paloisvuoren ulkoilualue	80,0
Lumetusjärjestelmän ja pumppaamon parantaminen.	
Lähiliikuntapaikat	120,0
Runnin lähiliikuntapaikan rakentaminen.	
Lähiliikuntapaikat	-30,0
Valtionavustus	
Hanhilampi	20,0
Practical-radan suunnittelu ja ympäristöluvan päivitys.	
Jääkiekkokaukaloiden saneeraus	70,0
Kankaan liikuntapuiston ulkokaukalon pohjan uusiminen.	
Ulkoilu- ja venereittien taukopaikkojen peruskorjaus	20,0
Ulkoilureittien taukopaikoilla rakennelmien ja kalusteiden peruskorjausta.	
Venevalkamat	20,0
Taajama-alueella olevien venevalkamien kunnostustyöt.	
Viheraluejärjestelmän tot./terv. edistävä asuin ymp.	60,0
Paloisvirran eteläpuolen rantaraitin rakentaminen.	
Leikkikenttien saneeraus	90,0
Kalusteiden uusintaa Betlehemin, Tammikadun ja Lumpeenkujan leikkikentillä.	
Vesistöjen kunnostus	20,0
Veturitallinrannan ruoppaus.	
Muut puistot	60,0
Puistojen ja puistometsien kunnostustoimenpiteitä.	
Kaupunginrannan kehittämistoimenpiteet	30,0
Kalusteet ja liittymän rakentaminen.	
Keskustan puistot/ Kirkkopuisto	150,0
Kirkkopuiston kunnostus välillä Louhenkatu-Riistakatu	
Ulkokuntoilupaikat	35,0
Paloisvuoren ulkokuntoiluvälineiden uusinta.	

Muut investoinnit	655,0
Arvaamattomat työt	110,0
Ennalta arvaamattomat työt työkauden aikana.	
Tietojärjestelmä	40,0
Vuonna 2016 hankitun järjestelmän täydennysosat.	
Muu kalusto	200,0
Kone- ja kalustohankinnat erillisen ohjeellisen suunnitelman mukaan.	
Toimistokalusto	10,0
Toimistokalusteiden korvaus- ja uusintainvestointeihin.	
Suunnittelupalkkiot, maasto- ja runkomittaukset	100,0
Suunnittelun ostopalvelut, tulevia (myös EU)-hankkeita varten tehtävät selvitykset, investointien perusselvitykset, maastotutkimusten ja –mittausten ostopalvelut ja tarvikkeet.	
Tonttien kunnostus	50,0
Satunnaiset kunnostukset tonteilla, tonttien täytöt ja muotoilut.	
Hulevesiverkosto	145,0
Hulevesiverkoston rakentaminen ja peruskorjaus.	
Investointimenot	1 000 €
Toimitilat	17 730,0
SOTE-investoinnit	250,0
Taskukello	230,0
Uudisrakennuksen suunnittelu ja rakentamisen aloitus. Kustannusarvio 2,6 milj. euroa (2020-2022).	
Kirkonsalmen palvelukeskus	20,0
Helteisiin varautuminen (viilennyksen asentaminen)	
Koulut	9 260,0
Mansikkaniemen koulu	3 450,0
Mansikkaniemen koulun uudisrakennus hankesuunnitelman mukaan. Kustannusarvio 6,9 milj. euroa (2020-2022).	
Kilpijärven koulu	5 210,0
Kilpijärven koulun uudisrakennus hankesuunnitelman mukaan. Kustannusarvio 7,0 milj. euroa (2019-2021).	
Edvin Laineen kivi koulu	200,0
Sisäilmakorjaukset.	
Soinlahden koulu	200,0
Soinlahden koulun hankesuunnittelu ja suunnittelu. Hankkeen kustannusarvio 3,1 milj. euroa (2021-2023)	
Juhani Ahon koulu	200,0
Sisäilmakorjaukset.	
Kulttuurikeskus	200,0
Käyttöä turvaavia toimenpiteitä.	
Uimahalli	7 000,0

Uimahallihanke hankesuunnitelman mukaan. Kustannusarvio netto 14,4 milj.euroa (2019-2022).

Muut talonrakennushankkeet	1 020,0
Pienet talonrakennuskohteet (arvaamattomat)	250,0
Varaus vauriokorjauksille, joita ei voida tehdä kunnossapitorahoituksella. Päätökset määrärahan käytöstä eri kohteisiin tekee teknisen toimialan toimialajohtaja. Pääpaino on sisäilman laatua ja käytettävyyttä parantavissa toimenpiteissä.	
Keittiöiden laitteiden uusinta	60,0
Vanhentuneiden ja viallisten laitteiden uusiminen eri kiinteistöjen keittiöissä keittiölaitteiden uusimissuunnitelman mukaisesti.	
Keittiöiden olosuhteiden parantaminen	60,0
Ruokahuollon strateginen muutos vaatii olosuhteiden parantamista (mm. viilennys), jakelukeittiöt muutetaan kuumennuskeittiötyypisiksi.	
Nimettyjen hankkeiden jälkityöt	100,0
Käyttöönottovaiheen välttämättömät muutostyöt ja lisähankinnat. Tulevat ajankohtaisiksi yleensä muutamana vuotena hankkeen valmistumisen jälkeen.	
Uusien hankkeiden suunnittelu	50,0
Tulevien investointien suunnittelua useissa kohteissa, erityisesti suunnittelua tukevia täydentäviä selvityksiä. Tämä määräraha kohdistuu suunnittelijoiden ja asiantuntijoiden palkkioihin esim. kunto- ja sisäilmatutkimuksissa sekä rakenne- ja lvis-selvityksissä. Vuonna 2020 selvityksiä tehdään useille eri rakennuksille.	
Juhani Ahon museo	10,0
Erillisen suunnitelman mukaan.	
Liikuntahalli	40,0
Valaistuksen uusiminen led-valaistukseksi.	
Sankariniemen kentän rakennukset	50,0
Konekatoksen rakentaminen.	
Koulujen ja päiväkotien pihojen parantaminen	50,0
Huonokuntoisten kalusteiden ja varusteiden uusimista erillisen suunnitelman mukaan.	
Raatihuone	350,0
Lämpökeskuksen ja piharakennuksen rakentaminen sekä julkisivujen kunnostusta ja maalausta.	

9 Iisalmen Vesi –liikelaitos

Tilivelvollinen: Vesilaitoksen johtaja

Iisalmen Vesi –liikelaitos tuottaa vesihuollon palveluja, kehittää vesihuoltoa sekä vastaa vesihuoltoverkostojen ja –laitosten kunnossapidosta ja uudisrakentamisesta kaupunginvaltuuston määräämällä toiminta-alueella. Resursien puitteissa palveluja tarjotaan myös jakeluverkon piirissä oleville yksityistalouksille, vesiosuuskunnille ja vesiyhtiöille. Vesilaitoksen toiminnan tavoitteena on talousveden laadun ja saatavuuden turvaaminen sekä jäteveden tehokas puhdistaminen.

Iisalmen Vedellä oli v. 2019 lopussa 4 718 kulutuspaikkaa, omaa vesijohtoverkostoa 295 km ja viemäriverkostoa 173 km. Jätevedenpuhdistamolla puhdistetaan Iisalmen kaupungin jätevesien lisäksi myös Vieremän ja Sonkajärven kuntien jätevedet. Hulevesiverkostoa on 132 km ja se on Iisalmen kaupungin hallinnassa. Ylä-Savon Vesi Oy vastaa Ylä-Savon alueen kunnille toimittavan talousveden tuotannosta.

Viime vuosina Iisalmen Vedellä on ollut käynnissä isoja investointiprojekteja. Jätevedenpuhdistamon saneeraus kesti yli 2,5 vuotta ja kustannukset olivat liki 15 M€. Investointien painopiste siirtyy

laitosrakentamisesta talousvesi- ja viemäriverkostojen uudisrakentamiseen ja saneeraukseen.

Vesi- ja viemäriverkostoa saneerataan katusaneerauksien yhteydessä saneerausohjelman mukaisesti. Saneerauksilla pyritään pitämään vuotovesien määrä kurissa niin vedenjakelussa kuin jäteveden johtamisessa ja samalla huolehditaan siitä, ettei verkostojen korjausvelka kasva. Verkoston uudisrakentaminen on pääsääntöisesti täydennysrakentamista olemassa oleville alueille. Uusia runkolinjoja rakennetaan harvakseltaan. Vuonna 2020 käynnistynyt Runni - Iisalmi -siirtoviemäriin ja vesijohdon rakentaminen on suurin yksittäinen verkostoprojekti pitkään aikaan.

Laajemmat investointikokonaisuudet toteutetaan pääsääntöisesti ulkopuolisten urakoitsijoiden toimesta. Iisalmen Veden oma henkilöstö keskittyy jakelu- ja laitostoiminnan ylläpitoon sekä käytön ja kunnossapidon toteuttamiseen. Vedenlaadun ja -jakelun varmistaminen ja laitostoiminnan häiriöttömän toiminnan turvaaminen ohjaavat vahvasti Iisalmen Veden toimintaa.

Vastuualue sisältää seuraavat toimintayksiköt

- Hallinto- ja verkostot
- Laitokset

Henkilöstö (htv)

Henkilöstö Iisalmen vesiliikelaitos

Henkilöstö	TP2019	TA2020	TA2021	TS2022	TS2023
Vakituiset	12,0	12,0	14,0	14,0	14,0
Määräaikaiset	1,6	2,5	1,5	1,5	1,5
Yhteensä	13,6	14,5	15,5	15,5	15,5

Vakinaisesta henkilökunnasta tuntipalkkaisia on kaksi henkilöä. Yksi verkostoasentaja opiskelee oppisopimuskoulutuksen kautta verkostomestariksi ja hänellä on määräaikainen työsopimus opiske-luajan loppuun saakka.

Yhden henkilön lisäys on osoittautunut välttämättömäksi. Olemassa oleva varallaolo-järjestelmä toimii vesilaitoksen ja kaupungin valvontatarpeen osalta hyvin, mutta varallaolo on nykyisellään liian kuormittavaa henkilöstölle, eikä kustannus-tehokkuus ole parhaalla mahdol-lisella tasolla. Henkilöstön määrä ei tällä hetkellä riitä siihen, että työaikoja järjestettäisiin optimaali-sesti työtehtävien edellyttämällä tavalla. Yhden lisähenkilön palk-kaaminen mahdollistaa työaikojen vuorottelun niin, että ylitöiden määrä vähenee oleellisesti. Tämä on nykyisen työaikalainsäädännön hengen mukainen ratkaisu. Myös

työhyvinvoinnin kannalta ylitöiden vähentäminen on tärkeää.

Iisalmen Vesi –liikelaitoksella käytetään määräaikaisia työnteki-jöitä kausiluonteisesti mm. verkos-tosaneeraus- ja toimistotehtävissä. Iisalmen Vesi tarjoaa vuosittain kesäharjoittelupaikkoja alan opis-kelijoille verkostotyömailla ja jätevedenpuhdistamolla. Vuosittain pyritään tarjoamaan mahdollisuus insinööriyön tekemiseen yhdelle insinööriopiskelijalle.

Henkilöstön ammattitaitoa yllä-pidetään ja kehitetään lisä- ja pätevyyskoulutusten kautta. Uusil-le verkosto- ja laitosasentajille pyritään järjestämään mahdol-lisuus hankkia vesihuoltoalan peruskoulutus työn ohessa opis-kelemalla. Työntekijöiden hyvin-voinnin, tiedonkulun ja tiimien keskinäisen yhteistyön sekä toiminnan laadun parantamisen eteen tehdään jatkuvasti työtä.

Strategiset tavoitteet

Vetovoima ja kasvu

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Palveluiden uudistaminen ts. ajassa pysyminen	Palvelutarjonnan kehittäminen, mm. sähköiset palvelut	Asiakastyytyväisyyskyselyn ja palvelujen käytön kartoituksen tulokset ja vertailu	Vesilaitoksen johtaja

Osaaminen ja hyvinvointi

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Henkilöstön osaaminen on huipputasoa	Tarvittaviin ammattipätevyys- ja ammattitaitoa ylläpitäviin koulutuksiin osallistuminen	Osaamisen ylläpitäminen ja pätevyysvaatimusten täyttyminen	Käyttöpäällikkö
Työkykyinen ja hyvinvoiva henkilöstö	Tehtävien kierto ja työilmapiirin parantaminen, työnohjaus	Työtyytyväisyyskyselyn tulos	Vesilaitoksen johtaja, käyttöpäällikkö

Toimiva kaupunkiympäristö ja rakentaminen

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Viihtyisä, turvallinen ja esteetön kaupunkiympäristö	Vesihuollon toimintavarmuuden ylläpitäminen	Vesijohtoverkon automaatiovalvonnan lisäys, virtaus- ja painemittaukset tärkeisiin solmupisteisiin. Vuosittainen tavoite 3 uutta mittausta / vuosi	Vesilaitoksen johtaja
Tiivis yhdyskuntarakenne ja hyvin saavutettavissa oleva ja toimiva palveluverkko	Seudullisen yhteistyön kehittäminen vesihuollossa	Toimintajärjestelmien yhtenäistäminen seudullisena.	Vesilaitoksen johtaja

Vakaan talouden Iisalmi

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Investointitason suunnitelmallisuus ja ennustettavuus sekä korjausvelan hallinta	Investointien pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) toteuttaminen. PTS:n tarkistaminen ja täydentäminen vuosittain	Vuosittaisen tavoitteen saavuttaminen. Korjausvelka pidetään alle 10 % tasolla	Vesilaitoksen johtaja
Kilpailukykyinen hinnoittelu- ja taksapolitiikka	Iisalmen veden taksat pidetään vastaavien seutukaupunkien keskitasossa	Taksavertailu vastaavien seutukaupunkien taksoihin	Vesilaitoksen johtaja

Houkutteleva ja huolehtiva työnantaja

Tavoite	Toimenpide	Mittarit	Vastuu
Osaavan työvoiman saatavuus	Rekrytointiprosessien kehittäminen ja positiivisen työnantajakuva markkinointi	Ammattitaitoinen henkilökunta ja rekrytointien onnistuminen	Vesilaitoksen johtaja, käyttöpäällikkö

Riskit

Riski	Toimenpide	Vastuu	Riskin taustatiedot
Vesilaitostoiminnan riskit, kuten talousveden saastuminen ja siitä aiheutuva epidemia tai jätevesivuoto	Riskinhallintaohjelman mukaisten toimenpiteiden suorittaminen; kuten verkostokarttojen ylläpito, työmaiden valvonta, henkilöstön koulutus, kyberuhkien hallinta ja säännölliset varautumisharjoitukset.	Vesilaitoksen johtaja	Varautumissuunnitelman yhteydessä on laadittu riskikartoitus ja riskinhallinnan toimenpiteet mm. talousveden saastumisen ehkäisemiseksi.

Hankintojen virheellinen toteuttaminen	Hankintakoulutuksiin osallistuminen, yhteistoiminta hankintayksikön kanssa ja riittävän ajan varaaminen kilpailutusasiakirjojen laadintaan, isojen hankintojen kilpailutuksissa kokeneita konsultteja avuksi.	Vesilaitoksen johtaja	Hankintojen kilpailutuksiin liittyvät virheet ja puutteet mm. tarjouspyyntöjen laadussa voivat johtaa mm. valituksiin ja hankinnan viivästymiseen ja/tai pitkittymiseen eri syistä johtuen.
Henkilöstöä on liian vähän ja poissaoloja / sijaisuuksia yms. ei voida järjestää. Päivystyksen järjestäminen pienellä henkilöstöllä aiheuttaa yksittäisten henkilöiden liiallista kuormitusta ja kasvattaa päivystyksen toimivuuden riskiä.	Tarvittavien sijaisjärjestelyjen organisointi ja siihen liittyvät koulutustarpeet. Yhteistyökumppanit ja kunnossapidon puitesopimukset. Varallaolojärjestelyjen uudelleen organisointi. Henkilöstön työhyvinvoinnista ja työssäjaksamisesta huolehtiminen.	Vesilaitoksen johtaja	Työntekijäresurssit ovat liian vähäiset toimivan päivystysringin organisointiin. Liian lyhyt päivystyskierto aiheuttaa työntekijöiden kuormittumista ja sen, että sijaisuuksia ei kaikilta osin voida järjestää toimivalla tavalla. Sairauspoissaolot aiheuttavat osittain resurssipulaa, jota ei voi korvata määräraikaisella henkilöstöllä.
Tietojärjestelmän tai -järjestelmien käyttökatko	Prosessisäätöjen ja laitekannan käyttöönottojen huolellinen etukäteissuunnittelu. Laitteiston kahdentaminen kriittisissä kohteissa. Varavoimakoneet.	Vesilaitoksen johtaja	Laitekannan varmistaminen kahdentamalla kriittiset laitteet. Varavoimakoneilla ja UPS-laitteilla varmistetaan sähkökatkosten aikana kriittisten kohteiden sähkönsaanti.

Ylimääräisiä kuluja jätevedenpuhdistamon lupaehtojen ylittymisestä	Riskikartoitukset tehty, riskinhallintasuunnitelman laatiminen ja päivittäminen kriittisissä kohteissa 2021. Henkilökunnan osaamisen ylläpitäminen.	Vesilaitoksen johtaja Käyttöpäällikkö Kunnossapitoinsinööri	Laitekoulutukset ja huolto-ohjelmien laatiminen tärkeää tulevaisuuden riskinhallinnan kannalta.
Avoimiin työtehtäviin hakijoilla ei ole tarvittavaa erityisosaamista	Täydennyskoulutuksiin osallistuminen, uusille työntekijöille ammattialan erikoiskoulutusta.	Vesilaitoksen johtaja	Vesihuoltoalan koulutusta ei ole tällä hetkellä ammattikoulujen peruskoulutuksissa. Oppisopimuskoulutuksissa ja vesihuoltoalan erikoisammattitutkinnoissa on mahdollista suorittaa alan pätevyys.
Puutteet tarvikkeiden ja varaosien saatavuudessa	Oman varaston ylläpitäminen poikkeustilanteiden vaatimuksia varten. Kriittisille kemikaaleille etsittävä korvaavia tuotteita mahdollisen toimituskatkon varalle. Kilpailutuksissa neuvottelumenettely turvallisempi tapa ja tarvittaessa koekäytöt.	Vesilaitoksen johtaja Käyttöpäällikkö Kunnossapitoinsinööri	Hankintasopimusten laadinnassa voi esiintyä virheellisyyksiä / puutteita, jotka vaikuttavat tarvikkeiden ja / tai varaosien saatavuuteen. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia vedentoimitukseen ja jäteveden puhdistukseen.

Vesitornin ennakoitua nopeampi kunnon heikkeneminen	Säännölliset kuntokartoitukset. Tarveselvityksen laatiminen vesihuollon toiminnan varmistamiseksi. Kaavoituksessa ja budjetoinnissa varauduttava tuleville vuosille tarvittaviin investointeihin.	Vesilaitoksen johtaja	Kuntokartoituksia tehdään viiden vuoden välein.
---	---	-----------------------	---

Toimintasuunnitelma

Iisalmessa asiakaskenttä ja vedenkulutus ovat pysyneet melko vakaina viime vuosina. Ylä-Savon kuntien vesihuollon yhteistyön kehittämissuunnitelman laatiminen käynnistyi vuonna 2018. Yhteistyön mallia tarkennettiin helmikuussa 2020 valmistuneessa vesihuollon operoinnin yhteistyöselvityksessä. Selvitystyötä jatketaan edelleen vuonna 2021 organisaatiomallin suunnittelulla, teknisten järjestelmien ja talousvaikutusten arvioinnilla. Vesiosuuskuntien kanssa pyritään tekemään yhteistyötä mm. koulutusten ja laitekannan yhtenäistämisen osalta.

Ostopalveluna hankittavia kunnosapitopalveluja ja huoltotehtäviä, kuten kausiluonteisesti toteutettavia vesi- ja viemärilinjoiden tarkastuksia ja kunnostamisia sekä koneistojen huoltotehtäviä, kilpailutetaan vuoden 2021 aikana.

Vesilaitoksen hallinto- ja asiakaspalvelu toimii kaupungintalolla yhtenäisen palvelupisteperiaatteen mukaisesti. Jätevedenpuhdistamon ja jätevesiverkoston henkilöstö työskentelee Vuohinie-

men jätevedenpuhdistamolta käsin. Kaupungin varikolla on Iisalmen Veden käytössä muutamia tiloja, kuten varastoja ja puhtaan veden mittarien asennusten valmistelupaja.

Vuonna 2021 talousvesitaksaan ei ole tarvetta tehdä korotusta. Vuonna 2021 talousveden hinta on 1,28 €/m³ (alv 0%). Talousvesiverkoston toiminnan varmistamiseksi on tarpeen tehdä investointeja, jotka tulevat aiheuttamaan talousvesitaksaan korotuspainetta tulevina vuosina. Korotukset tulevat kuitenkin olemaan varsin maltillisia.

Jäteveden osalta Vuohiniemen jätevedenpuhdistamon saneerausinvestoinnin aiheuttamat poistot ja rahoituskulut aiheuttavat edelleen korotuspainetta. Vuohiniemen investoinnin kokonaisvaikutus taksaan selvitettiin osana kustannusarvion laatimista. Konsultin arvion mukaan puhdistamoinvestoinnin aiheuttama korotuspaine kuutiohintaan on 0,60 €. Jätevesitaksaa on korotettu vuosien 2017 - 2020 aikana yhteensä 0,52 €. Korotustarve on

siis edelleen 0,08 €/m³. Vuonna 2021 jätevesitaksaa korotetaan 0,06 euroa/m³. Korotuksen jälkeen jäteveden hinta on 2,23 €/m³ (alv 0%). Puhdistamon kapasiteetin kasvattaminen kuormitusta vastaavalle tasolle on nostanut mm. sähkön ja kemikaalien kulutusta. Laajemman rakennus- ja koneistokannan ylläpito nostaa puhdistamon käyttökuluja. Jäteveden hintaan on tehtävä maltillisia korotuksia myös tulevana vuosina verkoston saneeraustarpeen kasvaessa.

Talousveden ja jäteveden perusmaksuihin tehdään 3 % korotukset. Perusteena perusmaksujen korotuksille ovat vesihuoltoalan taksasuositukset. Iisalmessa perusmaksut asettuvat edelleen taksavertailussa huomattavasti valtakunnallisen keskitason alapuolelle.

Veden ja jäteveden hinta Iisalmessa on valtakunnallisen keskiarvon alapuolella. Vesilaitosyhdistyksen suosituksen mukaan vertailua valtakunnallisen vesitaksan keskihintaan tai muiden laitosten taksahintoihin tulisi tehdä harkiten. Vesihuoltolaitokset poikkeavat toisistaan merkittävästi. Vesilaitosten verkostojen ja laitekannan ikä sekä verkoston pituudet vaihtelevat suuresti. Osa laitoksista keskittää voimavaroja poikkeustilanteiden hallintaan, mikä vaatii myös rahallista panostusta. Päivystykset, henkilöstön säännöllinen koulutus ja teknisen tason ylläpitäminen ovat eri vesilaitoksilla erilaisella tasolla. Alueellisista eroista, kuten purkuvesistöstä johtuen mm. jäteveden puhdistamojen lupaehdot ovat erilaisia ja vaativat investointi- ja käyttökustannuksiltaan hyvinkin eritasoista

tekniikkaa. Taksahinnan vertailun lisäksi vesilaitosten tunnusluvuista olisi hyvä vertailla esimerkiksi saneerausvelan ja häiriötilanteiden määrää, koulutusten toteutumista sekä yleistä varautumisen tasoa. Vuohiniemen puhdistamolla on saneerauksen jälkeen palattu normaaleihin rutiineihin. Toiminnan kehittäminen tulee keskittymään prosessien säätämiseen ja optimointiin. Saneerauksen ulkopuolelle jääneisiin rakennuksiin tehdään huolto- ja kunnostussaneerauksia. Lietteenguivaimien uusiminen vuonna 2020 jää kesken koronan vaikeuttaessa laitetoimituksia. Kuivaimien uusiminen pyritään toteuttamaan loppuun vuoden 2021 aikana.

Talousveden häiriöttömän jakelun turvaamiseksi lisätään vesijohtoverkostoon mittauksia ja seurantaa. Poikkeustilanteiden hallinnan sekä verkoston toiminnan ja huollon varmistamiseksi on tehty alustavaa selvitystyötä jo parin vuoden ajan. Suunnittelua, mittausdatan keräämistä ja toimenpiteitä verkoston hallinnan parantamiseksi jatketaan tulevien vuosien aikana. Vesitornin kuntoa seurataan säännöllisesti ja kuntokartoituksia tehdään viiden vuoden välein. Viimeisin kuntokartoitus on tehty vuonna 2020, eikä selvityksen perusteella ole tarvetta toimenpiteisiin toistaiseksi.

Runni - Iisalmi siirtoviemärin rakennusurakka jatkuu vuoden 2021 kesään saakka. Siirtoviemärin rakentamisen yhteydessä rakennetaan myös uutta vesijohtoa. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on liki miljoona euroa. Hankkeen yhteydessä varaudutaan tulevana vuosina rakentamaan haaralinjoja, jotka

mahdollistavat liittymisen siirto-
linjaan. Uutta vesihuoltoverkostoa
rakennetaan tarpeen mukaan myös
olemassa olevilla asuinalueilla
täydentämään nykyistä verkostoa.

Vesihuoltoverkostojen sanee-
raukset jatkuvat pitkän tähtäimen
saneeraus suunnitelman mukai-
sesti. Katuverkon korjausvelka-
analyysissä on otettu huomioon
vesihuoltoverkoston kasvava

korjausvelkamäärä, joka ohjaa
osaltaan katu- ja vesihuolto-
verkoston saneerausta. Vuoden
2021 aikana vesihuoltoverkostoa
uusitaan yhteistyössä Kadut ja
ympäristö-yksikön kanssa edelleen
mm. Kangaslamilla ja Lippu-
niemessä. Vesi- ja
viemäriverkoston uudisrakenta-
miseen ja saneerausinvestointeihin
on varattu liki 1,2 M€.

Iisalmen kaupunki on asettanut Iisalmen vesi -liikelaitokselle seuraavat
tavoitteet vuodelle 2021:

- Korvaus peruspääomasta (=tuloutus) 300 000 €
- Positiivinen tulos
- Runni-Iisalmi –siirtoviemärilinjaan rakentaminen
- Katusaneerauskohteiden toteuttaminen investointisuunnitelman mukaisesti
- Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus säilyvät korkealla tasolla
- Hinnat ovat valtakunnan keskitasolla tai sen alapuolella

TALOUSARVION TULOSLASKELMA 2021

	TP 2019	TA+MUUT. 2020	LTK 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
LIKEVAIHTO	5 559 271	6 121 480	6 273 700	2,49	6 422 500	6 543 000
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT	14 866	16 220	0	-100,00	0	0
MUUT TUET JA AVUSTUKSET	1 936	0	0		0	0
MATERIAALIT JA PALVELUT	-2 882 650	-3 060 698	-3 023 420	-1,22	-3 015 700	-3 036 300
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 804 560	-1 869 668	-1 918 220	2,60	-1 934 100	-1 949 300
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-1 804 560	-1 869 668	-1 918 220	2,60	-1 934 100	-1 949 300
PALVELUJEN OSTOT	-1 078 090	-1 191 030	-1 105 200	-7,21	-1 081 600	-1 087 000
HENKILÖSTÖKULUT	-773 638	-701 002	-733 800	4,68	-736 900	-739 900
PALKAT JA PALKKIOT	-590 000	-520 400	-543 000	4,34	-545 500	-548 000
HENKILÖSIVUKULUT	-183 638	-180 602	-190 800	5,65	-191 400	-191 900
ELÄKEKULUT	-160 429	-157 282	-168 600	7,20	-169 000	-169 400
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-23 208	-23 320	-22 200	-4,80	-22 400	-22 500
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-802 463	-1 702 500	-1 718 400	0,93	-1 785 200	-1 817 600
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTO	-802 463	-1 702 500	-1 718 400	0,93	-1 785 200	-1 817 600
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-132 043	-148 760	-146 900	-1,25	-149 800	-152 500
LIIKELYIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHT.	985 279	524 740	651 180	24,10	734 900	796 700
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-460 426	-369 800	-365 200	-1,24	-359 900	-354 700
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 450	2 000	1 600	-20,00	1 600	1 600
MUILE MAKSETUT KORKOKULUT	-62 779	-71 800	-66 700	-7,10	-61 400	-56 200
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	-400 000	-300 000	-300 000	0,00	-300 000	-300 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-97	0	-100		-100	-100
YLIJÄÄMÄ(ALIJÄ)ENN.SATUNN.ERIÄ YHT.	524 853	154 940	285 980	84,57	375 000	442 000
POISTOERON LISÄYS(-)TAI VÄH(+)	83 949	16 300	14 200	-12,88	12 600	11 400
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	608 802	171 240	300 180	75,30	387 600	453 400

TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMA 2021

	TP 2019	TA+MUUT. 2020	LTK 2021	Ero%	SV1 2022	SV2 2023
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
LIKEYLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	985 279	524 740	651 180	24,1	734 900	796 700
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	802 463	1 702 500	1 718 400	0,9	1 785 200	1 817 600
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-460 426	-369 800	-365 200	-1,2	-359 900	-354 700
	1 327 316	1 857 440	2 004 380	7,9	2 160 200	2 259 600
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-5 029 210	-4 773 000	-1 780 000	-62,7	-1 825 000	-1 795 000
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA	-5 029 210	-4 773 000	-1 780 000	-62,7	-1 825 000	-1 795 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 701 894	-2 915 560	224 380	-107,7	335 200	464 600
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
LAINAKANNAN MUUTOKSET				-130,0		
ELÄKEKULUT	3 500 000	2 700 000	1 900 000	-29,6	1 900 000	1 900 000
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 563 806	-2 015 500	-2 105 500	4,5	-2 225 500	-2 370 500
	1 936 194	684 500	-205 500	-130,0	-325 500	-470 500
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
SAAMISTEN MUUTOS KUNNALLA/KY:LTÄ	2 229 376	0	0		0	0
SAAMISTEN MUUTOS MUILTA	4 957	0	0		0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	63 823	0	0		0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS MUILTA	-532 456	0	0		0	0
	1 765 700	0	0		0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	3 701 894	684 500	-205 500	-130,0	-325 500	-470 500
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	-2 231 060	18 880	-100,8	9 700	-5 900

TALOUSARVION INVESTOINTIOSA 2021

Investointisuunnitelma (1000 €)	TP2019	TA + MUUT. 2020	TA2021	TS2022	TS2023	TS2024	TS2025
Puhdas vesi							
Vesijohtoverkoston rakentaminen ja peruskorj.	395	380	410	600	595	590	550
Koneet ja kalusto	41	40	55	60	60	60	70
Puhdas vesi yhteensä	436	420	465	660	655	650	620
OSTOT TILIKAUDEN AIKANA							
Jätevesipumppaamoiden hankinta ja peruskorj.	83	240	240	280	280	280	290
Viemäriverkoston rakentaminen ja peruskorjau	255	900	765	785	760	690	680
Vuohiniemen puhdistamo	4 255	3 013	280	70	70	80	90
Koneet ja kalusto	0	200	30	30	30	35	40
ELÄKEKULUT							
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	4 593	4 353	1 315	1 165	1 140	1 085	1 100
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	5 029	4 773	1 780	1 825	1 795	1 735	1 720
Tavoitteet/Sitovuus							
Kaupungin TA:ssa sitova investoinnit netto		4 773	1 780	1 825	1 795	1 735	1 720
Johtokunnan asettamat sitovat erät:							
Investoinnit/puhdas vesi		420	465	660	655	650	620
Investoinnit/jätevesi		4 353	1 315	1 165	1 140	1 085	1 100

Investointien perustelut

Vesi- ja viemärijohtoverkoston rakentaminen ja peruskorjaus

Vesi- ja viemärijohtojen saneeraus painottuu tulevana vuosina verkoston peruskorjaukseen katu- ja verkostosaneerausohjelman

mukaisesti. Vuonna 2021 saneerataan vesihuoltoverkostoja Haukiniemen ja Lippuniemen lisäksi Kangaslammin alueella.

Jätevesipumppaamoiden hankinta ja peruskorjaus

Jätevesipumppaamoiden peruskorjausta ja uusimista tehdään tarpeen mukaan vuosittain. Pumppaamon laitekannan ja sähkökaappien uusimisen lisäksi uusitaan vuosittain kokonaisia pumppaamoita. Pumppaamoita on

kaikkiaan 68 kpl ja niitä korjataan tai uusitaan vuosittain 2-5 kpl. Vuonna 2021 on tarkoitus tehdä pumppaamoiden kuntokartoitus ja laatia suunnitelma tulevien vuosien uusimistarpeista.

Jäteveden puhdistus

Jäteveden puhdistamo saneerausella on saavutettu energia- tehokas ja käyttökuluiltaan kohtuullinen laitos, jossa hajuja pystytään hallitsemaan suodattimilla. Puhdistamon tehostaminen jatkuu vuoden 2021 linkojen uusimisella. Linkojen uusiminen oli suunniteltu vuodelle 2020, mutta

koronaepidemia viivästytti koneistotoimituksia ja laitetoimitus siirtyi vuodelle 2021. Puhdistamoalueella on lisäksi muutamia vanhoja rakennuksia, joihin tehdään rakenteiden tarkistusta sekä kunnostus- ja julkisivuremonttia.

Koneet ja kalusto

Koneita ja kalustoa uusitaan tarpeen mukaan. Etäluettavien mittareiden hankinta ja koekäyttö

pyritään käynnistämään vuoden 2021 aikana.

LIITTEET

Liite 1. Talousarvion käyttötalousosan vastuualueet/toimintayksiköt lautakunnittain

Keskusvaalilautakunta

Vaalit (vastuualue)

Tarkastuslautakunta

Tilintarkastus (vastuualue)

Kaupunginhallitus

Hallinto- ja maaseutupalvelut (vastuualue)

- Hallintopalvelut (toimintayksikkö)
- Henkilöstöhallinto (toimintayksikkö)
- Lomituspalvelut (toimintayksikkö)

Talous- ja tietohallinto (vastuualue)

- Talous- ja tietohallinto (toimintayksikkö)

Sosiaali- ja terveydenhuolto (vastuualue)

Elinvoimapalvelut (vastuualue)

- Elinvoimapalvelut (toimintayksikkö)
- Maahanmuutto ja pakolaispalvelut (toimintayksikkö)
- Työllisyyspalvelut (toimintayksikkö)

Ylä-Savon maaseutuhallinnon yhteislautakunta

Ylä-Savon maaseutupalvelut (vastuualue)

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan hallinto (vastuualue)

Varhaiskasvatus (vastuualue)

- Päiväkotihoidot (toimintayksikkö)
- Perhepäivähoito (toimintayksikkö)

Perusopetus- ja lukiokoulutus (vastuualue)

- Perusopetus (toimintayksikkö)
- Lukiokoulutus (toimintayksikkö)
- Ruokapalvelut (toimintayksikkö)

Kulttuuri ja vapaa-aika (vastuualue)

- Kansalais- ja musiikkiopisto (toimintayksikkö)
- Kirjasto- ja kulttuuripalvelut (toimintayksikkö)
- Liikunta- ja nuorisopalvelut (toimintayksikkö)
- Uimahalli (kustannuspaikka)

Tekninen lautakunta

Teknisen toimialan hallinto (vastuualue)

Maankäyttö ja asuminen (vastuualue)

- Kaavoitus (toimintayksikkö)
- Tonttipalvelut (toimintayksikkö)
- Kaupunkimittaus (toimintayksikkö)
- Rakennusvalvonta (toimintayksikkö)

Kadut ja ympäristö (vastuualue)

- Suunnittelu (toimintayksikkö)
- Rakentaminen ja liikennealueet (toimintayksikkö)
- Viher- ja liikunta-alueet (toimintayksikkö)

Toimitilat (vastuualue)

- Tilahallinta ja rakentaminen (toimintayksikkö)
- Kunnossapito (toimintayksikkö)
- Kiinteistönhoito (toimintayksikkö)

Ylä-Savon Jätehuoltolautakunta

- Jätehuolto (vastuualue)

Liite 2. Poistosuunnitelma

Lisalmen kaupungin poistosuunnitelma

Voimassa 1.12.2017 alkaen

	Poistomenetelmä	Poistoaika / poisto-%
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta
Osakehuoneistojen ja vuokrahuoneistojen	Tasapoisto	max. 10 vuotta
Väylähankkeisiin osallistuminen *)	Tasapoisto	max. 40 vuotta
* poistoaika määritellään hyödykekohtaisesti hyödykkeen arvioitun taloudellisen pitoajan mukaan		
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	3 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Talous- ja muut rakennukset	Tasapoisto	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta
Maanalaiset kallioluolat	Tasapoisto	50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tie, torit ja puistot	Tasapoisto	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	20 vuotta
Vedenjakelu - ja viemäriverkosto	Tasapoisto	30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	Tasapoisto	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Tietokonelaitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Viestintälaitteet	Tasapoisto	3 vuotta
Henkilö- ja pakettiautot	Tasapoisto	5 vuotta
Linja-, kuorma-autot sekä muut raskaat k	Tasapoisto	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet ja liikkuvat työkonet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	